ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ ।

ନିଗମକଳ୍ପତରୋର୍ଗଳିତଂ ଫଳଂ,
ଶୁ-ମୁଖାଦମୃତଦ୍ରବସଂଯୁତଂ ।
ପିବତ ଭାଗବତଂ ରସମାଳୟଂ,
ମୁହୁରହୋ ରସିକା ଭୁବି ଭାବୁକାଃ ।

ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀହରେ କୃଷ୍ଣ ରାମନାମ । ସ୍ମୃତି ବେଦରେ ଅନୁପମ ।୧।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନାମ ପୂର୍ଣ୍ଣମୟୀ । ନାମ ଶବଦରୂପେ ଥାଇ ॥
ସେ ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ ନିରୂପମ । ଶବଦ ବ୍ରହ୍ମ ନିଜଧାମ ॥
ଜୀବ ଅଜୀବ ଠୂଳ ଶୂନ୍ୟେ । ସର୍ବାଙ୍ଗ ସମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣେ ॥
ଶବଦଗଣେ ସର୍ବ ବ୍ୟାପୀ । ଶବଦ ବ୍ରହ୍ମ ନାମ ରୂପୀ ॥
ର୍ଣ୍ଣରେ ନାମ ନ ମିଶଇ । ସର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣହି ନାମମୟୀ ॥
ଯଷରେ ପିଣ୍ଡବ୍ୟାପୀ ପ୍ରାଣ । କେବଳ ମୂଳ କୁହେ ସ୍ଥାନ ॥
ର୍ବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣେ ନାମ ରହ । ସମୂଳ କହି ନୋହେ କେହ ॥
କେଳରୂପ ନାମ ନର । ନାମଷ୍ଟି ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟବ୍ରତ ॥
ନ୍ୟସ୍ତ ଅସ୍ତସ୍ତ ସ୍ଥିଥସ୍ତ ... । ନାମଷ୍ଟି ଠୂଳ ଶୂନ୍ୟମୟ ॥
ମରୁ ପ୍ରଣବ ସମ୍ଭ । ପ୍ରଣବୁ ସ୍ମୃତିବେଦ ଜାତ ॥
ଭ ଯେ ମାରାରୂପ ୪ଦ । ଅଠର ସ୍ମୃଷ୍ଟ ଜାତ ହନ ॥
ତ୍ତ ଦୁହିତା ହେଲେ ଜାତ । ଏରୂପେ ବଂଶ ଅପ୍ରମିତ ॥
ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଭଗବାନ । ନାମ ପରମ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ॥

ମାୟା ଯେ ମୋହନେ ଏ ହର । ପୁଣ୍ୟଙ୍କ ବାଞ୍ଛା ସଫଳର ॥
ପ୍ରମାଣ ହୋଇ ଥାଉ ମନେ । ଯେ ସବ ବଶାକୁ ଇଚ୍ଛନ୍ତି ॥
ଏଣୁ ଯେ ଭଜେ କୃଷ୍ଣ ନାମ । ସର୍ବସ୍ଥଳେ ସେ ଉତ୍ତମ ॥
ଯେ ପୁର ନର ନାରୀଗଣା । ହୃଦୟ ବାଞ୍ଛ୍ୟ ବେଶଗଣା ॥
କୃଷ୍ଣ ମହିମା, ଯହିଁ ଶୁଣି । ସେ ସର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମର୍ଦ୍ଦନ ॥
ଯେତେ ନ ଥାଇ କୃଷ୍ଣରସ । ସେ ସ୍ୱପ୍ନେ ବା ଧାର୍ଯ୍ୟ ବଶ ॥
ପାଦବସନ୍ତେ ଗୁଞ୍ଜଫଳ । ସେ ଯେ ଦୁର୍ବଳ କଷ୍ଟଦୈନ୍ୟ ॥
ହସ୍ତପାଦେ ମୋହିବାର । ଦୃଶ୍ୟ ସେ ନ ଭୁଞ୍ଜେ ଆହାର ॥
ସୁରଲକ୍ଷ ହିଁ ଲକ୍ଷମନ୍ୟେ । ସେ ଜାଗରେ ହେଲେ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ୟେ ॥
ଲେଶେ ସ୍ତୁତିର ଉପଯୋଗ । ସର୍ବଙ୍କୁ ତୋଷେ ଉପଯୋଗ ॥
ଭାଷା ସୁଚକ୍ରଳମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ୟେ । କୋମଳ ସ୍ୱ ହୃଦୟମନ୍ୟେ ॥
ଅନ୍ତେ ଲେଖେ ହୋଇ ଭାଲୁ ଯୋଗ । ସବୁଙ୍କୁ ବୋଧେ ଉପଯୋଗ ॥
ଏ ପରକୁର ନ ସନ୍ଦୁର । ସେ ଗନ୍ଧର୍ବ ଜନସୁର ॥
ଜାନ ଗୁଣର ଗୋପୀମୁଖେ । ବେଦ ନ ଶୁଣେ ଦେବେ ସୁଖେ ॥
ଏ ଲୀଳ ମନରେ ବଶ୍ୟର । ଭାଷାକୁ ଅବଜ୍ଞା ନ କର ॥
ସୁଜନେ ଶୁଣ ହେଉ ଚିତ୍ତ । ନିର୍ମଳ ମୋଦକ ଭରତ ॥
ରାଜାପ୍ରତାପେ କୃଷ୍ଣରସେ । ଦଣ୍ଡେ ଘଡ଼ିଏ ଲବେ ଲେଶେ ॥
ଶ୍ରଦ୍ଧା କରିର ଯାଇ ମନେ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ଧନ୍ୟ ତ୍ରିଭୁବନେ ॥
ଏରୂପେ ସର୍ବମନ୍ତୁଁ ଶୁଣି । ମୁଁ ଏହା କହେ ମନେ ଗୁଣି ॥
ଅରମ୍ଭ କଲି ଏ ଚରିତ । ଭକ୍ତି ବିବେକ ଗ୍ରନ୍ଥବର ॥
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୁଣ କର୍ମମୟ । ଶ୍ରୀନନ୍ଦକୁ ପଶ୍ଚାରେ ମନ ॥
ହେ ଶ୍ରୀଜନ ଭୂମେ ସ୍ମରୁ ମୋର । ସଂସାର ସାଗରୁ ଉଦ୍ଧର ॥
ଯେ ବ୍ରହ୍ମ ସଦା ନିତ୍ୟବାସୀ । ସେ ଏବେ ଗୋପପୁରେ ଅଶି ॥

ଗୋରୁ ଗୋପାଳ ଗୋପୀସଙ୍ଗେ । ବନେ ବିହରେ ନାନା ରଙ୍ଗେ ॥
ଯାହାର ଆଜ୍ଞାରେ ଜଗତ । ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବେନ୍ଦ୍ର ଆଦି ଯାତ ॥
ସେ ହି ନ ପାରେ ଆଜ୍ଞାକର । ଆପଣେ କର୍ଯା ଅବତାର ॥
ଯାହାରୁ ସୃଷ୍ଟି ପାଳନ ଲୟ । ଏ ବ୍ରଜ ବୃନ୍ଦାବନେ ଜୟ ॥
କହ ଏହାର ଦେହକର୍ମ । ଯେମନେ ଖଣ୍ଡିଲ ଭବଭ୍ରମ ॥
ଏମନ୍ତ ମନଠାରୁ ଶୁଣି । ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ରତ୍ନବାଣୀ ॥
ଶୁଣ ହେ ମନ ଏକଚିତ୍ତେ । ପୁରାଣ ଶେଷ ଭାଗବତେ ॥
ସଂଶୟ ଥିଲା ରାଜାମନେ । ସ୍ମରଣ ହେଲା ଏକଦିନେ ॥
ସଂଯୋଗେ ଆସିଥିଲେ ମୁନି । ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ନୃପମଣି ॥
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭାବ ଅନୁସାର । ମୁନି ତା କହିଲେ ବିସ୍ତାର ॥
ଶୁଣି ସଂଶୟ ଗଲା ଦୂର । ସଂସାରୁ ହୋଇଲା ଉଦ୍ଧାର ॥
ହୃଦରେ ଧର ସେହି ମତ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଲଭିଲା ତୁରିତ ॥
ସେ ଅତି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ପ୍ରସ୍ତାବ । ସଂସାର ସମୁଦ୍ରକୁ ନାବ ॥
ତ୍ରିଗୁଣଚ୍ଛେଦନ କୁଠାର । ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ରମଧ୍ୟେ ସାର ॥
ନିଗମ ବାଞ୍ଛା ବୃକ୍ଷଫଳ । ଭକତ ବତ୍ସଳତା ମୂଳ ॥
ଏ ତତ୍ତ୍ୱ ପରମ ଗୁପତ । ଶାସ୍ତ୍ରରୁ କୃପାରୁ ବ୍ୟକତ ॥
ମୁନି କହିଲେ ରାଜାଆଗେ । ନୃପତି ଶୁଣିଲେ ସଙ୍ଗେ ॥
ସେ ରାଜା ମୁନିଙ୍କ ବିଧାନ । କହିବା ସାବଧାନେ ଶୁଣ ॥
ଗୋଧନ ଭଲ୍ଲ ଅନୁପମ । ଭୂପତି ପରୀକ୍ଷିତ ନାମ ॥
ସୁନ୍ଦର ଶୂର ତେଜୋବନ୍ତ । ସକଳ ବିଦ୍ୟାରେ ପଣ୍ଡିତ ॥
ଦସ୍ୟୁଙ୍କୁ ଦାରା ପରିହର । ଦ୍ୱିଜପୋଷଣ ଅବିରତ ॥
ପ୍ରଜାପାଳନ ସତ୍ୟବାଣୀ । ସ୍ୱଧର୍ମେ ବେଦମତ ଘେନି ॥
ଗୃହାସ୍ତି ଶୁଣନ୍ତି ସେ ଯହିଁ । ପଞ୍ଚ ଭରଣ ଆନ ନୋହି ॥

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶେ କୃଷ୍ଣାମଣୀ ଦ୍ୱାର । ଷଣ୍ଢ ମଉଷ ସମ୍ବର ॥
ବନ୍ଧୁ ବା ମନ୍ତ୍ର ସେହିଲାଗେ । ତେବେ ଚରଣକୁ ପକ୍ଷେ ଅଟେ
ଯେବେ ଶୁଣନ୍ତି ଉପ୍ଲବଳ । ସେହି ଶବଦେ ଅନୁକୂଳ ॥
ଏହା ବଳସ୍ୟ କୃପାମଣି । ଯୋଡ଼ାଇ ମିଳନ୍ତି ସଉନ୍ନ ॥
ସନ୍ତାମେ ଦ୍ୱର ଷଣ୍ଢ କପି । ସକୁର ପଞ୍ଚରେ ବଳସ୍ୱ ॥
ଏରୂପେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତ । ସେ ସାର ଅର୍ଜୁନର ନାଦ ॥
ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗ ଲୋକଙ୍କର । ଶୁଣ ଯେମନ୍ତ ବ୍ୟବହାର ॥
ଷବେଂ କୃପଣ ଦୁର୍ଗୀ ଦାବେ । ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ତାଷଦେ ॥
ପୁରୁଷେ ପରଦର ଇଚ୍ଛି । ଯାହାଷ୍ଟି ସେବନ୍ତି ତୁଳସୀ ॥
ପରପୁରୁଷେ ଚିତ୍ତମନ । ଯାହାଷ୍ଟି ତାଙ୍କ ଉପ୍ଲବଳ ।୭୦।
ଦେବଳ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ମଧ୍ୟେ ବାଦ । ଗଟେକ୍ରନ୍ତୁ ଗଣ୍ଡସ୍ଥଳେ ମଦ ॥
ଅନ୍ନ ଗମନ ଶୀଘ୍ର ଗତି । କୁଟିଳ ନେତ୍ରରେ ଅଛନ୍ତି ॥
ପୁଷ୍ଟ ମାରାଙ୍କ ମୂଣ୍ଡେ ଲାଠ । ମାଡ଼ି ମାଷନ୍ତି ଭୂମେଶଳୀ ॥
ଦୁର୍ବଳ ଦୂରନ୍ତୁ ବ୍ୟାଧିନ । ଦେଇଲ ଷଷ ଙ୍କେ ଦଳନ୍ତ ॥
ଲସନ ଏକାଦଶୀ ଦିନ । କଦେଷ ତୀର୍ଥକୁ ଗମନ ॥
ସ୍ୱଦାର ଦୁଭୁଷଣେ ତାମ । ପୁଷ୍ଟ ନ ପାଳି ଗଲେ ଜନ୍ମ ॥
ଲୋକ ବୈଷ୍ଣବ ପାଦରଜେ । ସମର୍ଥ ପଣ ଧରଜାର୍ଯ୍ୟେ ॥
ସ୍ୱପନ ମାଷ ମିଥ୍ୟା ଦେଖି । କୃଷ୍ଣକଥନେ ଅଶ୍ରୁ ଅଛି ॥
ସେ ଦେଶେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଥାନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗେ । ଦିଂଦେଶେ ଯାଇ ପରମ୍ପୁରେ ॥
ବଦନ ଉପର ସୁବଗାଙ୍କ । ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ ଷଷ୍ଠାଙ୍କ ।୮୦।
ଏହିଥି ସଙ୍ଗେ ସେ ସଜନ । ଏମନ୍ତେ ଶୁଣ ଏହୁଦନ ॥
ଦର୍ପଣ ଦେବାଳନ ସ୍ଥାନ । ଦବ୍ୟ ନନ୍ଦରେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ଅନେକେ ବହନ୍ତି ବଳେ । ସଙ୍ଗରେ ଦୂରନ୍ତି ଦ୍ରିଜେ ॥

ଉତ୍ଥାନ ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ । ସେଦିନ ହୋଇଛି ଯୁକତ ॥
କୃଷ୍ଣ ମହିମା ପରଶଂସି । ଏକଙ୍କୁ ଆରେକ ପ୍ରଶଂସି ॥
କହନ୍ତି ବୈଷ୍ଣବ ବ୍ରାହ୍ମଣେ । ରାଜା ଶୁଣନ୍ତି ସାବଧାନେ ॥
ଏ ଅବକାଶେ ଏବେ ଶୁଣ । ଜନ୍ମ ବ୍ୟାସଙ୍କ ନନ୍ଦନ ॥
ଜଟା ମୁକୁଟ ଦିଗମ୍ବର । ଭସ୍ମଭୂଷଣ କଳେବର ॥
ତପସ୍ୟା ସୂର୍ଯ୍ୟତେଜ ବ ସେ । ଅସ ଧର୍ମର ଘୋର ଧ୍ୱଂସେ ॥
ଦେଖି ତାହାଙ୍କ ଆଗମନ । ସଭା ସହିତେ ନୃପଗଣ । ୯୦ ।
ଯାଉଛନ୍ତି ଶତେଦୂର ଧାଇଁ । ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗେ ପ୍ରଣମିତ ହୋଇଁ ॥
କଲେ ଦ୍ୱାଦଶ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ । ଯେରୂପେ ବିହିତ ବିଧାନ ॥
ଉତ୍ତମ ଜଳେ ପାଦ ଧୋଇ । ଅଧର ନେଇ ଶିରେ ଦେଇ ॥
ଦିବ୍ୟ ବସନେ ପୋଛି ପାଦ । ଆନନ୍ଦେ ରାଜା ଗଦଗଦ ॥
ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ସିଂହାସନ । ମଧ୍ୟେ ଅଖଣ୍ଡ କୃଷ୍ଣାଜିନ ॥
ବିଚିତ୍ର ମଣ୍ଡପେ ଥୋଇଲେ । ମୁନିଙ୍କି ବଳେ ବସାଇଲେ ॥
ଚନ୍ଦନ ପୁଷ୍ପ ଧୂପ ଦୀପେ । ବିଷ୍ଣୁ ପୂଜନ ଯେଉଁ ରୂପେ ॥
ଅଲଟ ପିଚ୍ଛ ଧୃଙ୍ଗମର । ରାଜା ଖଟନ୍ତି ଶ୍ରୀଦସ୍ତର ॥
ଏରୂପେ ସନମାନ କରି । ଶ୍ରମରେ ଉଭା ଦଣ୍ଡଧାରୀ ।
ରାଜାଙ୍କ ଭକ୍ତି ଭାବ ଘେନି । ବସ ବୋଇଲେ ମହାମୁନି ।୧୦୦
ଆଜ୍ଞା ପ୍ରମାଣେ ବସି ରାୟ । ଗୁରୁଙ୍କ ଆଗେ ଶିଷ୍ୟ ପ୍ରାୟ ॥
ସମସ୍ତେ ହେଲେ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ । କଳ୍ପର ପ୍ରାୟ ପଦ୍ମାକ୍ଷିତ ॥
କରଅଞ୍ଜଳି ଶିରେ ଦେଇ । ମୁନିଙ୍କ ଚରଣେ ବିନୟୀ ॥
ହେ ମହାଯୋଗି ଯୋଗେଶ୍ୱର । ହେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନଙ୍କ ଶେଖର ॥
ହେ ଦେବ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାତା ଗୁରୁ । ହେ ଭକ୍ତି ମୁକ୍ତିଫଳ ତରୁ ॥
ହେ ବ୍ୟାସ ବାଳକ ଚନ୍ଦ୍ରମା । କେ କହି ପାରେ ତୋ ମହିମା ॥

ନିଷ୍କାମ ନିର୍କ୍ରୋଧ ନିର୍ଲୋଭ । ତୁମ୍ଭର ଦର୍ଶନ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।
ନିର୍ମଳ ଧର୍ମିଷ୍ଠ ପୁରୁଷ । ନିତ୍ୟରେ ସ୍ତୁତି ତୁମ୍ଭ ଯଶଃ ।
କେବଳ ଜଳ ପରଶନେ । ଗଙ୍ଗାର ପ୍ରାପ୍ତ ନିତ୍ୟବନେ ।
ତୁମ୍ଭର ଭ୍ରମଣ ଗୋସାଇଁ । ତ୍ରିଜଗତ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ।
ବ୍ରହ୍ମାଦି ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବଗଣ । ଇଚ୍ଛନ୍ତି ତବ ଦରଶନ ॥
ମୁଁ ପୂର୍ବେ ମହାପୁଣ୍ୟ କଲି । ବସିବା ଠାବରେ ଲଭିଲି ।
କଳିଯୁଗରେ କଳା ମୁହିଁ । ଏଣୁ ମୋଠାରୁ ପାପୀ ନାହିଁ ।
ଉପରବନ୍ତ ପୁଣ୍ୟବଳେ । ଦେଖିଲି ତୁମ୍ଭ ପାଦତଳେ ।
ଅଜ ଦିବସ ମୋର ଭଲ । କୁଶଳ ଶୁଭ ସୁମଙ୍ଗଳ ।
ଧନ୍ୟ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ମୋର । ଦେଖିଲି ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀପଦର ।
ମୋ ମନ କୃଷ୍ଣର ଚରିତ । ସୁଧା ସମୁଦ୍ର ଅଦ୍ଭୁତ ।
ସମ୍ପ୍ରତି ମେଘ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ । ତୁମ୍ଭ ଇଚ୍ଛା ବରଷଇ ॥
ମୋହର ଶ୍ରବଣ-ରନ୍ଧ୍ର । କେବେହେଁ ନୋହେ ଅତୃପ୍ତିର ।
ଅଗ୍ନି ଯେସନେ ଘୃତ ପାଇ । ଅଧିକେ ଅଧିକ ଜ୍ୱଳଇ ।୧୬୦।
ତନ୍ତ୍ରର କୃଷ୍ଣରସ ପାନେ । ସନ୍ତୋଷ ନୋହେ ମୋ ଶ୍ରବଣେ
ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀମୁଖେଁ ଭାଗବତ । ଶୁଣିଲି ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ।
ଷୋଳସହସ୍ର ଗୋପନାରୀ । ତହିଁରେ ଗୁରୁ ବେଦ ଧର ।
ବେଦଦୁହିତା ମୁନିସୁତା । ସେ ଦେବବଳ ବନିତା ।
ଏ ଗୁରୁ କନ୍ୟା ସମଗ୍ରଗ । କୃଷ୍ଣଚରଣେ ଅନୁରାଗ ।
କଳ୍ପତରୁର ତୁଲ୍ୟ ଦଉ । ତାହାଙ୍କ ବାଞ୍ଛା ପୂର୍ତ୍ତି କର ॥
ସକଳ କନ୍ୟା ମଧ୍ୟମାନେ । କୃଷ୍ଣ ଯେ ଗଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ।
ସନ୍ତୋଷେ ଶ୍ରୀମୁଖେଁ ଶୁଣିଲି । ମୁଁ ମୂଢ଼ ବୁଝି ନ ପାରିଲି ।
କି ବାକ୍ୟ ଦେବକନ୍ୟାଗଣେ । କୃଷ୍ଣ ଶୋଭିଲେ ବୃନ୍ଦାବନେ ।

କ
ନ ରୂପ ଗୁଣ ସୁମରି । ଉଠିଲେ ଦେଇଁ ନାମ ଧରି ॥
ଦେବ କନ୍ୟାଏ କ ବଉଳେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଖୋଜିଲେ କାନନେ ॥
ମୁନିଭକ୍ତା କଷ୍ଟ ବୋଲି । ବନେ ଲୋଡ଼ିଲେ ବନମାଳୀ ॥
କି ବୋଲି ବରଜ ନନ୍ଦିନୀ । ବନେ ଲୋଡ଼ିଲେ ବେଣୁପାଣି ॥
ଏ ଗୁରି ଭେଦ ଭଦ୍ରେ ଭଦ୍ରେ । ଶ୍ରୋ ମୁନି କହ ରୋଷମନେ ॥
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ମୋତେ ସୁପ୍ରସନ୍ନ । ମୁଁ ଯେବେ ଶ୍ରବଣେ ଭାଜନ ॥
ଏ ଗୁହ୍ୟ ଭେଦ କହ ଫେଡ଼ି । ବୋଲି ଚରଣତଳେ ପଡ଼ି ॥
ସଜାଇ ଶୁଣି ଏ ବଚନ । ଆନନ୍ଦ ବ୍ୟାସଙ୍କ ନନ୍ଦନ ॥
କୃଷ୍ଣଭକତି ଭାବରେ । ହୃଦୟ ଦ୍ରବିଲା ଅନ୍ତରେ ॥
ଗଉର ଅଙ୍ଗ ଶୁକଦେବ । ବହୁଛି ଭୂଷଣ ସ୍ୱଭାବ ॥
ସର୍ବାଙ୍ଗେ ପୂରିଲା ପୁଲକ । ଯେସନେ କଦମ୍ବ କୋରକ ।୧୪୦।
ପୃଷ୍ଠି ବସନେ ପୀତପଟ । ଲମ୍ବ ସହିତେ ସୁପ୍ରକଟ ॥
ପ୍ରବାହ ଅଶ୍ରୁଧାରା ବହେ । ନୃତ୍ୟ ର ଯେଷ୍ଟେ ମୁନି ରହେ ॥
ଅଧର କମ୍ପ ଶ୍ୱାସ ସ୍ୱେଦ । କୁଣ୍ଠିତ ବାକ୍ୟ ଗଦଗଦ ॥
ବୋଲନ୍ତି ଧନ୍ୟ ପରୀକ୍ଷିତ । ଧନ୍ୟ ତୋହର ତାତ ମାତ ॥
ମୁଁ ଆଜ ତୋର ସଙ୍ଗ ଲଭି । ସମୁଦ୍ରେ ଯେସନେ ଜାହ୍ନବୀ ॥
ପବନ ସ୍ପର୍ଶହୁ ଶୀତଳ । କ୍ଷୀରେ ମିଶିଲା ସେହି ଜଳ ॥
ମୋ ମନ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଯୋଗେ । ବଞ୍ଚିତ ପ୍ରେମାମୃତ ଭୋଗେ ॥
କୃଷ୍ଣ ଭକତ ପ୍ରେମସୁଖ . • । ବିଶେଷେ ଗୋପୀଙ୍କର ମତ ॥
ଏ ସୁଧାଜଳଧି ମଧ୍ୟେ ମୀନ । ମୋ ମନ କଲୁ ହୋ ରାଜନ ॥
ଏଣୁ ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ତୋର । ତୁ ବିଷ୍ଣୁ ଭକତଶେଖର ।୧୫୦।
ଏ ଅଜ୍ଞ ମୁନିମୁଖୁଁ ଶୁଣି । ବଦନ ଫୁଲ୍ଲିବେ ନୃପମଣି ॥
ସେ ମୁନି ତୁମ୍ଭର କରୁଣା । ମୋ ମନେ ବଢ଼ଇ ବାସନା ॥

ଲାଗିଲେ ମଳୟ ପବନ । ଜନ୍ମହିଁ ତୁଅଇ ଚନ୍ଦନ ॥
ତୁଳସୀଦଳ ମାଳ ସଙ୍ଗେ । ରମ୍ଭା ବଢ଼ଇ ବିଷ୍ଣୁ ଅଙ୍ଗେ ॥
ଝୋଟିଲ ସଙ୍ଗରେ ଲକ୍ଷଣ । ଗୋବନ୍ଦ ଅଙ୍ଗରେ ଲେପନ ॥
ଗଙ୍ଗାସଙ୍ଗରେ ନାନାଜଳ । ସମୁଦ୍ରେ ହୋନ୍ତି ଯେସନେ ମେଳ ॥
ସାଧୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଅଧମ । ତତ୍‌କ୍ଷଣେ ହୁଅନ୍ତି ଉତ୍ତମ ॥
ପରଶମଣି ସ୍ପରଶରେ । ଲୌହ କାଞ୍ଚନ ହୁଏ କ୍ଷଣେ ॥
ତତ୍ପର ତୁମ୍ଭ ପାଦରେଣୁ । ପବିତ୍ର କଲା ମୋର ତନୁ ॥
ମୋ ହୃଦ ଦହନ ନିବର୍ତ୍ତିବ । ତୁମ୍ଭର ଦର୍ଶନେ ଏ ଜୀବ ।୧୬୦।
ସମ୍ପ୍ରତେ ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ । ବୈଷ୍ଣବ ବୋଲି ଯେ ବୋଇଲେ ॥
ଏ କଥା ଆଜ ଜାଣୁଅଛି । ପାଞ୍ଜିରେ ଲେଖିବ ଚିତ୍ରଗୁପ୍ତ ॥
ଦୂତମାନଙ୍କୁ ଡକାଇବ । ବନ୍ଧୁର ଭୁଅନ କହିବ ॥
ସମ୍ବୋଧିବେ ବଳଶ୍ରବ । ବୋଇଲେ ମୁନି ଶୁକଦେବ ॥
ତାହାଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ପରମାଣେ । ବୈଷ୍ଣବ ସଙ୍ଗେ ହେଲେ ଜଣେ ॥
ଭଜନ ଥାଉ ବା ନ ଥାଉ । ଅମର ପଣ ନାହିଁ ଥାଉ ॥
ତାହାଙ୍କ ନିକଟେ ନ ଯିବ । ଦୂରନ୍ତୁ ଦେଖି ପଳାଇବ ॥
ବୈଷ୍ଣବ ସଙ୍ଗେ ଯା ଥାଇଛି । ତୁମ୍ଭେ କି ଯିବ ତାଙ୍କ କତି ॥
ବୈଷ୍ଣବ ପଡ଼ଶା ଯେ ଜନ । ତା ରହିଁ ନାହିଁଟି ମୋ ପଣ ॥
ଏରୂପେ ଦୂତ ଜଣେ ଜଣେ । ଯମ ଯେ ଭଆଇ ଆପଣେ ।୧୭୦।
ଈଶ୍ୱର ଆଜ୍ଞାରେ ତୁମ୍ଭର । ନିଶ୍ଚୟ ଛୁଟିଲା ମୋହର ॥
ବଡ଼ନେ ହୋଇଲି ଉଦ୍ଧାର । ଆଉ ନ ସାଧନା ମୋହର ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ରାଜା ଭୂତ । ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନେ କହେ ମୁନି ॥
ଯେ କଥା ପଚାରିଲ ମୋତେ । ସେ ଅଛୁ ପରମ ଗୁପତେ ॥
ତତ୍ତ୍ୱର ତତ୍ତ୍ୱ ସେ ବୋଲାଇ । ବ୍ରହ୍ମର ମର୍ମ ଏଥୁଁ ପାଇ ॥

ବେଦାନ୍ତ ଅର୍ଥ ଜ୍ଞାନବାଣୀ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଆଦଅନ୍ତ ଜାଣି ॥
କାନନରେ ବୃକ୍ଷ ଅଣ୍ଡ ପକ୍ଷୀ । ଏରୂପେ ବ୍ରହ୍ମ ଏଥେ ଅଛି ॥
ଏଣୁ ସମ୍ମୁଖେ କହି ଗଲୁଁ । ଗୁପତ ବ୍ୟକତ ନ କଲୁଁ ॥
ଏପଥେ ଅଛହିଁ ତ୍ବରର । ପ୍ରାଣୀ ଜୋବନ ପସ୍ତର ॥
ଯେସନେ ଗତ୍ରଟାନଦ୍ବୃକ । ହସ୍ତରେ ଘେନ ଫଳ ଏକ । ୧୮୦
ସୁନ୍ଦର ସୁଗନ୍ଧ ସ୍ୱାଦ । ଦର୍ଶନେ ବଢ଼ିଲା ଆନନ୍ଦ ॥
ଛୁଇଁଲେ ରୂପ ମନୋହର । ଆଘ୍ରାଣେ ହୁଅନ୍ତି ଅନ୍ତର ॥
ଚାହିଁକି ଗଣପତି ହର । ମାଗିଲେ ଏକାବେଳେ ଯାଇଁ ॥
ଏହାର ଫଳ ଏବେ ଦେବା । ଅରକ ମନ ନ ପାଇବା ॥
ଏମନ୍ତ ବଚନ ଶଙ୍କର । ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ଉତ୍ତର ॥
ପୃଥ୍ୱୀ କର ପର୍ଯ୍ୟଟନ । ଯେ ଅଗେ କରିବ ଦର୍ଶନ ॥
ସେ ଏ ଅମୃତଫଳ ନେବ । ଅନ୍ୟଥା ଏ ବାକ୍ୟ ନୋହିବ ॥
ଏ ଆଜ୍ଞା ଶୁଣନ୍ତେ କୁମାର । ମୟୂର ଚଢ଼ି ସତ୍ୱର ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନେ ଗଲେ । ଶୁଣି ଗଣେଶ ଯାହା କଲେ ॥
ଶିବଙ୍କୁ କର ପର୍ଯ୍ୟଟନ । ସମ୍ମୁଖରେ କଲେ ଦରଶନ । ୧୯୦ ॥
ବୋଇଲେ ଭୋ ମହେଶ୍ୱର । ତୋ ଦେହେ ଅଶେଷ ସଂସାର ।
ପୃଥ୍ୱୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନେ କଷ୍ଟ । ତୋ ରହିଁ ମହିମା ବିଶେଷ ॥
ତୋ ଦେହ ବିଶ୍ୱରୂପେ ହର । ଲୋମଦେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଗୋଚର ॥
ଏ କଥା ସତ୍ୟ ଯେବେ ବୋଲ । ତୋହଲେ ଦଅ ମୋତେ ଫଳ ॥
ଏ ବାକ୍ୟ ଶୁଣନ୍ତେ ଶଙ୍କର । ଗଣେଶେ ବସାଇ କୋଳର ॥
ଅମୃତଫଳ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ । ସୁବୁଦ୍ଧି ବୋଲି ପ୍ରଶଂସିଲେ ॥
ପୃଥ୍ୱୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କରି । ମନ ହରଷେ ଶକ୍ତି ଧରି ॥
ଶିବଙ୍କୁ କଲେ ଦରଶନ । ଏମନ୍ତ ବେଳେ ଷଡ଼ାନନ ॥

ତୋଳରେ ଇନ୍ଦ୍ର ଗଣନାଥେ । ଅମୃତଫଳ ଯେଣ ହସ୍ତେ ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ବିଘ୍ନରାଜ ମଝେ । ଏ ମୂଢ଼ ହେଉଁ ବଡ଼ପଣେ ॥
କଅର୍ଥେ ମୋତେ ଭ୍ରମାଇଲ । ଅମୃତଫଳ ତାକୁ ଦେଲ ॥
ମୋତେ କଲଇ ଅପମାନ । ତୋଳରେ ଦେଖନ୍ତୁ ଜନ ॥
ଏସନି ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭିଲେ । ପଳାଇ ପଶିବ ପତାଳେ ॥
ପିତାହିଁ ତାର ପାଶେ ହେଉ । ଯେ ରୁଦ୍ରଗଣ ଇନ୍ଦ୍ର ଅଉ ॥
ସାକ୍ଷ ସ୍ୱରୂପେ ଦେଖ ମାତା । ମୋ ତୁଲେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁ ପିତା ॥
ଯୁଦ୍ଧେ ଜିଣିଲେ ଫଳ ନେଉ । ନୋହିଲେ ମୋତେ ଫଳ ଦେଉ ॥
କଷ୍ଟେ କରବ ଅଛି ରଣ । ମୁଁ ଯେ ନ ସହେ ଅପମାନ ॥
ଏମନ୍ତ ବଚନ କୁମାର । ହୃଦେ ବସିଲା ଅହଙ୍କାର ॥
ଯେତେଣେ କମ୍ପଇ ତାର ଦେହ । ଗଦ୍ଗଦ ହୋଇ ଉଠେ କୋହ ॥
ଶଢ଼ି ଅଧର କମ୍ପମାନ । ଦ୍ୱାଦଶ ନେତ୍ର ଥର ଥର ॥
କ୍ରୋଧେ ନ ସ୍ଫୁରଇ ବଚନ । ନ ଦାନ୍ତ ଦାଢ଼ିଲା ଦଧନ ॥
କରଅଞ୍ଜଳି ଶିରେ ଦେଇ । ସ୍କନ୍ଧରେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହେଲା ଯାଇଁ ॥
ବୋଇଲା ନମୋ ମହେଶ୍ୱର । ନମାମି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଠାକୁର ॥
ଫଳେ ମୋ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ତୋ ଆଜ୍ଞା ହେଲା ନପାଉ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ବାସୁକି ବସୁଦେବ । ତୋ ଆଜ୍ଞା ମେଣ୍ଟି ନେ ପାରବ ॥
ଏମନ୍ତ ଆଜ୍ଞା ଲଙ୍ଘି ଦେଖି । ଜୀବନ ନ ପାରଇ ରଖି ॥
ଏସନି ଗଉର ମୋ ପ୍ରାଣ । ତୋ ଆଗେ ଦେଉ ନିର୍ମୋଚନ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଶୂଳପାଣି । ଗଣେଶେ ଦେଲେ ସେ ମେଲାଣି ॥
କାର୍ତ୍ତିକ କୋଳରେ ବସାଇ । ଚନ୍ଦ୍ର ବାକ୍ୟ କହୁଥାଇ ॥
ସୁନ୍ଦର ଶୂର ବୀରପଣେ । ତୋ ସମ ନେତ୍ରୁ ତ୍ରିଭୁବନେ ॥
ପୁଅଳ ଯେତା ଗଜାନନ । ହସେସେ ମୂଷିକବାହନ ॥

ତୋ ସଙ୍ଗେ ଧାଇଁ ନ ପାରିଲା । ବଢନ୍ତ ବୁଦ୍ଧି ଉଆଇଲା ॥
ଅମ୍ଭଙ୍କୁ କର ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ । ଶମ୍ଭୁରେ ହେଲା ଦରଶନ ॥
ବୋଇଲା ନମୋ ମହେଶ୍ୱର । ତୋ ଦେହେ ଅଶେଷ ସଂସାର ॥
ପୃଥିବୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନେ କିସ । ତୋ ଠହିଁ ମହିମା ବିଶେଷ ॥
ତୋହର ବିଶ୍ୱରୂପେ ହର । ଯେମନ୍ତେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଗୋଚର ॥
ଏ କଥା ମିଥ୍ୟା ଯେବେ ବୋଲ । ନୋହଲେ ମୋତେ ଦିଅ ଫଳ ॥
ଏମନ୍ତ ଷଣ୍ଢବୁଦ୍ଧି ବଳେ । ଫଳ ମୋ ହସ୍ତୁଁ ନେଲା ଛଳେ ॥
ବାଙ୍କରମାନଙ୍କ ଉପାୟ । ଯହିଁ ହାରଲେ ବଳିରାୟ ॥
ଏଣୁ ବାଙ୍କର ଲୋକଙ୍କର । ହୃଦୟ ନୁହଇ ଗୋଚର । ୨୩୦
ମୋର ସଦୃଶ ତୁ ଭ୍ରମର । ତୋତେ କି ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଗୋଚର ॥
ଏମନ୍ତ ବାକ୍ୟ ବୋଧ କଲେ । ଫଳର ଗଣପତି ନେଲେ ॥
ଏ ପଥେ ସେହି ଫଳମର । ଭଜରେ କୃଷ୍ଣ ପଦ୍ମପର ॥
ଇତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ । ଭକ୍ତି ବିଭେଦ ଭାଗବତ ॥
କୃଷ୍ଣ ଚରଣେ ଦେଇ ମତି । ଭଣିଲେ ଶୂଦ୍ର ବିଷ୍ଣୁପତି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତେ ଭକ୍ତିବିଭେଦଭାଗବତେ ମନୋଜ୍ଞାନ ଶୁକ ପରୀକ୍ଷିତ ସମ୍ବାଦେ ଚତୁର୍ବିଧ ଗୋପକନ୍ୟା ବରକନ୍ୟାର୍ଥୀ କଥନେ ନାମ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—ଃ※ଃ—

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶୁକ ବୋଲନ୍ତି ମନ ଶୁଣ । ରାଜାକୁ କହେ ତପୋଧନ ॥
ସୃଷ୍ଟିରେ ଶୁଣ ମହାଭୂପ । ଶ୍ରୀ ଗୋପୀ ଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ୱରୂପ ॥
ପରମଆତ୍ମା ଭଗବାନ । ସର୍ବଦା ଜୀବଆତ୍ମା ଜାଣ ॥
ସର୍ବଦା ଅଂଶେ ଯେତେ ଗୋପୀ । ସେ କୃଷ୍ଣ ଜୀବନ ସ୍ୱରୂପୀ ॥

ପରମେ ମିଶିଗଲେ ଜୀବ । ଅତଲ୍କୁ ଘଟେ ଅସମ୍ଭବ ॥
ଜୀବ ପରମ ଏକ ଜାଣ । ପ୍ରେମ ସମ୍ଭୋଗେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ॥
ଯେସନେ ବାଳ ବେଣାପାଲ । ଏକ ସେ ନୂହନ୍ତି ଯୁଗଳ ॥
ଦ୍ୱି ଅର୍ଦ୍ଧ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ । ଏଣୁ ସେ ଏକଅଙ୍ଗ ହୁଇ ॥
ଯେ ପାରେ ଗୋପୀ ଅଙ୍ଗେ ମିଶି । ସେ ପାରେ କୃଷ୍ଣଅଙ୍ଗେ ପଶି ॥
ବେଦ ଯେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ପ୍ରକାଶି । ବ୍ରହ୍ମ ରହିଛ ବେଦେ ମିଶି ॥
ବେଦର ଆତ୍ମା ଭଗବାନ । ବେଦ ତା ତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରମାଣ ॥
ଦେହରେ ଯେସନେ ଆତ୍ମା ଥାଇ । ଦେହ ତାହାରେ ନ ମିଶଇ ॥
ଏରୂପେ ବେଦେ ବ୍ରହ୍ମ ପୂର । ବେଦ ନ ଜାଣେ କର୍ତ୍ତେ ତର ॥
ସର୍ବ୍ବସୃଷ୍ଟି ବେଦମୟ ବ୍ରହ୍ମ । ବେଦ ନ ଜାଣେ ତାର ମର୍ମ୍ମ ॥
ଏରୂପେ ବ୍ରହ୍ମ ବେଦାନ୍ତର । ଦେହରେ ଆତ୍ମା ଯେ ପ୍ରକାର ॥
ଯେ ଦେବଅଂଶୀ କନ୍ୟାଗଣ । କୃଷ୍ଣର ବନିତା ବିଧାନ ॥
ନିଜ ସ୍ୱରୂପା ପାଟବଂଶୀ । ଜାନୁରେ ଆଣି ହୋଲେ ବସି ॥
ଦୂରେ ଜତର ଉଦ୍ଧବେନ୍ଦ୍ର । ହେବଲ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦେହ ॥
ଅଙ୍ଗେ ଯେ ଅଙ୍ଗ ହୋଏ ଲୀନ । ଏଣୁ ଏ ବନିତା ବିଧାନ ॥
ଯେ କନ୍ୟାଗଣ ମୂଳଅଂଶୀ । କୃଷ୍ଣର ଦେହଲଗା ଦାସୀ । ୨୦ ॥
ନିଜ ସ୍ୱରୂପା ସମସର । ତାହାଙ୍କ କୂଳେ ପ୍ରୀତି କର ॥
କୃଷ୍ଣ କରନ୍ତି ସ୍ନେହ ଅତି । ସେ ଦାସୀ ଗ୍ରାବ ନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ॥
କୃଷ୍ଣଅସର କୃଷ୍ଣ ଯେଯେ । ଭକ୍ତି ତ୍ରୁ ପାରନ୍ତି ସେ ଯେ ॥
ଜଣାନ୍ତି ଶିରେ ତର ଦେଉ । ଶଶ୍ରେ ଦୂରଲେ ଉଗ୍ର ହୋଇ ॥
ଅଘ୍ରାଣ ପୁଷ୍ପ ନ ବସନ୍ତି । ମୂଢର ଦୂଶେ ନ ଦସନ୍ତି ॥
ମିଳନ୍ତି ପବ୍ରଜ ଭବନେ । ବସନ୍ତି ଚରଣ ସେବନେ ॥
କୃଷ୍ଣ ତାହାଙ୍କୁ ବଳେ ନେଇ । ପଲ୍ୟଙ୍କେ ସଙ୍ଗରେ ଶୁଆଇ ।

ଝରନ୍ତି ଅଧର ଯେ ପାନ । ସେ ଲୀଳା ଶୃଙ୍ଗାର ପ୍ରଧାନ ।
ଏରୂପେ ଗୃହ ଜନାଙ୍କର । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜୀବନଠାକୁର ।
କେବଳ କୃଷ୍ଣଆତ୍ମା ଗୋପୀ । ବେଦ କହନ୍ୟାଏ ଦେହରୂପୀ ।୩୦।
ଦେବକୁମାରୀ ପାଟବଂଶୀ । ନିଜ ସେବକ ମୃଗାଂଶୀ ।
କୃଷ୍ଣର ସୁରସିଦ୍ଧପଣେ । ସର୍ବେ ସୋହାଗୀ ମନେ ମନେ ।
ତାହାଙ୍କ ହିତ ଜାଣିବାରେ । କୃଷ୍ଣ ଯେ ହୃଦରେ ମନରେ ।
କାରୁଣ୍ୟ ରସଆସ୍ୱାଦନ । କରିବା ହୋଇ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ।
ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଲେ ମୁରାର । ଏକ ଗୋପିକା ସଙ୍ଗ କରି ।
ସକଳେ ଦେହ ନ ଜାଣିଲେ । କୃଷ୍ଣର ନିଜ ମାୟାବଳେ ।
କାଳନ୍ଦୀ କାନନ ତମାଳ । ଚନ୍ଦ୍ରେ ଅଚ୍ଛାଦ ମେଘମାଳ ।
କୃଷ୍ଣର କଳାଦେହଶ୍ରୀର । ଗଉରଅଙ୍ଗେ ନୀଳାମ୍ବର ।
କସ୍ତୂରୀ ତିଳା ପୟୋଧରେ । ଅଞ୍ଜନ ପଙ୍କଜ ନେତ୍ରରେ ।
କୁସୁମେ ଅଚ୍ଛାଦ ଭ୍ରମର । କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଛାୟା ଅବତାର ।
ଲସ୍ୟାକ୍ତ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଯୁବତୀ । ଘନ ଅନ୍ଧାର ଅର୍ଦ୍ଧରାତି ।
ବନ୍ଦ୍ରେହେଁ ପଦ୍ମହାସ ବୋଲି । ମଣିଲେ ସକଳ ଗୁଆଳୀ ।
ପୁଣିହେଁ ସଘନ ଅନ୍ତରେ । ଖୋଜନ୍ତେ ଗୋପୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ।
ସଖିକା ସର୍ବ ସଖୀମାନେ । ଅପେ ଖୋଜନ୍ତେ ଜଣେ ଜଣେ ।
ଦେଖିଲେ ବୃନ୍ଦାବନ ତାହୁଁ । ସରେହେଁ ଗଲା ଗୋ ପଳାଇ ।
ଜାଣିଲେ ନିଶ୍ଚେ ତାଙ୍କ ଗତି । ପଦର ପଦଚିହ୍ନ ମାତ୍ର ।
ତଳେ କମ୍ପିତ ଥାଇଦଳ । ଭୂମିରୁ ନ ଟ୍ରେ ଉତ୍ତର ।
ରୂପ ଯୌବନ ଗୁଣ ଗର୍ବ । ବ୍ରଜକନ୍ୟା ସୁଆଗ ଯେ ସର୍ବ ।
ଏକ ଆରନ୍ଦେ ମନ ମନ୍ଦ । ନିବୃତ୍ତେ ଅଙ୍କୁଳ ଲଗାଇ ।
ଚକ୍ଷୁ ପିଲୁଲାର ସଦୃଶ । ନୟନ ହୁଲେ ଅନିମିଷ ।୪୦।

ବେଶ ବସ୍ତ୍ର ଅଳଙ୍କାର । ମଣିଲେ ରଷର ଅଙ୍ଗାର ॥
ସୁଖଦ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯେତେ ଥିଲା । ଦୁଃସହ ଦୁଃଖଦ ହୋଇଲା ॥
ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ବନ୍ଦ୍ୟ ଚିହ୍ନ । ବୋଇଲେ ଯୁବଜନେ ଧନ ॥
ଯେବେ ଗୋ ହୋଇଥାନ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧା । ତେ ଭାଲୁ କରନ୍ତା ଶରଧା ॥
ସେ ବା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଚାହିଁ ପାଇଁ । ଭାବନ୍ତା ବେଣୁସ୍ତନ ହେଲ ॥
ବୃଦ୍ଧ ଚୋପାଏ ଗୋପପୁରେ । ସ୍ତନେ ଦୋ ଯୋଇଥିବେ ସରେ ॥
ଏ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପ୍ରୀୟାଜନେ । ସଙ୍କେ ଡାକବ ଯୋଇବନେ ॥
ଆମ୍ଭେ ବହନ୍ତି ଯତ୍ନବନ । ତେ ଅନେ ହେବ ସ୍ଥାନମାନ ॥
ଆମ୍ଭ ବସ୍ତ୍ର ଆମ୍ଭ ବପୁ । ଦଉନ ରମ୍ଭା ପ୍ରାପ୍ତ ବପୁ ॥
ଏ ଉଚ୍ଚ ଉରଜ ପ୍ରକଟ । ଏଥକୁ ସିନା ଭାଲ ହଟ । ୬୦ ।
ସୁରଙ୍ଗ ଅଧର ଆମ୍ଭର । ବାଲୁ ଅଜ୍ଞିଲା ଧନ ଭାଲ ।
ଦୁର୍ବଳ ମଧ୍ୟ ଅତିକ୍ଷୀଣ । ଏହାର ଦୋଷ ଗୋ ନ ଯେନ ॥
ଛଇଳ କୃଷ୍ଣ ଭେଟିବାରେ । ବେଣୁ ନୂତନ ଏ ଅମ୍ଭରେ ॥
ବଳର ବସ୍ତ୍ରଲ ନରମ୍ଭ । ପଛକୁ ଦଶଇ ଆରମ୍ଭ ॥
ଏଣୁ ଏ ପଞ୍ଚଭୁଜା ଲୋକ । ଖରଥି ଅଛି ଅବବେକ ॥
ସୁପରେ ଅମୃତ ଯେ ଥିଲା । ବ୍ୟକ୍ତ ସ୍ନେହ ସିନା ହେଲା ।
ଭୋଗ ସଂଯୋଗ ବେଳ ହାଲ । ସବୁ କହିଲେ ଏ ଯୁଗଳ ॥
ପଛ ପଡଲେ ଏହି ଜାର୍ଯ୍ୟ । ସନ୍ମୁଖେ ହେବେ କେଉଁ ଲାଜେ ॥
ଧର୍ମ୍ମ ଗୋ ଯେବେ ସତ ହେବ । ଏଣ୍ଟି ପାଇବେ ଯଗଲବ ॥
ଜନକ ରମ୍ଭା ଦପସ୍ୱର । ସ୍ତନର ଜାଣୁ ସୁବନର । ୭୦ ॥
କହିବା କେମନ୍ତି ଅମ୍ଭର । ଏ ଦୁଃଖ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଭାହାର ॥
ଜନର ବାସ୍ତୁ ସ୍ତବନର । ତର ହୋଇନଦ କନ୍ଦର ॥
ଏ ଯେ ଅମୃତ ବେନଭୁଜ । ଏହାଙ୍କ ମୂର୍ଖେ ନାହିଁ ଲାଜ ॥

ତାହାଙ୍କୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କର । ତୁଟେ ଉତଳେ ସହକର ॥
ଅତି ଆପତ୍ତି ଏ ତାହାର । ସର୍ବସ୍ୱ ଜାଣିଲ ଆମ୍ଭର ॥
ଏବେ କ ହେବ ତାହା ଚିନ୍ତା । ଶୋଚନ ଅନ୍ତ୍ରେ ପୂଛି ଜାତ ॥
କଳକ ଆମ୍ଭ ବେନଫାଲ । ଜନ୍ମର ସ୍ୱନ୍ଦର ସୁଗଲ ॥
ଏ ଯେ ଆମ୍ଭର କର୍ଣ୍ଣ ବେଳ । ଆମ୍ଭେ ହୁଣିଲୁଁ ଏହା ଘେନ ॥
ବେଦ ବଚନ ଧର୍ମ ବାକ୍ୟ । ମଣିଲୁଁ ଗାଳନ୍ତୁ ଅଧିକ ॥
ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶମାନ । ଜାଣି ବାଜିଲା ବଜ୍ରବାଣ ॥
ପାଇ ମୁରଲୀ ସୁଧାରସ । ସର୍ବ ବିଷୟ କଲୁଁ ବିଷ ॥
ଝଙ୍କାର ବାଦ୍ୟେ ଏ ବଧିର । ମୁରଲୀ ଶବଦେ ଅସ୍ଥିର ॥
ଏ ବେଳ ଶ୍ରବଣ ପ୍ରମାଦେ । ପଡିଲୁଁ ଏ ଘୋର ପ୍ରମାଦେ ॥
ଏ ଯେ ଆମ୍ଭର ବେନି ଡୋଳା । ଦୃଷ୍ଟେ ଦୃଷ୍ଟେନ ଚଞ୍ଚଳା ॥
ତା ସଙ୍ଗେ ପ୍ରୀତିହେବୁ ମୂଳ । ଏହାଙ୍କ ଅର୍ଜ୍ଜିଲା ଏ ଫଳ ॥
ସୁହିଂବା ମାଧବେ ମିଶିଲେ । ମତ ମ ଶିକ୍ଷ୍ୟ କନ୍ଦା ଦେଲେ ॥
ଲଜ୍ଜାଭୟ ଦେଇ କର । ଅଇଲେ ସବୁକଥା ସାର ॥
ଗୃହାଶ୍ରୀ କଚରୁଁ ତାହାଙ୍କୁ । ଏ ସିଦ୍ଧା ଭଣ୍ଡିଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ସୁରତି ରହି ଦେଲେ ନେଇ । ବେଣ୍ଟି ସେତେକ ସୁନା ଯାଇ ॥
ସ୍ନେହ ବା ହୋଇନ୍ତା ସିଦ୍ଧ । ଆମ୍ଭର ପରଶୁ ଅମୂଲ୍ୟ ।୯୦ ॥
ଏତେକ୍ରି ପଦାର୍ଥ ଏତେକ୍ରି ମିଳେ । କଥା ପଢ଼ାଇଲେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ॥
ଏହାଙ୍କ ଭୁଲେ ଦ୍ୟମ୍ଭ କଷ୍ଟ । ସବୁଙ୍କୁ ଯିବା ସ୍ୱାମ୍ଭ ଧର ॥
ତୋହରେ ବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ବେଟାଉ । ଅଧିକ କଷ୍ଟ ନାହିଁ ଆଉ ॥
ଯେବେ ବା ନ ପାଇ ବେଟାଇ । ମଦନକୁ ଆଣୁ ଲେଉଟାଇ ॥
ମନ ଯେ କୃଷ୍ଣର ସଙ୍ଗରେ । ପଡିଲା ତାହାର ଅଧୀରେ ॥
ଯେ ଯେତେ ଲୋକ ସଙ୍ଗେ ଥାଇ । ତା ଦୋଷ ଗୁଣ ସେ ଲଭଇ ॥

ନିର୍ମଳ ମନ ସଙ୍ଗେ ନେଲୁ । ଢାଳିଥି କୃଷ୍ଣେ ଝଟାଇଲୁ ॥
ସେ କୃଷ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣ ପାଇଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍ଗେ ନ ମିଶିଲା ॥
ମନ ସଙ୍ଗରେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗଣ । ହୋଇଲେ ଗୋବିନ୍ଦେ ଅଧୀନ ॥
ଅମୃତେ ଅମ୍ଭେ ବଞ୍ଚିଗଲୁ । ଜୀଅନ୍ତା ମଲାରେ ହୋଇଁଲୁ ॥
ଏ ବିଦ୍ୟା ମୂଳମନ୍ତ୍ରୁ ଶୁଣ । ଧଇଲ ଦେଲୁ ଜଳା ଅହି ॥
ଶୋଳାଉ ଶୋଳାଉ ଦଂଶିଲା । ଗରଳ ସର୍ବାଙ୍ଗେ ମିଶିଲା ॥
ସେ ଜଳାଜାଳ ଭାଗ ବଡ଼ । ଶରୀରେ ନ ଜଳ୍ପ ସାଉଡ଼ ॥
ମରମେ ଗଲା ତାଙ୍କ ବାଣୀ । ଝମ୍ପା ନ ଦେଉ ଭେଦ ଅଣି ॥
ଲୁ ମୂଳ ବଇଦ୍ୟ ହୋଇଲୁ । ଅମୃ ମଇଣ ବିଷ୍ଣୁଇଲୁ ॥
ଜଳଙ୍କ ଭୂଷଣ ରୋଦନ । ରେଣୁ ବୁଡ଼ା ଇଳ୍କୁ ଚହିଁଲ ॥
ଭୁବା ଅଞ୍ଜଳ୍କୁ ନେଲେ ଶିଷ୍ୟ । ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଜଲୁ ଏବେ ସର ॥
ଆମ୍ଭେ ସେ କୃଷ୍ଣ ମୃଗ ଗୃହ । ନ ନ ନ ଜଲ୍ଙ୍କ ପୁଚ୍ଛ ରହିଁ ॥
ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁର ସ୍ୱାମୀ ସୁତ । ସ୍ୱଜାତି ବନ୍ଧୁ ଅନ୍ତର୍ଗତ ॥
ଲାଜ ବେଭାର ବଡ଼ପଣ । ଯେ ଗୁରୁ ଗଉରବମାନ ।୧୧୦
ସହ ସମ୍ବନ୍ଧୀ ଇଷ୍ଟ ମିତ୍ର । ସାହ ପଡ଼ଶା ସ୍ନେହ ଚିତ୍ର ॥
ସର୍ବ ସମ୍ପଦ ବେଦକୁଳ । ଛାଡ଼ିଲୁଁ ଯେବେ ଛଡ଼ାପଲ ॥
ମୁରଲୀ ଶବ୍ଦର ଶ୍ରବଣେ । ବସିଲୁଁ ଶବଦ ବମାନେ ॥
ମନସ୍କ ବେଗ ବେଇ ଆଗେ । ଅରଣ୍ୟେ ପଶିଲୁ ସାହସି ॥
ତା ସ୍ନେହ ସୁଖପାନ କଲୁଁ । କୃଷ୍ଣ ଲଭେଶ ବୁଲାଇଲୁଁ ॥
ଯୌବନ ଜଳ ଜଙ୍ଘବଳ । ମଦନ ମତ୍ତ ମତ୍ତବଳ ॥
ପ୍ରେମ ମାଦ୍ରୁକ ରହି ବସି । ଧର୍ମ କମଳ ବନ ନାଶି ॥
ଏ ପଥେ ହୋଇଲୁଁ ପ୍ରବେଶ । ମୁରଲୀ ଗୁରୁ ଉପଦେଶ ॥
କୃଷ୍ଣ ଅଧର ରସଲୋଭ । ଅମୃତ ସଙ୍ଗେ ଚୋର ସ୍ୱାଗ ॥

ସବୁ ଅମୃତ ଏକା ଖାଇ । ଅଛହିଁ ମତ୍ତେ ଗରଜଇ ।
ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଡାକଇ ହସାସି । ଭ୍ରମର ଭ୍ରଗ ନଥ ଅସି ॥
ଦେଖି ବନ୍ଧୁର ସପତଣୀ । କୃଷ୍ଣ ପଲାଇ ଗଲେ ସେନ ॥
ମୁରଲୀ ଅମୃତ ଭଗାସି । ସେ ପିକା ହଲା ଏବେ ସଉ ॥
ହଧରା ଏମନ୍ତ ହରବ । ସେ ଅମୃ ଅଧରେ ପଡବ ॥
ଯାହା ହରହୁଁ ଅଛୁ ମନେ । ଆଗ ନ ହହବୁ ବରନେ
ଯେବେ ରାହାଙ୍କୁ ନ ପ ଉରୁଁ । ବାଉଁଶ ବନ ପୋଡଦେବୁ ॥
ଯେବେ ଲୁଚକ ହାଣ୍ଡଟଲେ । ବୁଡବୁ ହସଘାର ବେଲେ ॥
ସେ ଯାଇ ବଲେ ବନ୍ଦେ ଗବ । ସେ ଅମୃ ଅଧରେ ପଡ଼ିବ ॥
ସେହୁ ଅବହାଙ୍କରେ ସର । ଷାଉହୁଁ ମୁରଲୀ ମଦର ॥
ପଳାଇ ଦେହୁଁ ନଦୀଧାରେ । ସହଜେ ମିଳବ ସାଗରେ ॥
ତହୁ ହଧାରା ହରୁ ଏବେ । ସେ ପଡ଼ୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଅଧରେ ॥
ତାର ସର୍ବସ୍ୱ ଅଛୁ ଖାଇ । ସେ ପିକା ଛଡ଼ି ଦେବେ ନାଇ ॥
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ହଇ ଅପମାନ । ଗୋପୀଏ ବେ ଲଜ୍ଜା ବରନ ॥
ନେ ଆମ୍ଭେ ହାହିଁନ ଅଇଲୁଁ । ହାହାଇ ବେଲେ ଏହା ହଲୁଁ ॥
ପ୍ରତବମ୍ଭଙ୍କୁ ହଇ ଅସୁ । କୃପେ ପଡଲୁ ଫିହସ୍ତାସ୍ୟ ॥
ଘଟେ ଭ୍ରନ କୂପଜଲେ । ଧଇ ଲୋଡଲୁଁ ମଛ ଗୋଲେ ॥
ମୃଗତୃଷ୍ଣାଙ୍କୁ ଜଲ ମଣି । ଯେସନେ ଧାଇଲା ହରଣୀ ॥
ହେବଲ ଶ୍ରମ ହେଲା ମାତ୍ର । ତୃଷା ତ ନ ଗଲା ଆମ୍ଭର ॥
ଜୀବନ ଜଲ ହଉ ଥିଲୁଁ । ଜାଲରେ ମୀନପ୍ରାସ୍ୟ ହେଲୁ ॥
ପ୍ରଭୁର ପ୍ରେମ ପ୍ରାପ୍ୟ ହଲା । ଅଲମ୍ଭି ନବରହି ଗଲା ।
ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ହସ୍ୱାସି ନାଟିଲା । ନାଉର ନର୍ତ୍ତନ ନ ଉଠିଲା ॥
ଅମ୍ଭେମାନ କ ଜାଣୁ ନବର । ଅଦ୍ୟନ୍ତୁ ଦେଖି ତା ବେଗ୍ଭର ॥

ଯେ ଧାତ ପିଅଇଲା ଦୁଧ । ତା ପ୍ରାଣ ଶୋଷି କଲା ବଧ ॥
ବୃଷ ସ୍ଥାପିବା ଯେତା ଧର୍ମ । ଭଞ୍ଜିବା ଅଟଇ ଅଧର୍ମ ॥
ଯେବେ ଗୋ ହୋଇଲା ବଉସ୍ୱୀ । ହଣ୍ଡି କସ୍ତୁତ ନବ ମାର ॥
ଦେବଦାଠ ରେ ନାହିଁ ଡର । ଇନ୍ଦ୍ର ଗରବ କଲା ଦୂର ॥
ବଡ଼ ସୁବୁଦ୍ଧି ଶିରୋମଣି । ବନ୍ଧୁବରଣଠାରୁ ଜାଣି ॥
ମାଟି ଭକ୍ଷଣେ ତନ ତୁଣ୍ଡ । ମାତା ଯେ ଦେଖିଲେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ॥
ତା କଥା ଅଟ ଅଗୋଚର । ବିଶ୍ୱାସ ତୁମ୍ଭେ ହିନା କର ॥
ଆମ୍ଭେ ତା ମର୍ମ ଅଛୁଁ ଜାଣି । ପୁରାଣେ ବ୍ୟାସମୁଖୁଁ ଶୁଣି । ୧୬୦ ।
ଘୋର ପ୍ରଳୟ ସିନ୍ଧୁ ଜଳେ । ଏ ବଟପତ୍ରେ ଶୋଇଥିଲେ ॥
ବୃଦ୍ଧ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସେ ତପସ୍ୱୀ । ସମୁଦ୍ରେ ଯାଉଥିଲେ ଭାସି ॥
ତାହାଙ୍କୁ ନିଶ୍ୱାସେ ଟାଣିଲା । ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ଅର୍ଦ୍ଧ୍ୱେ ଟିକିଲା ॥
ସେ ବୁଡ଼ି ବୁଲି ତା ଉଦର । ଦେଖିଲା ଅଶେଷ ସଂସାର ॥
ଏ କଥା ସ୍ମରିଲା କ୍ଷଣେ । ପ୍ରଭେ ଯାଇଲୁଁ ମନେ ମନେ ॥
ଯଶୋଦା ଅଙ୍କ ଉପରେ । ତ ବସ୍ତୁଁ ତାହାର ଅଗରେ ॥
ସେ ନିଜ ନୟନେ ଦେଖିଲେ । ପୁଣି ତ ମନେ ବିସ୍ମୟଲେ ॥
ବୋଲନ୍ତି ଭୂତ ଭ୍ରମାଇଲା । କେହୁ ଦେବତା ମାୟା କଲା ॥
ଏ କଥା ଅଟ ବିଷମର । ଗର୍ଭର ବଣିଲା ଏମନ୍ତ ॥
ପୃଥ୍ୱୀକୁ କହଇଲେ ସ୍ଥାନ । ଉଦ୍ଧାର ନୋହିବ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ୧୭୦ ।
ଯେ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଶ୍ରାଦ୍ଧତଃ ତ । ଦେଇ ରୋପିଲେ ତାଙ୍କ ମନ ॥
ମାଛିମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର । ଭୂମିର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଗିଳାଇ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବାନ୍ଧଲେ ଶିକ୍ଷିତୁଲେ । ଦେବୀ ପୂଜିଲେ ରଙ୍ଗଫୁଲେ ॥
ତ୍ରିବର୍ଣ୍ଣ ତାତ ପଞ୍ଚ ମୂର । କୁଶଳ ବାନ୍ଧିଲେ ବନ୍ଧୁର ॥
ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ଶୁଦ୍ଧେ ନେଇ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରାଇ ॥

ଚରଣଧୂଳି ଦେଇ ଶିରେ । କହିଲେ ବିନୟ ବାକ୍ୟରେ ॥
ପୁତ୍ରକୁ କରି ଆଶୀର୍ବାଦ । ଯେମନ୍ତେ ଶଶ୍ରୁର ପ୍ରମାଦ ॥
ଦ୍ୱାରପାଳଙ୍କୁ ଘେନ ଚନ୍ଦ । ବୋଇଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭେମାନେ ମନ୍ଦ ॥
କରୁପେ ଜଗିଥାଅ ଦ୍ୱାର । ଏକ୍ଷଣି ଲୁଟିଥିଲା ଘର ॥
ସହଜେ ପୁତ୍ର ମୋ ସୁନ୍ଦର । କୋମଳ ବାକ୍ୟ ମନୋହର ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରତ୍ନ ଅଲଙ୍କାର । ପିନ୍ଧାଇ କାଛୁ ପୀତାମ୍ବର ॥
କପାଳେ ଦେଇ ଫଗୁଟୋପି । ନାଚେ ନାଚଉଛନ୍ତି ଗୋପୀ ॥
ଏବେକ ଦୃଷ୍ଟିଲଗ୍ନ ତାଙ୍କୁ । ଛଆର କହିଲ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ଯେବେ ବେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟଥିବ । ଅଲକା ଲୋକ ନ ଛାଡିବ ॥
ନନ୍ଦର ଦେଖି ଏ ଆକଟ । ତା କଥା ନ କରୁଁ ପ୍ରକଟ ॥
କୋହଲେ ଜାଣୁ ସବୁ ଗୁଣ । ଆଉ କଥାଏ ତାର ଶୁଣ ॥
ବାଳକରୂପେ ଥାଇ କୋଳେ । ଯୁବତୀ ଦେଖିଲେ ନରୋଲେ ॥
ଲକ୍ଷ୍ଟଣେ ହୁଅଇ ତରୁଣ । ଅଶେଷ ମଦନମୋହନ ॥
ଶୃଙ୍ଗାର ରସେ ବଶ କର । ନଥାଇ କାମିମନ ହର ॥
ଶୁଣି ଗୋପୀଏ କହେ ଶୁଣ । ମୋ ଘରେ ଗଲା ଏକଦିନ ॥
ବୋଇଲା ମୋର ହାତ ଧର । ତୋ ଘରେ ନ କହେ କ୍ଲେଶ ॥
ମୁଁ ତାଙ୍କ ଭଣ ପଢ଼ାଇଲି । ମୋ ମନେ ଯଉତେ ହୋଇଲା ॥
ଦେବଇ ଅଳମାଳ ମୋର । ଭୁଞ୍ଜିପୂର୍ବେକ ଦେବୁ ସର ॥
ଶୁଣି ମୁଁ ଉପରୁ ହୋଇଲି । କଉଡ଼ି କଟକୁ ଗଲି ॥
ଭୂମିରେ ଦେଉଁ ଦେଉଁ ସର । ସରଳ ଦୁଧ ଶତେଶ୍ୱର ॥
ଦଧି ଲବଣୀ ଆଦ ଘୃତ । ପାଇଲି ସ୍ୱର୍ ପ.ଷ୍ଟ ସାତ ॥
ସବୁ ଢାଳିଲି ଭୁଞ୍ଜେ କେଇ । ତେବେବେଁ ଭୁଞ୍ଜ ନ ପୂରଇ ॥
ସେ କାପି ରକ୍ଷା କେଳାପାଣି । ତାହୁଁ ଢାଳିଲି ସେଣେ ଅଣି ॥

ମୋ ଘର ଗୋରସ ସକଳ । ଦେଖି ଗୋ ହରଷାନ ହେଲା ॥
ଏବେ ହୋବନ୍ତ ଗଉଡ଼ ଘରେ । ଲୁଣ୍ଠ ନ ଦୂରେ ଗୋ-ଇଷରେ ॥
ମୁଁ ଗଲ ଯାଇଲି ମନରେ । ପଡ଼ିଲ ପଡ଼ଶାଙ୍କ ଘରେ ॥
ଯେବେ, ଗଉଡ଼ ମୋ ସାମ୍ନାର । ଗୋ-ଇଷ ଆଣିଲ ଉଧାର ॥
ଦଧି ଦଧିଷଦନ୍ତ ଗୁଲ । ସାଉଷଦନ୍ତ ଦୁଧଷର ॥
ନେଉଟା ଲବଣୀ ଅଦ ଘୃତ । ଯାଇଲି ଗୁଲ ପାଷ ସାତ ॥
ସବୁ ଢାଳିଲ ଭୂମେ ନେଇ । ଦଧିନଉଢମାନ ଧୋଇ ॥
ତେବେହେଁ ନ ପୂରିଲା ମୃଷ । ବୋଲଲା ଭଣାଅଛୁ ଦେଖ ॥
ଦେଖି ମୁଁ ଉତର ହୋଇଲି । ଦନସ୍ତ ବଉନ ବୋଇଲି ॥
ଯେବେ ଗୋରସ ମୋ ଅପ୍ରେ । ସବୁ ମୁଁ ଆଣିଦେଲି ତୋତେ ॥
ଆଜ ମୁଁ ଦ ଯାଉର ଆଣି । ଭୁ ଦକ୍ଷେ ସ୍ନେହ ଲବଣୀ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଲା ଗୋ ଯେବେ । ବୋଇଲା ପୂର୍ତ୍ତି ହେଲା ଏବେ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଖେଳଗଲା । ଧଜଲ ସମ୍ପୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଲା ॥
ଯେବେ ଗୋରସ ଦେଲି ଜାଣ । ବଢ଼ିଲା ଭନ୍ତୁ ଖଣ୍ଡେଗୁଣ ॥
ଏ ଘୋଷପୁରେ ଯେ ଗୋରସ । ଭ କୁ ନୋହିବ ଅର୍ଦ୍ଧଗ୍ରାସ ॥
ତାହାର ପେଟ ବନଥିର । ନେ ଦେବ ହିମ୍ପୁର୍ତ୍ତି ଅହାର ॥
ଭୋଜନ ପେଟକୁ ନ ଅଣ୍ଟେ । କେଣ୍ଟି ଖାଉଥିଲା ମାଟି ॥
ସହୁ ନ ପାଇ କ୍ଷୁଧାନଳ । ସେ ଭକ୍ଷେ ଭଷିଲା ଗରଳ ॥
ଗରଳ ତା'ର ପେଟେ ଯାଇ । କ୍ଷୁଧାଅନଳ ନ ଲୋଡ଼ ॥
ଅଭ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ତାର ଲୋଭ । ଅମ୍ବୁଙ୍କ କ ଦହନ ଦେଖ ॥
ଅନଳ ଅଭ ବନଥିର । ଯାହା ସେ ଚିଭନ୍ତୁ ବନର ।
ସେ ଅଗ୍ନି ଅଛୁ ତାର ପେଟେ । ଏବେ ପଡ଼ନ୍ତୁ ତାର ଲେଟେ ॥
ଅମ୍ବର ଭକ୍ଷଣ ବସୁଷ । ନିର୍ମଳ ସଦଭାବଲ ମାଂସ ॥

ମଦନ ସଞ୍ଚାର ସମ୍ପଦ । ପ୍ରେମ ପୀୟୂଷମିଶା ସ୍ୱାଦ ॥
ସଜଳ ସଘେନ ସ୍ନିଗ୍ଧ ଦେହ । ଦେଖ ସୁଗନ୍ଧ ମନ୍ଦମନ୍ଦ ॥
ଏଦେହ ସେ କାହୁଁ ଛାଡ଼ିବ । ଅବଶ୍ୟ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଖାଇବ ॥
ସବୁ ଗୋପୀଙ୍କୁ ଏକାବେଳେ । ଏ ବନେ ଗଳିବ ଜଗେଲେ ॥
ବିଧାତା କରିଅଛୁ ଯୋଗ । କଲା ଭୁଜଙ୍ଗଙ୍କୁ ଏ ଭୋଗ ॥
ଖାଇବା କଥା ମୂଳ କଲା । ଲବଣୀ ଅଣିବାକୁ ଗଲା ॥
ଏ ଅଦ୍ଭୁ ମାକଷି ନଡର । ଏଥେ ଝଷପୁ ଗୋ କହର ॥
ଏ ଜନ୍ମ ପ୍ରାନ୍ତ ଏହିଠାରେ । ନଟ୍ଟେ ଯଉଲୁ ଗା ଉଦରେ ॥
ସେ ଧର୍ମ ମାଗୁଅଛୁଁ ତୋତେ । ତାହାଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧି ଦେବୁ ଏତେ ॥
ସବୁଙ୍କୁ ଏକାବେଳେ ଖାଉ । ଦେଖିବା କଳଳ ନ ଥାଉ ॥
ଏରୂପେ କରନ୍ତି ବସ୍ତର । ବନ ଦଶିଲା ଭୟଙ୍କର ॥
ମୃଗଙ୍କୁ ବ୍ୟାଘ୍ର ବୋଲି ଭୟ । ପଡିଲା ଦେଯୀଦେଖେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ॥
ଲତାରେ କରି ସର୍ପ ଭ୍ରାନ୍ତି । ଗୋପୀଏ ବୋବାଳ ଛାଡ଼ନ୍ତି ॥
ରାଧା ବୋଲନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରାବଳୀ । ଗଣି ଦୁଇଂ ଗୋ ବ୍ରଜବାଳୀ ॥
ଅନ୍ଧାରେ ବ୍ୟାଘ୍ରଗୋଳ ହେଲା । ମୋର ଲଳିତା କେଉଁଣେ ଗଲା ॥
ଲୂଳିତା ବୋଇଲା ଅଇଲି । ମାଧବୀ ଲତା ତଳେ ଥିଲି ॥
ବିଶାଖା ଲବଙ୍ଗ ଲତାରେ । ଗୋଲେ ପଶିଲା ବ୍ୟାଦ୍ରଭୟରେ ॥
କେ ବନ ମଲ୍ଲିକା ଭିତରେ । କେ କୁଞ୍ଜ ମାଧବୀ ଲତାରେ ॥
କନ୍ଦର ମଧି ଯାଇ ଯୁଣ୍ଡ । ଦେବା ମନ୍ଦାର ମୂଳେ ରହି ॥
ବକୁଳ ବୃକ୍ଷ ମୂଳେ ଥିଲେ । କେ କେଳିକଦମ୍ବର ତଳେ ॥
କେ ବଂଶୀବଟ ଅନ୍ତରାଳେ । ଭୟେ ପଶିଲେ ଗୋପୀଜନେ ॥
ହାସ୍ୟ ଭାଜନ ଯଲଶେ । ଥୋକାଏ ଅର୍ପିଥିଲେ ଖାସେ ॥
ସଖିକା ଗୋଚର ଅଣିଲେ । ସବୁଙ୍କୁ ଭୟର ଦହଲେ ॥

କହାଁ ମରୁଛ ବୃଥି ସ୍ମୃତି । ଶେଷ ନ ଯାଉଥିବେ ଉତ୍ତି ।
ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ସରୁବାଳି । ତାଙ୍କର ମତ୍ତଗଜ ଗୁଳି ।
ଅବଶ୍ୟ ଥିବ ପୀଡ଼ ତଳ । ତୁମ୍ଭେ ଗୋ ଶୋକ ଦେଇ ମନ
ଯେ ଦଳେ ଛନ୍ତି ପୀତବାସ । ସେ ଦଗ ମୂଳ କର ଆଶ ।
ତୁମ୍ଭେ ଗୋ ପଥ ମୂଳ କର । ଆମ୍ଭେ ଗୋ ଶୋକ ଦେବୁଁ ଘୋର
ଯାଅ ଗୋ କମଳଲୋଚନା । ଚରଣତଳ ଶେଜ କନା ।୧୪୦।
ଚନ୍ଦ୍ରକଳାହିଁ ସଙ୍ଗେ ଯାଉ । ଅନ୍ଧାର କ କରିବ ଆଉ ।
କମଳଲୋଚନା ଏଥେ ଥାଉ । କୋକିଳା ତୁମ୍ଭସଙ୍ଗେ ଯାଉ ।
ତାଙ୍କ ଲଉଡ଼ଲଗା ବେଗେ । ନିର୍ମଳା କଳମାଳା ସଙ୍ଗେ ।
ଅଲ୍ପା ଅବଳା ମଦନା । ତୁମ୍ଭେହିଁ ଯାଅ ଗୋ କରୁଣା ।
ଶ୍ୟାମଳା ମେଘମାଳା ଥାଅ । କାଳିନ୍ଦୀ ତୁମ୍ଭେ ଗୋ ନ ଯାଅ ।
ହାସବଦନା ତୁମ୍ଭେ ଯିବ । ପ୍ରସନ୍ନମୁଖି ତୁମ୍ଭେ ଥିବ ।
ଅଧୀରା ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ଯାଉ । ଦର୍ପା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗ ହେଉ ।
ଦୟାଶୀଳା ତୁ ସଙ୍ଗେ ଥିବୁ । କ୍ଷମଶୀଳାକୁ ନ ଛାଡ଼ିବୁ ।
ସଲଜ୍ଜା ସୁଧର୍ମି ନ ଯାଅ । ଗୁଣ ଗର୍ବିତା ଏଥେ ଥାଅ ।
ଯେମନ୍ତେ ପାଇବ ନିକଟେ । ନ ହବା ସିନା ସେହୁବାଟେ ।୧୫୦।
ପ୍ରେମାକୁ ସଙ୍ଗେ ଅଗ କର । ଜିଷ୍ଣୁ ତୁ କହ ଗୋ ଏଠାର ।
ପ୍ରତିଷ୍ଠା ତୁହ ଦଣ୍ଡ କର । କୃଷ୍ଣ ଭେଟିବା ଯାଏ ସହ ।
ସଙ୍ଗେ ନ ଲଅ ଗଉରବା । ହେବେହେଁ ଲଜ୍ଜା କହିବା ।
ଏରୂପେ ଗୋପୀଙ୍କି ଶିଖାଇ । ଅଷ୍ଟ ଦଳକୁ ପଠାଇ ।
ମୂଳ ନଦନ୍ତ୍ରୀ ସଙ୍ଗା ଅନେ । ସେ ଗୋପୀ ଗଲ କୃଷ୍ଣସଙ୍ଗେ ।
ଅତି ସୁନ୍ଦର ମଞ୍ଜୁ ସରୁ । ଯେସନେ କନକଡମ୍ବରୁ ।
ସୁରୂପେ ସ୍ନେହର ଜାତମ । ବନ୍ଧରେ ବାମନ ଜଳମ ।

ବାଲିବାଟରେ ଶ୍ରମ ପାଇ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ନ ପାରେ ଗୋଡ଼ାଇ ॥
ଦଣ୍ଡେ ବସଇ ଦଣ୍ଡେ ଚଳି । ଅତି ସୁକୁମାରୀ ଗୁଆଳୀ ॥
ବାହୁ ଧଇଲେ ପୀତବାସ । ବୋଇଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସ ॥
ଘୋଷୀ ଯୌବନ ଅଳ ଅଳ । ନ ଜାଣ ଜାଣିଲ୍ଲ ବିଧାନ ॥
ବୋଲଇ ଶୁଣ ବନମାଳ । ଆଉ ମୁଁ ନ ପାରଇଁ ଚଳ ॥
ଅତି କୋମଳ ଦେହ ମୋର । ଦେଖ ହୋ ଝାଳେ ଜର ଜର ॥
ଛିଣ୍ଡିଲ ଝୀନ ନୀଳପାଟ । ଜଘନ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକଟ ॥
ବକ୍ଷସ୍ଥଳରୁ ଝାଳ ଗଳ । କାଞ୍ଚୋଳ ଚିପୁଡିବା ଭଳ ॥
କସ୍ତୁରୀ ପଙ୍କାବନ ରେଣ । ଲିଭିଲା ପୟୋଧରୁ ଦେଖ ॥
ଢଳିଲ ଶ୍ରମଜଳେ ମିଶି । ମୁଖ ଚନ୍ଦ୍ରମା ପ୍ରାୟ ଦିଶି ॥
ସିନ୍ଦୂର ବିନ୍ଦୁ ଶ୍ରମଜଳେ । ବହି ପଡ଼ୁଛି ମୋ କପାଳେ ॥
ଏତେବେଳେ ବୋଲୁଅଛ ଚଳ । କୁମ୍ଭ ଉରସିଜ ଘଷଣ ଭଳ ॥
ଗୋପୀର କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ବାଣୀ । ଶୁଣି ସଦୟେ ବେଣୁପାଣି ॥
ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ଶୁଭ୍ରକେଶି । ଚଳ ତୁ ମୋର କନ୍ଧେ ବସି ॥
ଯହିଁକି କେଉଁଛୁ ରେ ସଖି । ତୋଷ ହୋଇଲୁ ଶ୍ରାନ୍ତ ଦେଖି ॥
ଯେଉଁଠାରେ କରିବା ବିହାର । ସ୍ୱପରେ ଭୋଗର ଅମୃତ ॥
ଏହି ମନୋହର ଉଦ୍ଭଲୀଳା । କରିବା ଅଟେ ପ୍ରେମଶୀଳା ॥
ଏକାନ୍ତ ସ୍ଥାନେ ଥିବା ସତି । ଗୋପୀଏ ନ ପାଇବେ ଶୋକ ।
ଏମନ୍ତ କହନ୍ତେ ମୋହନ । ତୋ ଚିତ୍ତେ ଅନ୍ତର ନ ଧର ॥
ତୋହର କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ମଣି । ଦେଖିଲେ ଏଥୁଁ ବଡ଼ଦୁଃଖ ॥
ଘନ ସ୍ୱରୂପେ କାହିଁ ମୋର । ଜନ୍ମ ଜରୁଛି ତୋହର ॥
ହେ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ଛଡ଼ ଶୋକ । ତୁ ମୋର ଆତ୍ମାରୁ ଅଧିକ ।
ଏ ପଥଶ୍ରମ ତୋ ଦେହରେ । ଏ ଦୋଷ କ୍ଷମା କର ମୋହରେ ।

କପଟ ଦେଖାଇ ସେ ସ୍ଥାନ । ହସ୍ତରେ ବସ୍ତ୍ର ଗୋ ବଦନ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଗୋପବାଳୀ । ମୁହିଁଲା ନେତ୍ରପଦ୍ମ ଭାର ॥
ଅଧର ଦଶନର ଜ୍ୟୋତି । ସ୍ମିତିରେ ଦେଖାଇ ଯୁବତୀ ॥
ଅଳସ ଛଳେ ଟେକି ଭୁଜ । ଦେଖାଇ ଅର୍ଦ୍ଧକ ଉରଜ ॥
ପାଦଧୂଳ ଝଡିବା ଛଳେ । ନୂପୁର ଝୁମକାଇ ଚଳେ ॥
ଲମ୍ବ ପନ୍ତ୍ର ନୀଳ ଶାଢୀ । ପିନ୍ଧିଲା ମଧ୍ୟସ୍ଥଳେ ଭିଡି ॥
ତାକୁ ବସିବା ସନ ହୋଇ । ଅଳପ ଅଳପ ହସଇ ॥
ଦେଖି ଅଜନ ବେଣୁଧର । ଭିଡ଼ି ବାନ୍ଧିଲେ ପୀତାମ୍ବର ॥
ମୁରଳୀ ବାନ୍ଧିଲେ ଖୋସି । ବାଟେ ବସିଲେ କୃଷ୍ଣଶଶି ॥
କୃଷ୍ଣର ଲୋଚନ ଦିଶ'ର । ଗୋପୀ ଚରମଅଙ୍ଗେ ଯାଇ ।୨୯୦
ବାମଜଙ୍ଘରେ ଦଳେ ଦନ । ମନ୍ମଥ ମୂର୍ଚ୍ଛିଲୁ ଧନ ॥
ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଯାଉଛୁ ଜାନୁରେ । ଗଭୀର ଯେସନେ ଅମ୍ବରେ ॥
ଆନ'ଶ ପରେ ପୃଥ୍ୱୀ ବ ସେ । ଶୂନ୍ୟ ଉପରେ ଠୁଳ ବସେ ॥
ଉତ୍ତର ଉପରେ ପ୍ରକୃତି । ଦଶିଲା ନେମନ୍ତ ଅକୃତି ॥
ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋପୀ ଅଂଶମନ୍ତ୍ର । ବକ୍ଷୁର ବନ୍ଧେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରାପ୍ତ ॥
ସେକ ଉଠିଲେ ଗୋପୀପତି । ଗମନ ମତ୍ତଗଜଗତି ॥
ଯହିଁ ଦେଖନ୍ତି ଅଢ଼ି ଡାଳ । ଲଇଁ ଯାଉନ୍ତି ଅବମୂଳ ॥
ଏମନ୍ତେ ଗଲେ ଖଣ୍ଡେଦୂର । ଗୋପୀ ବଶୁରଇ ମଧୁର ॥
ଷୋଳସହସ୍ର ଗୋପନାରୀ । ଦେହୁଂ ଦୂରନ୍ତି ମୋତେ ସର ॥
କୃଷ୍ଣ ହୋଇଲେ ମୋର ବଶ । ମୁହିଁ ଜାଣଇ ବଡ଼ ରସ ॥
ମୋ ସମ ତେ ଭଜନ୍ତୁବନେ । ଏରୂପେ ଚିନ୍ତିଲା ମନେ ॥
ସଙ୍ଗ ଗଣ୍ଡଇ ବାଦା ଯାଇ । ସେ ଗଙ୍ଗ ସହିବ ଦାବାଇ ॥
ଦୁଗ୍ଧନଗ୍ରଭ ପୂରଥାଇ । ସୁଷ୍ଠ ଛୋପିବେ ତାଷ ଯାଇ ॥

ଅଣ୍ଡଜ ସ୍ବେଦଜ ଜରାୟୁଜେ । ନ ଲାଗେ ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମଣେ ॥
ସ୍ଥାବର ଭାବେ ସେ ସତ୍ତ୍ୱର । ଉତ୍ତମ ଜନ ତା ଭେଦର ॥
ଅଦ୍ଭୁତ ପ୍ରେମେ ଗଙ୍ଗା ନିଶେ । ଗୋବିନ୍ଦ ତା ପାଶେ ନ ପଶେ ॥
ଗଙ୍ଗା ଗଞ୍ଜନ ବୃନ୍ଦାବନର । ଭାବ ଯୋଜନ ଶୃଙ୍ଗାରର ॥
ଏମନ୍ତ ସ୍ୱଭାବ ଯାହାର । ତହିଁକ ଉପାୟ କାହାର ॥
ଗଙ୍ଗା ବହିଲା ଗୋପୀ ମନେ । ଯେ ବନ ଗଞ୍ଜିଲେ ତକ୍ଷଣେ ॥
ଶୂନ୍ୟରେ ଶୂନ୍ୟ ଗଲା ମିଶି । ଶୂନ୍ୟୁ ପଡିଲା ଗୋପୀ ଖସି ॥
ଶୂନ୍ୟ ସ୍ୱରୂପୀ ଭଗବାନ । ଉଦ୍ଧବ ଭାବେ ସେ ବନ୍ଧନ ॥
ଭାବ ଅନ୍ତର ହେଲା ଯହିଁ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପାଇବ ସେ ତହିଁ ॥
ଖସିପଡିଲା ମୁଖ ମାଡ । ଅଧର ଦଶନ ନାମୋଡ ॥
ରୁଧିର ହୋଇଲା ପ୍ରକାଶ । ଚନ୍ଦନେ ଲେପ ଦଶଦଶ ॥
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ନ ଦେଖିଲା ସଙ୍ଗେ । କାନ୍ଦଇ ଅଭହିଁ ଅରଙ୍ଗେ ॥
ଏବେ ହୋ ଶୁଣ ନରନାଥ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଖୋଜିବାର ପଥ ॥
ରାଧିକା ବୋଲେ ଗୋପୀ ଗଲେ । ସେ ଅଷ୍ଟଦଳରେ ଖୋଜିଲେ ॥
ଦ୍ୱାଦଶ ବନବାଟ ଦେଖି । ଲେଉଟି ଆସୁଥିଲେ ସଖୀ ॥
ତମାଲ ବନର ନିକଟ । ସୁନ୍ଦର ସରୁବାଲି ବାଟ ॥
ଦେଖିଲେ ପଦ୍ମପାଦ ଚିହ୍ନ । ଧ୍ୱଜ ଅଙ୍କୁଶ ଛତ୍ର ମୀନ ॥
ତତ୍କାଳ ଚହିଲେ ଚହିଁ ତ । ସେ ପଦ ଯେରୂପେ ବହୁତ ॥
ଯାହାକୁ କୃଷ୍ଣ ସେନିଗଲେ • । ତା ପାଦ ଚହିଁ ଦେଖିଲେ ॥
ସବୁ ସନ୍ଦେହର ଦୂର ମୂଳ । ବୋଇଲେ ଏବେ ଯିବା ସ୍ଥଳ ॥
ତାଙ୍କୁ ଖଣିକି ଜଣାଇବା । ସବଳେ ଭୂଆର ନହିବା ॥
ଏମନ୍ତ ବଚନ ସମ୍ଭବେ । ନହିଲେ ଅସି ରାଧା ଆଗେ ॥
ତୁମ୍ଭ ଉପଦେଶ ପ୍ରମାଣ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଦେଖିଲୁଁ ଲୋଚନ ॥

କୃଷ୍ଣର ପାଦପଦ୍ମ ଚିହ୍ନ । ଧ୍ୱଜ ଅଙ୍କୁଶ ଅବ ମୀନ ।
ଯେ କୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗରେ ଯାଉଛୁ । ତା ପାଦ ଚିହ୍ନ ପଡୁଛୁ ।
ରାଧା ବୋଲନ୍ତି ସଖି ଶୁଣ । କୃଷ୍ଣର ପାଦପଦ୍ମ ଚିହ୍ନ ।
ଯେ ଅଗେ ହେଲା ଦରଶନ । ତାହାକୁ ମୋର ଅଗେ ଅଣ ।
ସବେ ବୋଇଲେ ପ୍ରେମା ସଖି । ସେ ପାଦପଦ୍ମ ଚିହ୍ନ ଦେଖି ।
ରାଧିକା ଉଠିଲେ ତକ୍ଷଣ । ପ୍ରେମାକୁ ଦେଲେ ଆଲିଙ୍ଗନ ।
ଅମୂଲ୍ୟ ଗଜମୁକ୍ତା ହାର । ବନ୍ଧାଇ ଦେଲେ ତା କଣ୍ଠର ।
ରାଧିକା ଅତି ସ୍ନେହବଶେଲେ । ପ୍ରେମାର ଲୋଚନେ ଚୁମ୍ବିଲେ ।
ତୁ ସିନା ଅଥି ହେଲୁ ଚାଟ । ଏବେ ପାଇଲୁଁ ଅମ୍ଭେ ଭେଟ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ବଚନ ହେଲେ । ଶେ ଲକ୍ଷହସ୍ତ ଏକାବେଳେ ।
କୃଷ୍ଣର ପାଦପଦ୍ମ ଚିହ୍ନ । ସମସ୍ତେ କଲେ ଦରଶନ ।
ଧୂଳ ଘେନିଲେ ରେଣୁ ଶିରେ । ବୋଳିଲେ ହୃଦୟ ଉପରେ ।
ପୁଣି ଦେଖିଲେ ପରମାଦ । ହୋଇଛି ସେ ସର୍ବ ସମ୍ପଦ ।
ରାଧିକା ତାର ପାଦଧୂଳି । ହସ୍ତରେ ଘେନି ଶିରେ ବୋଳି ।
ଧନ୍ୟ ବୋଇଲେ ଉଚ୍ଚବାର । ଧନ୍ୟ ଗୋ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ତୋର
ଧନ୍ୟ ତୋ ତପ ବଳଥିର । ଏଡ଼ା ମୋହିଲୁ ବେଣୁଧର ।
କୃଷ୍ଣ ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୂଡ଼ାମଣି । ତୁହି ଗୋ ହୋଇଲୁ ରଙ୍ଗୁଣି ॥
ଏ ଷୋଳସହସ୍ର ଯୁବତୀ । ଛଡ଼ିଲା ଯେତେବେ ସପ ଦାଢ ।
ସକୁଦ ମୁହାଁସ ବଢ଼ାଇ । ଏଡ଼ାଁ ଗୋ କେଲ୍ୟଁକୁ ଛଡ଼ାଇ ।
ତାହୁଁ ତୁ ଏମନ୍ତ ପିଷିଲୁ । ଜଗତମୋହନ ମୋହିଲୁ ।
ଭଦ୍ରା ବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବେ କହ । ଅମୃତ ବ ସହୃଦ ଦେବ ।
ହୋଇଛୁ ଯେ ସର୍ବ ସମ୍ପଦ । ତାର ସନ୍ମାଣ୍ଡେ ଏ ଦଶଦ ।
ଦନ୍ତହିଁ କ୍ଷୁମ୍ଭର ଗମର । ହାବୋଡ଼େ ପଡ଼ିଲେ ମୋହର ।

ତାର ଜାଗର ଦେଖୁଥିବ । ମୁଁ କ ନୟନ ତା ଦେଖିବ ।
ଯାହା କହୁଛ ମନେ ଅଛି । ଅଗତ କ କହିବା କଛି ।
ରାଧା ବୋଲନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରା ଶୁଣ । ଧର୍ମ ଗୋ ଯେବେଟି ପ୍ରମାଣ ।
ଷକୂର ନିଶ୍ୱାସ ପଡ଼ବ । କୃଷ୍ଣ ରାଧାକୁ ଛାଡ଼ିଯିବ ।
ସେ ଏକା ପଡ଼ିଥିବ ବନେ । ଅମ୍ଭେ ଗୋ ଦେଖିବା ନୟନେ ।
ଏରୂପେ ରାଧିକା ବଚନ । ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ଗୋପୀଗଣ ।
ଲଳିଂ ଚଳନ୍ତି ମନ୍ଦ ମନ୍ଦ । ବୁହିଁ ଚରଣ-ଅରବିନ୍ଦ ।।
ବକୁଳମୂଳେ ଦେଲେ ଯାଇଁ । ଅଧିକ ଟିଭା ତହିଁ ପାଇ ।
ଗଙ୍ଗାସେଉଲୀ ଫୁଲ କଢ଼ି । ଗୋବିନ୍ଦ ହୃଦମାଳ ଯୋଡ଼ି ।।
ସେଠାରେ ଛୁଡ଼ ପଡ଼ିଥିଲା । ସରୋଜଲୋଚନା ପାଇଲା ।।
ଅଇଁଲା ଯାଇ ଯୂଇ ଫୁଲ । ରଙ୍ଗିଣୀ କେତକୀ ବକୁଳ ।୭୩।
ଚମ୍ପକ ମଲ୍ଲିକା ମାଳତୀ । ମାଧବୀ ଅଶୋକ ସେବତୀ ।
କୁନ୍ଦ କୁନ୍ଦନ କୃଷ୍ଣଅଳା । ନିଶା କାଗେଶ୍ୱର ଦବଣା ।
ପଦ୍ମକେଶର ଝମ୍ପା ଶୋଭା । ବୃନ୍ଦାବନର ଫୁଲଗଭା ।
ବକୁଳଡାଳେ ଲଟିଥିଲା । କମଳଲୋଚନା ଦେଖିଲା ।
ଚତୁର ଭାମେ ଯେ ଗୋପିକା, ବୋଇଲା ଶୁଣ ଗୋ ରାଧିକା ।
କୃଷ୍ଣ ଯେ ବେଗେ ବେଗେ ଗଲେ । ବୃନ୍ଦା ଗୋଡ଼ାଇ ନ ପାଇଲେ ।
କୃଷ୍ଣ ଏ ବୃକ୍ଷତଳେ ବସି । କନ୍ଧେ ବସାଇଲେ ଅଣାସି ।
ପଦ୍ମପଦେ ଯାନ୍ତୁ ଗଲା । ଛୁଟିଲା କୃଷ୍ଣହୃଦ ମାଳ ।।
କନ୍ଧେ ବସାଇ ଦେଲେ ତନ୍ତ୍ର । ତଳେ ଲାଗିଲା ଫୁଲଗନ୍ଧ ।
ଏ କଥା ଶୁଣି ଗୋପୀଗଣ । ସମସ୍ତେ ବୋଇଲେ ପ୍ରମାଣ ।
ପ୍ରେମର ବା ବୋଲିବା କିରୂପେ । ନଳ ନଦ ଦେଖି ଏ ସମୀପେ ।
କୋହଳେ ଏଡ଼େ ଉଛଡ଼ାଳ । କିରୂପେ ଲାଗିଲାଟି ମାଳ ।।

ଉତ୍ତମ ଅନୁମାନ ନଳ । ହୃଦକୁ ଲାଗିଲା ଏ ବଳ ॥
ବିରହ ଅନଳରେ ଘୃତ । ଏ ଗଲ୍ପ ତ ନଳା ବସ୍ତୁର ॥
ଦଶାଣା ବୋଇଲେ କି ନଳା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନନ୍ଦେ ଯେ ରଚିଲା ॥
ସ୍ୱଭାଗୀ ହୋଇଲେ କି ହେବ । ଏ ଗବ ଧର୍ମ ନ ସହିବ ॥
ବୃନ୍ଦା ଏଠାରେ ଅଛୁ ଶୁଣ । ବାଟେ ପଡ଼ିବ ମୃଷମାଣ ॥
ସ୍ଥୂଳ ନିତମ୍ବ ଭାରାର । ଅତି ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ପୟୋଧର ॥
ଜାନୁ ଯୁଗଳ ରମ୍ଭା ତରୁ । ନଖକୁ ହେବ ବଡ଼ ଗୁରୁ ॥
ଉଦର ଦାର ମାଲାମ୍ବର । ଲଦ ହୋଇଛୁ ଅଲଙ୍କାର ।୨୮୦।
କୁସୁମ କେଶ ବାସ ଜୁଡ଼ା । ସପତ୍ନୀଙ୍କ ଘଇରୁଡ଼ା ॥
ଏ ଗୋପରୂପତି ଭୂମିର । ସେ କି ଜାଣନ୍ତି ବୋହୂବାର ॥
ଦଶେଶେ ତା ଅତି ବାଳ । ଉଚ୍ଚାର ନଲି ଏ ସୁଅଣୀ ॥
ସେ କହୁଥିବେ କେଉଁ ନର । ସରେଙ୍କେ ବହିଲା ସୁଆଳି ॥
ଏରୂପେ ଦଶାଣା ବଚନ । ବନରେ ଶୁଣିଲା ଯେତନ ॥
ବୃନ୍ଦାବନର କୁଞ୍ଜ ପ୍ରାନ୍ତେ । ଶୁଣିଲା ଶୁଣିଲେ ସମସ୍ତେ ॥
ଇତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ । ଭକ୍ତି ନିର୍ବେଦ ଭାଗବତ ।
ନାନା ସନ୍ଦେହ ପାଦଚର । ଦେଖି ସନ୍ତୋଷ ଗୋପୀଗଣ ॥
ବୃନ୍ଦାବନର ଶୋଭା ଶୁଣି । ଶ୍ରବଣ ଚେତନେ ତରୁଣୀ ॥
ଷଡ଼ବ ଦଶ ପଞ୍ଚ ବାର । ଗମିଲେ ସବୁ ଗୋପନାରୀ ॥
ସେ ପଦଧୂଳି ଶିରେ ଘେନ । ନିଜ ରୂପଚନ୍ଦ୍ର ଭାବେ ଭଣି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତେ ଭକ୍ତି ନିର୍ବେଦ ଭାଗବତେ ମଧ ଶ୍ରୀନ ଶୂନ ପସ୍ତିର ସମ୍ବାଦେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ ତରଣୀତଳ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—*—

ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ମନ ଶୁଣ । ମୁନିଙ୍କ ଉକ୍ତି ସେ ଗଞ୍ଜନ ॥
ପୁଣି ହୋଇଲେ କ୍ରୂର କୃତ୍ୟ । କପଟ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରିତ ॥
ଯାହାକୁ ଛାଡ଼ି ଗଲେ ହରି । ସେ ତ କପିଲେ ଏହାକରିଁ ॥
ଘନ ଅନ୍ଧାର ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ର । ସେ ଏକା ଅବଳା ଯୁବତୀ ॥
ହାଦୃଷ୍ଟ ଅଛହିଁ ବନରେ । ମୋତେ ଜାଣିଲୁ ଏକାବେଳେ ॥
ଘର ଛାଡ଼ିଲ ଗୋପୀମାନେ । ଗୋପୀଙ୍କି ଛାଡ଼ିଲ ତୋ ବୋଲେ
ତୁ ଏବେ ମୋତେ ଛାଡ଼ିଗଲୁ । କୌଣସି ଅପ୍ରେମ ନ କଲୁ ॥
ତୋରୂପ ମୃଦେ ଦେଖାଇଲେ । ମୁହିଁତ ଭୁଲିଲି ତକ୍ଷଣେ ॥
ଅବୋଧ ଅବଳା କୁମାରୀ । ମୁଁ ତ ନୁହଇ ତୋ ବଇରୀ ॥
ସ୍ନେହେ ସଙ୍ଗେ ନେଇ ଜଳେ । ମୁଁ ଥିଲି ଗୋପୀ ମନ ମେଳେ ॥
ଚୁମ୍ବନ ସ୍ୱାଦ ମୁଖେ ଦେଲୁ । କଟାକ୍ଷ କଣ୍ଟା ଲଗାଇଲୁ ॥
ବଡ଼ିଶୀମାନ ପ୍ରାଣେ କରି । ମୋତେକୁ ଆଣିଲୁ ଉଟାରି ॥
ଦେଖାଇ ମିଥ୍ୟା ଅନୁରାଗ । ଯେଉଁ ତୋ ଏମନ୍ତ ସୁଆଗ ॥
କାହିଁରେ ଦୟା ନ ବହିଲୁ । ବନରେ ଏକା ଛାଡ଼ିଗଲୁ ॥
ଏ କର୍ମ କଲୁ ଆରେ ଶଠ । ବଜ୍ରସ୍ଥ ପଞ୍ଜର ତୋ ଅଷ୍ଟ ॥
ଭୁର ମନୁଷ୍ୟ କୋହ୍ଲୁ ଦୂର । କେମନ୍ତେ ବଇଲା ତୋ ଚତ୍ର ॥
ଫେଇଲୁ ବେଣୀ କଲୁ ଜୁଡ଼ା । ଖୋସିଲୁ କେତକୀ ପାଖୁଡ଼ା ॥
ଉଚ୍ଚ ଉରଜେ ପତ୍ରାବଳୀ । ଦେଇଣ ମୃଗମଦ ଗୋଳ ॥
ଲେଖିଲୁ ମୋ ଲେଖିବା ପୋଛି । ତୋ ଚକ୍ଷୁ ଉପିନ୍ଦ ଦେ ଅଛୁ ॥
ସ୍ୱରୂପ ଉତ୍ତମ ବୋଲାଇ । କେମନ୍ତେ ସହିଲା ତୋ ଦେହୀ ॥
ମୁଁ ନବଯୁବତୀରତନ । ଏ ମୋର ଦିବ୍ୟ ଯଉବନ ॥
କୁନ୍ଦନ ମୁଦ୍ରା ଅଲଙ୍କାର । ଝଲକ ପୀତ ନୀଳାମ୍ବର ॥

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରଚି ଅଳଙ୍କାର । ନାନା ସୁଗନ୍ଧ ଆମୋଦର ॥
ସୁନ୍ଦରୀ ସମ ବେଶ ମୋର । ବଡ଼ଇ ରୂପ ମନୋହର ॥
ମୋ ପାଦ ନଖକୋଣ ଜ୍ୟୋତି । ଲଭି ନ ଥାଏ ଉମାପତି ॥
ସୁରତି-ଚତୁର-ପଣ୍ଡିତା । କନ୍ଦର୍ପକେଳିକଳ୍ପଲତା ॥
ମଦନ କଳସ ମଙ୍ଗଳ । ପାଦ ମୋ ନୂପୁର ଯୁଗଳ ॥
ନିତମ୍ବ ବିମ୍ବ ସୁଗଠନ । ମଦନ ଦେବ ସିଂହାସନ ॥
ମୋ କଟି କିଙ୍କିଣୀ ଝମକ । ସୁରତି ସଂଗ୍ରାମେ ଟମକ ॥
ମୋ ଉଚ୍ଚ ଉରଜ ଆରମ୍ଭ । ମଦନ ପାଟ ଗଜକୁମ୍ଭ ॥
ଏମୋର ଅଧରେ ସାକ୍ଷାତ । ପୂରିଛି ଅବ୍ୟସ୍ତ ଅମୃତ ॥
ମୋ ନେତ୍ର ଈଷତ କଟାକ୍ଷ । ମଦନ ଶର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ॥
ମୋର କୋମଳ କଳେବର । କନ୍ଦର୍ପ କୁବେର ଭଣ୍ଡାର ॥
ରତିରତନ ମନୋହର । ତୁ ଯେବେ କରପାତ୍ତୁକୂର ॥
ଅପୂର୍ବ ରସ ଅଛି ପୂର । ରତି ବଢ଼ାଇ ଦିଅ କୂର ॥
ଲୁଟିବା କଥାକୁ ନ ଡର । ମନ ସନ୍ତୋଷେ ସ୍ୱୀକାର ॥
କୃତ ଘଡ଼ିଯିବା ଦୋଷ । ମୁଁ ଏବେ କ୍ଷମା କଲି ଅସ ॥
ଦେଖ ଲୁଚିମିର କାନନ । ଶରଦପୂର୍ଣ୍ଣିମୀର ଜଳ ॥
ସେବତୀ କୁନ୍ଦ କଣିଅର । ମାଳତୀକୋଳେ ମଧୁକର ॥
ଏହାର ଦେଖୁଛି କଣ୍ଟକେ । କି ଲୋଭେ ପଶିଅଛ ବନେ ।
କାଳିନ୍ଦୀତରଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର । ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଚକୋଡ଼ର ॥
କୁମୁଦ ପାଇ କାନ୍ତି ରସ । ଅଧନ ମନେ ଦସଦ୍ୱସ ॥
ଭ୍ରମର ଅଛି କୋଳେ ନେଇ । ଏଣୁଟି ଲକ୍ଷିର ପଦ୍ମିନୀ ॥
ମରଳୀ ହଂସ ଚକ୍ରବାକ । କେଳି କୋଳାହଳ ଶାରୀ ଶୁକ ॥
ନାନା ପକ୍ଷିକ ବାଦ୍ୟଘୋଷ । ମଦନ ଅଭିଷେକ ବେଳ ॥

ଭୃଙ୍ଗ ଶବଦ ମନ୍ଦ ଫୁଲେ । ମଙ୍ଗଳ ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି କଲେ ॥
ତୁ ଏହି ଅନୁକୂଳେ ଆସ । ରମଣୀରତ୍ନ ସେନି ବସ ॥
ବୃକ୍ଷ ଛାୟାରେ ଜଳ ମେଶି । ବରଷ ଛନ୍ଦ ଭୂମି ବସି ॥
ବାଲିବେଦୀରେ ଫୁଲଶେଯ । ଯେସନେ ସୁଷ୍ଟର ସଗେଜ ॥
ଜସ ତୁ କୋଳେ ସେନି ମୋତେ । ଉନ୍ମତ୍ତ ସମ୍ପଦ ଛାର କେତେ ।୫୭।
ମୋ ପାଦପଦ୍ମ ଅର୍ପଣ କର । ଉନ୍ମତ୍ତ ସମ୍ପଦ କଲୁ ପାଶୋର ॥
ଯେବେ ଛଡ଼ିବୁ ଏଡ଼େ ରସ । ତୁ କଷ୍ଟେ ହୋଇବୁ ରେ ମନୁଷ୍ୟ ॥
ଏ ରସ ରହସ୍ୟ ନ ରଖୁ । ପୂର୍ବଜନ୍ମେ କ ଥିଲୁ ପଶୁ ॥
ଶୂକର କୂର୍ମ ଅବା ମୀନ । ଏ ଅନୁମାନ ହୋଇଛୁ ଅନ ॥
ପାଶେ ପଦ୍ମିନୀ ବନ ଛଡ଼ି । ପାଣି-ପଙ୍କରେ ଅଛୁ ବୁଡ଼ି ॥
ମାଛିର ସ୍ୱାଦ ସିନା ଜାଣୁ । ପାରାଲେ ଥିଲେ ଶୋଷିଅଣୁ ॥
ଭୁଞ୍ଜିଲ ହୋଇଲ ବିବେକ । ବଧିଲେ ତୁ ପଶୁପାଳକ ॥
ମୋ ଦେହ ଦେବସ୍ତ୍ରୀଭୋଗ୍ୟ । ଗଉଡ଼ଟୋକା ହୋଇଛୁ ଯୋଗ୍ୟ ॥
ପୂର୍ବେ କ ତପ କରିଥିଲୁ । କାହିଁ ପଦ୍ମକ୍ଷ ମାନ କଲୁ ॥
ଏରୂପେ ନାନା ଛଳବାଣୀ । କହି କାନ୍ଦଇ ସେ ଗୋପିନୀ ॥
ଗୋପୀଏ ଶୁଣନ୍ତି ତା ଶୋକ । ବୋଲନ୍ତି ଏକଲୁ ଅରେକ ॥
ଯାହା ବୋଇଲେ ଠାକୁରାଣୀ । କଥା ତା କେଟାଇଲା ଆଣି ॥
ଟୋକନ ଗଲେ ଏହା ଛଡ଼ି । ରେଣୁ ଗୋ ଦେଉଅଛୁ ଉଡ଼ି ।
କଲେ କାନ୍ଦୁଅଛୁ ତହୁଁ । ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଯାହା ଅଛି କହ ॥
ଅମ୍ଭର ତ ନ ନିଷ୍ଠାଇଁ । କହିଁ ହୋଇବ ସେ ନିରାଶ ॥
ସଖୀ ବୋଲନ୍ତି ତାହା ଶୁଣି । ଶୁଣ ଗୋ ସକଳ ଗୋପିନୀ ॥
କୃଷ୍ଣ ଯେ ଅପମାନ ହେଲ । ବନରେ ଯାଉଛି ପଳାଇ ॥
ତୁମ୍ଭେ ତାହାକୁ କେହି କହ । ଲୁଗାଷା ତ ବୋଲିବ ବାଛ ॥

ଆମ୍ଭର ଘଣ୍ଟି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ । ଅଧାସି କହିବ ତାହାଙ୍କୁ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଗୋପୀମାନେ । ବୋଲନ୍ତି ଅଳ୍ପ ପରମାଣେ ।
ଆମ୍ଭର ନାହିଁ କହିବାକୁ । ଧର୍ମ ଦଣ୍ଡିଲଣି ତାହାଙ୍କୁ ।
ଏରୂପେ କୁହାକୁହି ହୋଇ । ବେଢିଲେ ଗୋପୀବୃନ୍ଦ ଯାଇ ।
ଗୋପୀଙ୍କି ଦେଖି ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ । ଡାକ ମନଲା ଧାଉଁନାରେ ।
ସୁଖଜାଗଲେ ଗଳା ଛନ୍ଦ । କହିଲ ସବୁକଥା ନାଦ ।
ଭିଲ ନେଇ କୋଣେ ଠାଇ । ମୋତେ ଡାକିଲା ଜୁଜବର ।
ବୋଇଲା ଦେଖିଅଛୁଁ ଫଳ । ସୁଗନ୍ଧ ଶୀତଳ ଅମୂଲ୍ୟ ।
ଫୁଲ ଅମ୍ଭର ବେନନନେ । ସେ ଫୁଲ ଆଣିବା ବହନେ ।
ଗୋପୀଙ୍କ ଲୁଚକର ଆସ । ଏ କଥା କ କର ପ୍ରକାଶ ।
ଜାଣିଲେ ଏ ପଡିବେ ଧାଇଁ । ଅମ୍ଭେ ପାଇବା ଫୁଲ ନାହିଁ ।
ମୁଁ ଗାଲ ବସ୍ତାସେ ପଡିଲି । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କ କହି ଆଇଲି ।
ତହିଁର ପ୍ରଭୁଫଳ ଠୁଲେ । ଦେଖ ପାଇଲି ଏହାବେଳେ ।
ବାଟେ ପୁଚ୍ଛିଲା ମୋର ଦେଖି । ବକୁଳମୂଳେ ଥିଲି ରହି ।
ବୋଇଲି କ ପାଇଲ ଯାଇ । ଆଣିଲି କାନରେ ବସାଇ ।
ସୁଣି ତ ମନେ ବସ୍ତୁଇଲା । ବାଟେ କଣ୍ଟ ଘଡଗଲା ।
ସୁଧା ବୋଇଲା ଏ ବଚନେ । ତୁ ଗଲା କରଥିବୁ ମନେ ।
ତୁମ୍ଭର କାଳ ଏ ସ୍ୱଭାବ । କାହିଁରେ କ ସହିଲ ଗର୍ବ ।
ରେଣୁ ପ୍ରମାଣେ ଗର୍ବପାଇ । ଜଳ ଧାରଯା ସେ କ୍ଷେତ୍ରର ॥
ଅମ୍ଭେ ପୀରତ ଜେନ ସିଡା । ଅମ୍ଭଙ୍କୁ କ ତାର ବେଦନା ।
ଏ କଥା ବୃନ୍ଦାଦେବୀ ଶୁଣି । ଦନ୍ତ ତ ବୋଲି ହେଲେ କୁନ୍ଦ ।
ଚନ୍ଦ୍ରା ବୋଇଲା ବୃନ୍ଦାବତୀ । ତୁମ୍ଭର ଅମ୍ଭର ପୀରତି ।
ତୁମ୍ଭର ବାଳ ଜାଳ ସହ । ଅମ୍ଭର ଘ୍ୱାଗ ଅଛୁ ରହି ।

ଏକାଳେ ଅତି ବେଣୁଧର । ସଙ୍କଟ ଅଇଛି ଅପାର ॥
କପାଳ କେଉଛ କୃପଣ । ଆମ୍ଭର ଭାଗ ବେଗେ ଆଣ ॥
ତୁମ୍ଭର ଦଣ୍ଡ ଯେ କୋମଳ । ଏ ଲାଭ ହଂସ ପ୍ରାପ୍ତେ କଲ ॥
ଲୋଚନ ଅମଳକମଳ । ଏ ଲାଭ କୋକନଦ କଲ ॥
ଅଧିକ ଅଧରେ ରକତ । ଏ ଲାଭ ହୋଇଛି ବ୍ୟକତ ॥
ମୁକୁତା ପ୍ରାପ୍ତ ଅଶ୍ରୁଧାର । ଏ ଲାଭ ହୋଇଛି ଅପାର ॥
ଆମ୍ଭ ନୟନେ ଲେଖେ ଲେଖେ । ଢାଳି ପଡ଼ୁଛି ତୁମ୍ଭ ମୁଖେ ॥
ଗୋପୀଙ୍କ ସଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିବାର । ଏ ଲାଭ ଏଥେ ମୂଳ ହର ॥
ସବୁ ମିଶାଇ କର ଗାଏ । ଠୁଳେ ଅଛଇ କରଡ଼ାଏ ॥
ଏ କଥା ଶୁଣି ଗୋପୀମାନେ । ହସିଲେ ମୁକୁରବଦନେ ॥
ରାଧିକା ବୋଇଲେ ନ କହ । ଦହିଲା ଉପରେ ନ ଦହ ॥
ଦେଖି ସପତ୍ନୀଙ୍କ ହସ । ତୁନା କାନ୍ଦଇ ଭସରସ ॥
କ୍ରୁଧ ତା କଲା ଏବେ ସର । ମୋତେ ହସିଲେ ଗୋପନାରୀ ॥
ଯାହାଟି ଲୁଅକୁ ନ ଳା । ଏଥୁଁ କପାଳ ଉଦୁରଲା ॥
ପଙ୍କର ନ ପଡ଼ିଲା ମାଡ଼ । ବୃକ୍ଷ ପଡ଼ିଲା ତାକୁ ଛାଡ଼ ॥
ଭୁଜଙ୍ଗ ମୁଣ୍ଡ ମାଡ଼ିଥିଲା । ତା ବିଷ କେବେଣେ ଉଡ଼ିଗଲା ॥
ଘୋଡ଼ା ଯେ ଭୁଜ ଗିଳିଥିଲା । ତା ଦନ୍ତ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ॥
ଶିରଣ ଉଡ଼ିଗଲା ବନ । ଶକଟେ ପଡ଼ିଲା ଭଗ୍ନ ॥
ପୋଡ଼ି ସେ ଅଜଗର ତୁଣ୍ଡ • । ଖଣ୍ଡିଲି ପୋଡ଼ିବାକୁ ମୁଣ୍ଡ ॥
ପୋଡ଼ି ସେ ତୃଣାବର୍ତ୍ତ ପଣ । ଯୋଡ଼ି ପୂତନା ବଧସ୍ତନ ॥୧୧୦॥
ଭଣ୍ଡି ଖାଇଲେ କଂସ ଧନ । ମୁଁ ଯେ କେହି ନଳି ! ଘାତମାତ ॥
ରାଧା ବୋଇଲେ ଶୁଣ ପ୍ରାଣ । ହସିବା ଦୋଷ ମୋ ନ ଯେଣ ॥
ଶୁଣିଲି ଶ୍ରୀରଙ୍ଗେ ଷୋଡ଼ଶୀ । କହନ୍ତି ସବୁ କଥା ହସି ॥

ଏ ଭଲ ମନ୍ଦ ନାର ହାନି । କ ଅବା ପଣ୍ଡ ବସୁରଣୀ ।
ଏମନ୍ତ ମନରେ ନ ଘେନ । ହସନ୍ତି ନବଯଉବନୀ ।
ତାଙ୍କ ସୁଖର ହାସମୁଖ । ତୁମ୍ଭେ ନ ଜାଣ ମନେ ଦୁଃଖ ।
ଏ ଯେ ତୁମ୍ଭର ଅବେଶର । ବକ୍ଷରେ ନୋହେ କ ଅମ୍ଭର ।
ଏଣେ ସେ ତା ବଶ କରିବା । ବେଟ ହୋଇଲେ ଜୋ ବୁଝିବା
ଅଗର ହେଉ ଯୁବଥାନ୍ତି । ଦେଖିବୁ କ ହବେ ସଖି ।
ସମସ୍ତେ ବେଢ଼ିଥିଲ ଜତ । ସ୍ତ୍ରୀତ୍ରଙ୍କୁ ଯେସବେ ତିମ୍ଭ ତ ।
ଏବେ ଅଷ୍ଟଲେ ବାଜଥିବ । ତୋ ପାଦରଲେ ପଡ଼ାଇବ ।
ତୋହର ଖାନ୍ତି ଦେଲେ ଶ୍ଳେଷ । କ୍ଷମା କରବୁ ତାର ଦୋଷ ।
ତୋହଲେ ପାଦେ ପଡ଼ିଥିବ । ତୋଡବ ଏଡ଼େ ଜା ଗରବ ।
ତୋର କରୁଣା ଅଙ୍ଗ ଶୁଣି । ତେବେ ସେ ପେଣରୁ ବ.ନ୍ଧି ।
ଏହା ମୁଁ କରବ ପ୍ରମାଣ । ହେ ସଖି ଶ୍ରୁତି ଅଭିମାନ ।
ତୁ ଯେବେ ବୁଣକ୍ଷ୍ନିଥିଅ । ମୋର ମହିମା ବୁଝିନଥ ।
ଏସନ୍ତ ବୋଲ ଠାକୁରାଣୀ । ଅଷ୍ଟଲେ ଗଣ୍ଡି ଦେଲେ ଟାଣି ।
ବୋଇଲେ ଏଲ ନେଉଛିବା । ଅମ୍ଭେ ତାହାଙ୍କୁ କ ନୋଡବା ।
ଆଇଲେ ଅସୁ ତାର ସୁଖେ । ଅମ୍ଭେ ଖୋଜବା କେଉଁମୁଖେ ।
ବୃନ୍ଦାକୁ ଯାହା ସେ କହଇ । ସବୁ ଗୋପୀଙ୍କି ସେ ଅଣ୍ଡି ତୁ ।
ଏବେ ହଳ ଅଣି ଏତେ । ତହ ଗୋ ଲାଜ ଆଉ କେତେ
ଯେବେ ବେଗରେ ତାର୍ଯ୍ୟଥିବ । ତାହାର ନିହାରେ ଅସିବ ।
ତେବେ ଯୋହାଏ ତା ମହର । ରହବ କହିଲୁ ଟି ସର ।
ଏଥା ଏରୂପେ ବୋଲିହର । ଉଠିଲେ ବୃନ୍ଦାହର ଧର ।
ଜାନ୍ଦୁଶ ବଳେ କହଘଲେ । ଷୋଲସହସ୍ର ଏହାବେଲେ ।
ସମୁହାଡପାହ୍ଲଲେ ଯାଇ । ବୃନ୍ଦାର ମୁଖ ଅଣି ଧୋଇ ।

ସ୍ୱହସ୍ତା ଆପଣା ଅଞ୍ଚଳେ । ବୃନ୍ଦାର ମୁଖ ପୋଛିଦେଲେ ॥
ଦେଖି ରାଧାର ସ୍ନେହ ଅତି । ଶୋକ ଗଳିଲା ବୃନ୍ଦାବତୀ ॥
ସମସ୍ତେ କଲେ ଜଳପାନ । ଥୋକାଏ ଯନ୍ତ୍ର କଲେ ମନ ॥
ଗୋପୀଏ ବସି ଏକମେଳେ । ସମସ୍ତେ ବଂଶୀବଟତଳେ ।୧୪୦॥
ଇତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ । ଭକ୍ତି ବିଭେଦ ଭାଗବତ ॥
ସେ ଗୋପୀନାଥ ପାଦେ ମତି । ଭଣିଲେ ସୁଜନ ଭୂପତି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତେ ଭକ୍ତି ବିଭେଦ ଭାଗବତେ ମନଜ୍ଞାନ ଶୂନ୍ୟ ପଦ୍ମାକ୍ଷିର ସମ୍ ଦେ ବୃନ୍ଦାବତୀ ସଙ୍ଗେ ଗୋପୀ ଦର୍ଶନେ ନାମ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଚତୁର୍ଥଅଧ୍ୟାୟ ।

ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ମନ ଶୁଣ । ମୁନି କହନ୍ତି ହେ ରାଜନ ॥
ଶୁଣି ହେଉଲେ ତୁନ ତୁନ । ବଚନ ନୋ ବନ୍ଦ ଉତ୍ତର ॥
ଗୋପୀଏ ବଂଶୀବଟତଳେ । ବସନ୍ତ ହୃଦୟକମଳେ ॥
ଏକ ଗୋପୀଏ କହେ ଶୁଣ । ଏ ଗଲା ଏକାଦଶୀ ଦିନ ॥
ସ୍ନାନ ଯାତ୍ରା ଏହା କହ । ଏ କୃଷ୍ଣ ସଙ୍ଗସଙ୍ଗେ ରହ ॥
ଏ ଗୋ ସଖିଙ୍କୁ ଦେଖୁଥାନ୍ତି । କେହି ଏହାଙ୍କୁ ନ ଦେଖନ୍ତି ॥
ଏ କଥା ତ'ର ମୁଖୁଁ ଶୁଣି । ମୁଁ ଅଛି ମନେ ମନେ ଗୁଣି ॥
ଏମନ୍ତ କୈଂ ଘୋଷବତେ । ଅମ୍ଭେ ଗୋ ଧନବା ନେଷତେ
ସୁରେତା କହେ ଏହା ପୁଣି । ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନମୁଖୁଁ ଅଛି ଶୁଣି ॥
ଦୂର୍ବେ ଯେ ହିରଣ୍ୟ-କୁମର । ସେହି କେବଳ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନର ।୧୦
ତାହାଙ୍କୁ ଧର ତା ବରଷ । ବୋଇଲା ତାହିଁ ଚୋର ବର ॥
ସେ ତାଙ୍କୁ କେବଳ ରେ ଶୁଣ । କହନ୍ତେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଗବାନ ॥

ରକ୍ଷିବେ ବୋଲି ନିଜ ଦାସ । ଏ ସ୍ତମ୍ଭେ ହୋଇବେ ପ୍ରକାଶ ।
ସେ ସ୍ତମ୍ଭ ସ୍ଥାପିବେ ପଥର । ତହୁଁ ସେ ହୋଇଲେ ବାହାର ।
ଏରୂପେ ମଲ୍ଲ ତା ବଦନ୍ତି । ପ୍ରକାଶ ସେହି ରୂପ ଧରି ।
ସେ ମତ ସ୍ତମ୍ଭେ ବୁଢ଼ା ହେଲା । ସ୍ତମ୍ଭେ ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଫଟାଲା ।
ଅମ୍ଭର ମତ ଯେବେ ସତ । ଯାଉଛୁ ଗୋବିନ୍ଦ ସଙ୍ଗତ ।
ସେ ଧର ଅଛିବ ପ୍ରମାଣ । ଏ କଥା ମୂଳ ହିର ଜାଣ ।
ସୁଧର୍ମ୍ମ ବୋଲନ୍ତି ଉତ୍ତର । ତାସ୍ତୁ ବଚନ ମନେ ଧର ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ହେ ଧର ପାଇବ । ବ୍ରହ୍ମା ବାସବ ବାମଦେବ ।
ଯଜ୍ଞାଦି ନାନାଧର୍ମେ ସବ । କୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୁଅନ୍ତି ପଶ୍ଚାତ ।
ପୂର୍ବେ ଯେ ବଳ ଦଣ୍ଡଧାରି । ଯଜ୍ଞାଦି ନାନାକର୍ମ କରି ।
ତା ନିଜ କର୍ମବଳ ଦେଖ । ଭଣ୍ଡାରି ହେଲେ ପଦ୍ମମୁଖ ।
ଏବେ ମୋ ଦେଖ ଧର୍ମବଳ । ଗୋବିନ୍ଦ ତାର ଦ୍ୱାରପାଳ ।
ଏଣୁ ଜାଣିଲୁ କଥା ସତ । କୃଷ୍ଣଟି ଧର୍ମରେ ପ୍ରାପତ ।
ଯେବେ ଅମ୍ଭର ଧର୍ମ ସ୍ଥିବ । ତାହାର ନିକଟେ ଅସିବ ।
ସୁଧର୍ମ୍ମ ମନ୍ତ୍ରୀ ତାହା ଶୁଣି । ବୋଲନ୍ତି ରାଧା ଠାକୁରାଣୀ ।
ଶୁଣ ସୁଧର୍ମ୍ମ ଅଟେ ଅସ । କହିବା ତତ୍ତ୍ୱ ଉପଦେଶ ।
ଏ ନାନାମତେ ଧର୍ମ କରି । ପ୍ରାପତ ହୁଅନ୍ତି ଶ୍ରୀହରି ।
ଏ ଧର୍ମ ଫଳ ହିର ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଅନ୍ତର ହୋନ୍ତି ଭଗବାନ । ୩୦ ।
ଏ ପଶୁପତ ତର କୃତେହ । ପୁଣି ପୃଥ୍ୱୀର ମାୟାମୋହେ ।
ଖାଇତ ପୁଞ୍ଜିଗଲେ ବୃଷ । ସାନ୍ତୁର ନାହିଁ ପ୍ରୟୋଜନ ।
ତେବେ ପୁଣି ଧର୍ମବିଣ । ଅନ୍ତର ହୋନ୍ତି ଭଗବାନ ।
ଦଶଧା ଭକ୍ତିମଧ୍ୟେ ଜାଣ । ସବୁର ପ୍ରେମଟି ପ୍ରଧାନ ।
ପ୍ରେମେ ଅବଶ୍ୟ କୃଷ୍ଣ ପାଇ । କୃଷ୍ଣ ଯେ ନସେଲେ ଉଦୟ ।

ଅପ୍ରୀତ ପ୍ରୟୋଜନେ ଚର । ଗୋବିନ୍ଦ ସହିତେ ଅନ୍ତର ॥
ଅମୃତ ପ୍ରୟୋଜନ ପ୍ରେମ । ଏଣୁ ଏ ହୃଦଇ ଉତ୍ତମ ।
ଅମୃତ ନିଜ ପ୍ରୟୋଜନେ । ଅଇଲୁଁ ତୋର ବେଣୁସ୍ୱନେ ।
ପ୍ରୟୋଜନରେ ପ୍ରେମ ଦେଖି । ଗୋବିନ୍ଦ ଗଲେଟି ଉପେକ୍ଷି ।
ଏବେହେଁ ନିଜ ପ୍ରୟୋଜନେ । ତାହାଙ୍କୁ ଖୋଜୁଅଛୁ ବନେ ।
ଅପ୍ରୟୋଜନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ । ନିଷ୍ପ୍ର ଘୁଞ୍ଚିଯିବ ହେଉ ।
ଘଟିଲା ଉତ୍ତରେ ଅମୃତ । ହୋଇବ ପ୍ରେମ ବଳଅର ॥
ଦର୍ଶନ ବାଞ୍ଛାମାତ୍ର ଥିବ । କାଳେ ଦର୍ଶନ ଯେ ହୋଇବ ॥
ଦର୍ଶନେ ନ ରସିବ ମନ । ଏକାନ୍ତ ପ୍ରେମରେ ନିମଗ୍ନ ।
ଦର୍ଶନ ସ୍ପର୍ଶନରେ ଇଚ୍ଛା । ନ ଥିବ କିଛି ମନବାଞ୍ଛା ॥
ତେବେ ଲଭିବା ନିଜରସ । କୃଷ୍ଣ ହୋଇବେ ଅମ୍ଭ ବଶ ।
ପଦ୍ମେ ପୁରାଣେ ଅଛୁଁ ଶୁଣି । ବନରେ ଏକ ଶବରୁଣୀ ।
ତଣା ଆମ୍ଳିଲ ଫଳମାନ । ଆପଣେ କରଇ ଭୋଜନ ।
ସୁସ୍ୱାଦ ଫଳ ଯେତେ ପାଇ । ଚାଖି ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କୁ ଦଅଇ ॥
ଅଣଚାଖିଲା ଫଳେ ଆଶ । ଚାଖିଲା ଫଳେ ଥିଲା ଦିଶି ।
ଗୋବିନ୍ଦ ସେ ଫଳକୁ ଚାହିଁ । ଦେଖିଲେ ଦନ୍ତ ଚିହ୍ନ ନାହିଁ ॥
ଅଶୁଦ୍ଧ ବୋଲି ଉପେକ୍ଷିଲେ । ଶବରୀମୁଖକୁ ଚାହିଁଲେ ।
ଦନ୍ତ ସନ୍ଧି ନ ଏଥି ନାହିଁ । ଆମ୍ଭେ ଖାଇବୁଁ ଏହା ନାହିଁ ।
ଏବେହେଁ ଚାଖି ଏହା ଦେବ । ତେବେ ମନୋହର ଯୋଗ୍ୟ ହେବ
ଶବରୀ ଏ ବଚନ ଶୁଣି । ଫଳ ଚାଖିଲା ଦନ୍ତେ ଘେନି ॥
ବୋଇଲା ସୁଁହୁ ଫଳ ଏତ । ଗୋବିନ୍ଦ ଭକ୍ଷିଲେ ତୁରିତ ॥
ଅପ୍ରୟୋଜନେ ପ୍ରେମ ପାଇ । ନୀଚ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଦେଲେ ଖାଇ ॥
ଯା ପ୍ରେମେ ପ୍ରୟୋଜନ ଥିବ । ସେ ନାହିଁ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପାଇବ ।

ତା ପ୍ରୟୋଜନ ତାଙ୍କୁ ଦେଇ । ଗୋପନ ତାହାଙ୍କୁ ଛଡ଼ାଇ ॥
ଅପ୍ରୟୋଜନ ପ୍ରେମ ସାର । ଗୋପନ ଅଧିକ ତାହାର ॥
ଅପ୍ରୟୋଜନ ପ୍ରେମ ଯନ୍ତ୍ର । ଜନ୍ମଇ ଏବେ ଶୁଣ ତନ୍ତୁଁ ॥
ସାଧୁସମୂହ ପଲ୍ଲବନେ । ଯେବେ ସେ ଭ୍ରମରବିଧାନେ ॥
ସାର ସଜ୍ଜନ ମାର୍ଗ ଚଳେ । ଅସାର ଦୂରେ ପରିହରେ ॥
ବସ୍ତୁ ପଦାର୍ଥ ବୋଲି ଜାଣି । ଅମୂଲ ଅମୃତ ନ ବଣି ॥
ଶୃଗାଳ ପଦାର୍ଥ ପ୍ରମାଣ । ବାଞ୍ଛା ସ୍ୱପ୍ନରୁ ଅମୃ ଅଣ ॥
ତାହା ଯେସନେ ବେଗେ ଦଶି । ଯଥାର୍ଥ ଜ ଛଡ ନ ଚଣି ॥
ରଜତ ଜ୍ଞାନ ଉପଦେଶ । ସେଠାରେ ପାଇବ ବିଶ୍ୱାସ ॥
ଗୁରୁବଚନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅ । ହୃଦେ ରକ୍ଷିବ ଦୃଢ଼େ ଧର ॥
ଉତ୍ତମ ହୋଇଲେ ପ୍ରାପତ । ମଧ୍ୟମ ଛାଡ଼ିବ ତୁରିତ ॥
ଉତ୍ତମ ମଧ୍ୟମ ବସ୍ତୁ । ସେ ଅବା ଅଛନ୍ତି ନିକୃଷ୍ଟ ॥
ଅଛନ୍ତି ଶ୍ରେଷ୍ଠଭାବ ଲୋକ । ହୃଦର ମନେ ମନେ ଦେଖ ॥
ଅଗାଧ ଜଗନ୍ନ ପ୍ରବଣେ । ଶାସ୍ତ୍ର ଯେ ଯା ମନ ବିଧାନେ ॥
ଯେମନ୍ତ ମନ୍ତ୍ର ଯନ୍ତ୍ର ଭବେ । ଯେ ଜ୍ଞାନ ଯେଉଁ ଗୁରୁ ମତେ ॥
ସାର ଅସାର ବସ୍ତୁଗଣେ । ମିଳଇ ଶତ୍ରୁ ଦରଶନେ ॥
ସମସ୍ତ ସଙ୍ଗେ ସମେ ମିଶି । ଶୋଧଇ ସବୁ ପରେ ପଶି ॥
ଯେସନେ ଶୂକାଂହସ୍ତେ ଥାଇ । ପ୍ରଥମେ ଲୋହ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ॥
ଲୋହକୁ ଯହିଁ ଆଉ ଧର । ତମ୍ବା ପ୍ରାପତେ ଦୂର କର ॥
ତମ୍ବାକୁ ଦୃଢ଼େ ଧର ଥାଇ । ରୂପା ପାଇଲେ ତା ଛାଡ଼ଇ ॥
ରୂପାକୁ ଧର ଥାଇ ଶିରେ । ସୁନା ପାଇଲେ ଦୂର କରେ ॥
ଲଭିଲେ ପରଶ ରତନ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ତେଜଇ ବନ୍ଧନ ॥
ଅମୂଲ୍ୟ ଅବ୍ୟସ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ । ସମ୍ପଦ ସୀମାନ୍ତ ପରଶ ॥

ସୁବର୍ଣ୍ଣେ ନାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଵବାଯାଏ । ପରଶ୍ନ କରଇ ସଖ୍ୟେ ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣେ ଯାର କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ପରଶ୍ନ ସେ ସ୍ପୃହ ନାହିଁ ॥
ଖଣ୍ଡଇ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଆଶ । ପରଶ୍ନ ଗୋଡ ପ୍ରାପ୍ୟେ ଦୁଃଖ ॥
ଯେବେ ସେ ପରଶ୍ନ ଉପେକ୍ଷି । ତୁଚ୍ଛାଂଶ୍ର ତୃଣ ପ୍ରାପ୍ୟ ଲେଖି ॥
ଇନ୍ଦ୍ର କୁବେର ଅବ ହର । ଦଖଲ୍ପ ଯେସନେ ଭକ୍ଷ ସ୍ଵ ॥
କୃଷ୍ଣର ଗ୍ଦବେ ସ୍ନେହ ହୋଇ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଆଉ ନ ଲୋଡ଼ଇ ॥
ପ୍ରେମପୀୟୂଷେ ଭୃତ ମନ । ଇଚ୍ଛା ନ କରେ ଦରଶନ ॥
କହୁହିଁ ମନୋରଥ ନାହିଁ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସେ ଲୋଡବ କାହିଁ ॥
ସବନେ ଯାର ତତ୍ତ୍ଵ ବୋଧ । ତଉବର୍ଗରେ ନାହିଁ ସଖ ॥[illegible]
ଦୁଃଖ ସୁଖରେ ସମ ଭାବ । ପରମ ହଂସ ଦେ ବାହ୍ୟ ॥
ସର୍ବଥ ମନେ ଉଦାସୀନ । କାଅଲ୍ପା ମଲ୍ଲ ନହିଁ ଭବ ॥
କୃଷ୍ଣ ଚରଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ନେହ । ଗରୁ ମଣଇ ନିଜ ଦେହ ॥
ତା । ପ୍ରେମଧନ୍ନୁ ବନଆଇ । ତ୍ରିଗୁଣ ଗ୍ରଡାଇ ନହିଁଇ ॥
ଗୁଣ ଛାଡନ୍ତେ ଦର୍ମକାଣ୍ଡେ । ଛୁଟି ପଡଲେ ଯେଝା ଦାଣ୍ଡେ ॥
ଗୁଣ ସହଟେ ଖର ଗଲା । ସେ ଧନୁ ସଲକ୍ଷି ରହିଲା ॥
ଗୁଣ ଛାଡିଲା ଖର ନାହିଁ । ବନରେ ଯଷିବ ସେ କାହିଁ ॥
ଧନୁକୁ ଦର ଅଶ ବାଉ । ଗମିଲା ସାଧୁପ୍ରଥ ମାତ ॥
ଶୁଣ ସ ଧନ୍ଦ୍ର ଆଚରଣ । ଯେ ଗୁରୁ ବଧନ ଲକ୍ଷଣ ॥
ଦୟା ବନସ୍ଥ ଯଣ କ୍ଷମା । ନିବୃତ୍ତକର୍ମ ପ୍ରେମସୀମା ॥[illegible]
ଜଗତ ଗୁରୁ ଦ୍ଵାପ୍ତ ଦେଶେ । ଆତ୍ମାକୁ ଦିଶେଇବେ ଭସେ ॥
ସେବା କହଇବାକୁ ଭଲେ । ସେବା କଇଇ ନିରନ୍ତରେ ॥
ଗ୍ରାହ୍ୟ ମଣଇ ବହୁ ଦେବା । ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ମଣଇ ସେବା ॥
ମିଳିହିଁ ତତ୍ତ୍ଵସ୍ଥଳେ ଜାଣ । ବୋଲଇ ଆଜ୍ଞା ପରମାଣ ॥

ଅପଣେ ଷର ଚଷୁଥାଇ । ଗୋଷ୍ଠୀଏ ମୋହିଲା ବୋଲଇ ।
ଷଲ ମିଛଲୁ ଷର କରେ । କଉଣ ହବାଦଲୁ ଡରେ ।
ଜାଣିବା ଜଣିବା ଏ ହୁଇ । ଏହାଙ୍କୁ ଏଡ଼ ମଣିଥାଇ ।
ଅଲ୍ପରେ ଧର୍ମ କର୍ମ ଜାଣେ । ପଣ୍ଡିତ ପଣେ ନ ବଖାଣେ ।
ଅଜଣା ଚହୁଁ ମାରନ୍ତେ । ସେ ନ ଦେଖଇ ଫିଲ୍ଲବନ୍ତେ ।
ଏଣୁ ସେ ଉଚ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ । ଗୋବିନ୍ଦ ତାହାଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସେ ।
ଭୁବେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କୃଷ୍ଣରସ । ସର୍ବଦା ଆନନ୍ଦ ସନ୍ତୋଷ ।
ଅଳ୍ପ ବୟସେ କଷ୍ଟ ଯେବେ । ନ ବୋଲେ କୃଷ୍ଣେ ମୋ'ରେ ଦେବେ
ଯେ ଦୁଃଖ ଶରୀରେ ତାହାର । ନ ବୋଲେ କୃଷ୍ଣ ଭଲ କର ॥
ଜଳରେ ପହାଚଲେ ନେଇ । ରଣ ଗୋବିନ୍ଦ ନ ବୋଲଇ ।
ଯେବେ ଛେଦବ ତା'ର ଶିର । ନ ବୋଲେ କୃଷ୍ଣ ରକ୍ଷା କର ।
ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ସବୁ ସହେ । ଦେବଲି ମନ କୃଷ୍ଣ ଦେହେଁ ।
କର୍ମେ ଯେ ଭଲମନ୍ଦ ପାଇ । ଦେବେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସମର୍ପଇ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁହିଁ ନ ମାଗେ । ଜନ୍ମଛି ଥା'ଇ ଅନୁରାଗେ ।
କୃଷ୍ଣ ତାହାର ସଙ୍ଗେ ଥାନ୍ତି । ତାହାଙ୍କୁ ଏମନ୍ତ ବୋଲନ୍ତି ।
ବ୍ରହ୍ମାଦି ରୁଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ର ତୁଅ । । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଅଧିକାର ନଅ । ୮୦ ।
ତୁ ତୁଅ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଠାକୁର । ମୁଁ ଦେଲି ତୋହର କର ।
ମୋ ନିଜ ଅଧିକାର ଦେଲି । ତୋହର ଆଜ୍ଞାବର୍ତ୍ତୀ ହେଲି ।
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ଭକ୍ତ ହସି । ବୋଲଇ ଶୁଣ ବ୍ରହ୍ମସାକ୍ଷୀ ।
ମୋ ମୂଳଧନ ତୋର ଭାବ । ତୋଠାରେ ପାଉଛୁ ଚହୁଁ ଲାଭ ।
ଯେବେ ମୋ ପ୍ରଯୋଜନ ନାହିଁ । ମୂଳରୁ ଦାଢ଼େ ନ ଛଡ଼ାଇ ।
ସେହିଠାବ ବ୍ରହ୍ମାପଦ ବଡ଼ । ମୁଁ ଯେ କହଇ ସେ ମା'କଡ଼ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ସମ୍ପଦେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ମୁଁ ଯେ ନୂହଇ ପିତୃଦ୍ରୋହୀ ।

ତୁ ବୈରୀବଂଶ ବିନାଶନ । ଦେବ ଚରାଙ୍ଗୀ ଗଞ୍ଜନ ॥
ମାଗ ବାଞ୍ଛିଲେ କୁବେର ଧ୍ରୁବ । ଅତହିଁ ଉଚ୍ଚେ ବସାଇବ ॥
ମୁଁ ବ କୋଇଲ୍ରୀ ଗଣ୍ଡୁର । କରିବ ପଡ଼ିହାରୀ ଦ୍ୱାର ।
ଇନ୍ଦ୍ର ଜନକ ମଣୁ ମୋତେ । ତୁମେ ଡ଼ା ଧରିଅଛ ଶୋତେ ॥
ମୋ ଷଣ୍ଢ କୋଡ଼େ ସୁନାସୀର । ଦ୍ୱାର ଜଗିବୁ ଚକ୍ରଧର ॥
ମୁଁ ଯେ କୁହଇ ସେ ଉଦ୍ଧବ । ପୁଚ୍ଛିବ ଭକତ ପ୍ରସ୍ତାବ ॥
ଇହ୍ୟ ଦୂଜା ପାହୁଁ କେବ । ତପ ସାଧନେ ବନେ ଯିବ ॥
ସୁଦାମା ଦ୍ୱିଜ ମୁଁ କୁହଇ । ଧନ ବାଞ୍ଛିବ ଦେଖି ଯାଇ ॥
ଇନ୍ଦ୍ରତ ପ୍ରାପ୍ତ ମଣୁ ମୋତେ । ଯୁଦ୍ଧ କରବ ତୋ ସଙ୍ଗତେ ॥
ମୁଁ ଯେ କୁହଇ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଦେବ । ଷଣ୍ଢି ଅହଂକାର ବହିବ ॥
ଆପଣା ପ୍ରତିଜ୍ଞା ରଖିବ । ତୁମ୍ଭର ସତ୍ୟ ଛଡ଼ାଇବ ॥
ମୁଁ ତ ସେ କୁହଇ ନାରଦ । କହିବ ଗୋଲୋକର ଭେଦ ॥
ସ୍ୱପରସ୍ଥଳ ତୋର ଯେତେ । ବ୍ୟକତ କରେ ଜଗତେ ।
ଏ ପତ୍ରରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ ତାହିଁ । ଏ ଯଶ ଥାଉ ତଙ୍କ ରହିଁ ॥
ମୁଁ ଯେ କୁହଇ ଶୁକଦେବ । କହିବ ପୁରାଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ॥
ଭୂପତି ପୂଜିବେ ଚରଣ । ଜଗତେ ଥିବ ଯଶ ଗୁଣ ॥
ଏ ନିଷ୍ଠା ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ରତ । କେବେହେଁ ନୋହେ ମୋର ଚିତ୍ତ
ବ୍ରହ୍ମାଦି ଇନ୍ଦ୍ର ହର ହର । ବୁଝିଲି ସୁଖ ତାହାଙ୍କର ॥
ସୃଷ୍ଟି ରଚିବେ ବ୍ରହ୍ମା ମନ । ପ୍ରତିହିଁ ହେବେ ସେ ଉଛନ୍ନ ॥
ହଣ୍ଡେହେଁ ସ୍ଥିର ନୋହେ ଚିତ୍ତ । ତୋ ନିଜ ମାୟାରେ ମୋହିତ ॥
ସୃଷ୍ଟି ରଚନେ ଶ୍ରମ ପାଇ । ଶେଷେ ପ୍ରଳୟ ନାଶ ଯାଇ ॥
ପ୍ରଭୁହିଁ ଉଠି ପ୍ରଭାତନ । କରଇ ସଂସାର ଭିଆଣ ॥
ତାହାର ସ୍ନେହ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ମ । ନ ଜାଣେ ତୋ'ର ଭାବ ମର୍ମ ॥

ଅନେକ ଜନ୍ମ ଦେହ ଧରି । ଫଳିବ ଭଲେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରି ॥
କୈଷ ବ୍ରହ୍ମା ଶ୍ରୀଶଙ୍କରା ସମ । ତା ଭୁଲେ ଉତ୍ତରସେ ପ୍ରେମ ॥
ଏ ମାୟାମୋହେ ଜନ୍ମ ଜତ । ମୋ ପାଦପଦ୍ମ ମଧୁ ଗତ ॥
ତପର ଫଳ ଯକ୍ଷ ସରେ । ପୁଣି ପଡ଼ଇ ଭ୍ରମଯୋଗେ ॥
ହେ ନାଥ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ । ମୋର ସମ୍ପଦ ଏବେ ଶୁଣ ॥
ଦୁର୍ଦ୍ଦମ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟ ବିନାଶନ । ସଂସାରେ ସ୍ୱଧର୍ମ ସ୍ଥାପନ ॥୯
ନାନା ସ୍ୱରୂପ ତୁମ୍ଭେ ଧର । ଅନେକ ଜନମ କର୍ମ କରି ॥
ମୋ ନାମ ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ଯେଣୁ । ସଂସାର ଭାର ଲାଗେ ତେଣୁ ॥
ଯାହାର ପୁଣ୍ୟ କର୍ମ ଥାଇ । ତା କଥା ମୋତେ ନ ଲାଗଇ ॥
ସେ ଭୁଞ୍ଜେ ତାର କର୍ମଫଳ । ମୋତେ ନ ଲାଗେ ତା ଜଞ୍ଜାଳ
ଯେ ପ୍ରାଣୀ ଅଛି କର୍ମହୀନ । କର୍ମେ ନ ରହେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ନ ॥
ଶୁଦ୍ଧ ବଣିଜ ସେବା କରି । ଭିକ୍ଷାହିଁ ମାଗି ଯେ ନ ପାରି ॥
ମୂଳ ଲାଗିବା ଯିବା ବନ । । ତାହିଁ ନ ଜ ବଳଇ ମନ ॥
ଅଛନ୍ତି ଅଳସୁଆ ହୋଇ । ମୋ ନାମେ ଥାଇ ଭାର ଦେଇ ॥
ବଞ୍ଚନ୍ତି ନାହିଁ ତ କର୍ମରେ । ମୋ ପାଦେ ପଡ଼ନ୍ତି ନିର୍ଭରେ ॥
ସେ ଲୋକ କୁଟୁମ୍ବ ଭରଣ । ମୋତେ ଲାଗଇ ନିତ୍ୟ ତାର ॥
ତା ପଣ ମୋର କୋଟି ଦେଉ । ଅକର୍ମୀ ବାଗୀ କୁ ବୋଲାଉ ॥
ପରମ କୃପାଜଳନିଧି । ତେଣୁ ମୋ ନାମ ପତିତବନ୍ଧୁ ॥
ଅନେକ ପାପୀ ହୋଇ ଜନ । ଅନ୍ତେ ପାଇଲେ ମୋ ଭୁବନ ॥
ଜନ୍ମ ଯାଇଛି ଘୋରପ ଯେ । ଉଦ୍ଧାର କରନ୍ତି ନ ରୂପେ ।୧୦
ଏ ତତ୍ତ୍ୱ ଦବାଉଥିବେ କହ । କୁ ତତ୍ତ୍ୱାମଣି ଗ୍ରନ୍ଥ ଏହି ॥
ପାପିଙ୍କି ଦୟ ପରଷାଣ । ମୋ ନାମ ପତିତପାବନ ॥
ନାନା ଜପଣ୍ଡ କୁଟ୍ଟ ପଣ୍ଡ । ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ କର୍ମେ ଦଣ୍ଡ ॥

ଘୋର ସମ୍ପଦ ବଡ଼ ଭୋଗେ । ଏହା ନ ଲୋଡ଼ନ୍ତି ଭକତେ ॥
ଶ୍ରୀ ନାଥ ଆହାଶ ଶ୍ରବଣ । ରୁଦ୍ର ସମ୍ପଦ ଏବେ ଶୁଣ ॥
ବୃଷ ବାହନ ଦିଗମ୍ବର । ଭସ୍ମ ଭୁଜଙ୍ଗ ଅଲଙ୍କାର ॥
ଶ୍ମଶାନଭୂମି ମଧ୍ୟେ ରହି । ସେ ଭୂତନାଥ ନାମ ବହି ॥
ସବୁହିଁ ଦଡ଼ମ୍ଭନ ସ୍ଥିତି । ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗ ଯୁବତୀ ॥
ସେ ଦଣ୍ଡେ ନ ଛାଡ଼ବ ନାରୀ । ସେ କର୍ପା କାମ ଭସ୍ମ କଇ ॥
ଯେବେ କାମିନୀ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରୀତି । କପାଳ ଯାଳଲେ ପଞ୍ଚାଶ ॥
ଗରଳ ଅଶେଷ ଆହାର । ତା ପାନ କଲେ ଶୂଳଧର ॥
କ୍ରୋଧ ଅଶେଷ ଯୋଗିଙ୍କର । ସେ ମୁଣ୍ଡ ମୋଡ଼ିଲେ ବ୍ରହ୍ମାର ॥
ଅଶେଷ ଯୁବତୀଙ୍କ ସଙ୍ଗ । ଭଦ୍ରାଙ୍କୁ କଲେ ଅର୍ଦ୍ଧଅଙ୍ଗ ॥
କଷ୍ଟଲୀଳାରେ ହେଲେ ହର । ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଗଙ୍ଗାଧର ॥
ବେଦେବେହିଁ ରଜନୀ ଦିବସ । ଜଳ ଭାଜନବାରେ ସନ୍ତୋଷ ॥
ଗୋବିନ୍ଦ ମସ୍ତକ ମୁକୁଟ । ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳଚର୍ମ କଟୀତଟ ॥
କପୋଳେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଅନଳ । କଣ୍ଠେ ଭୁଜଙ୍ଗ ମୁଣ୍ଡମାଳ ॥
ମଙ୍ଗଳ ଅମଙ୍ଗଳ ବେଶ । ସେ ନିତ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ଥାନ୍ତି ଯେନ
ହସ୍ତିଙ୍କୁ ଦୈତ୍ୟ ବାଞ୍ଛାବର । ଭେଟାଇ ଦେଲ ବୃଷାସୁର ॥
ସେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ବ୍ରହ୍ମମୟେ । ତାହାଙ୍କ ନାହିଁ ନା ପ୍ରଳୟେ ॥
ଅତୀତ ନୀତ ତାହାଙ୍କର । ତୁମ୍ଭେ ସେ ତାଙ୍କୁ ପଣ୍ଟାନ୍ତର ॥
ତାଙ୍କ ସମ୍ପଦ ତାଙ୍କ ଭୋଗ । ମୁଁ କବ ତାଙ୍କ ପଦେ ଯୋଗ୍ୟ ॥
ଘୋର ଅଧୀନ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ । ତୁ ହେଉ ଯେଉଁସବେ ବଶ ॥
ଏଥି ଅଧିକ ଏ ସଂସାରେ । କେ ଅଛୁ ତୁମ୍ଭ ଅଧିକାରେ ॥
ତାହା ଯାଉଲେ ମୋତେ କହ । ନୋହିଲେ ତୁନି ହୋଇ ରହ ॥
ଜଗତୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାତ ମାତ । ତୁମ୍ଭର ନାହିଁନା ସାଥନ୍ତି ॥

ଅନାଥ ଅରହିତ ଜନ । ତୁମ୍ଭର ପ୍ରାପ୍ତ ଭଗବାନ ।
ଅକ୍ଷୟ ଦେହ ଏ ଜଗତେ । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମାଗିବ ପଦାର୍ଥେ ॥
ଦେବ କଙ୍କାଳ ପ୍ରାପ୍ତ ଦକ୍ଷେ । ପଦାର୍ଥ ମାଗିବ ମୁଁ କ ଷେ ॥
ତୋର ଚରଣେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ନେହ । ଅନ୍ତୁ କ କାହିଁ କେ ଦେହ ।
ଏହା ନ ଜାଣେ ଭବଭୋଳେ । ମନ ତୋ ଚରଣକମଳେ ॥
କ ତୁଷ୍ଟି କବା ସାଧୁଜନ । ଅମୃତ ସମସ୍ତେ ସମାନ ।
ତୁଷ୍ଟି କରାଇ ହନ୍ତ ଯାନ୍ତି । ତୁ ନାଥ ପରମଦୟାନ୍ତି ।
ଏଣୁଟି ତୁମ୍ଭର ଆମ୍ଭର । ଭକ୍ତରେ ଅଭେଦ ପ୍ରକାର ।
ମୁଁ ଦସଦଶ ପଞ୍ଚଭୂତ । ଏକାନ୍ତେ ତୋର ଭାବେ ଭୂତ ॥
ଗୁପତେ ଗୋଚରେ ଦେଖୁଥିଲ । ବ୍ୟକ୍ତରେ ଦର୍ଶନ ପାଇଲ ।
କର ବାଞ୍ଛିଲେ ଯେତେ ଦାସ । ତାହାକୁ କର ଦେଲ ତୋଷ ।
ସେ ଜନ ଭକତ ତୁମ୍ଭର । ତୋ ଭାବ ମନେ ଧନେଶ୍ୱର ।
ଯେତେ କହିଲେ ନ ସରଇ । ଅଧିକୁଁ ଅଧିକ ବଢ଼ଇ ।
ତୋ ସଙ୍ଗେ କଥା କହିବାର । ଗୁଡ଼ ଅନ୍ତର ତତ୍ତ୍ୱ ମୋର ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ସଙ୍ଗ ଥିବାଯାଏ । ମନ ନ ପଶେ ତୋର ପଏ ॥
ତୋହର ବଳେ ଜଗ ଗଲେ । ତୋ ଭାବେ ଭୂତବ ଜଟେଲେ ।
ତୁ ଏବେ ଦଶ ମାଛ କଇ । ସ୍ୱେ ନାଥ ଦେଉଛୁ ଉତ୍ତର ।
ଜୟାନ ଚର୍ମେଟ ଜାବଣ । ଯନ୍ତୁଁ ଶୁଣିଲେ ପୀତବାସ ।
ଦଣ୍ଡ ଲୁଣ୍ଠିତ ସୁରଙ୍ଗ । ପୁଲକ ପୂରିତ ସର୍ବାଙ୍ଗ ।
ନୟନେ ଅଶ୍ରୁ ଥନ ଥନ । ଢାଳରେ ବହୁଳ ବଚନ ।
କୃଷ୍ଣ ବୋଲନ୍ତି ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ । ଧନ୍ୟରେ ଭକ୍ତ ତୋ ବଚନ ।
ଅନେକ ବସ୍ତୁ ରୁଦ୍ର ବ୍ରହ୍ମା । ନେ ଦଶ ପାରେ ତୋ ମହିମା ।
ତୋ ନାମ ସୁମରଣା ତୋର । ଯାହା ମଙ୍ଗଳ ଶୁଭଫଳ ।

ନିଷ୍କାମ ଭକ୍ତି ବଳେ ତୋର । ମୁଁ ହିଁ ପାଳଇ ଏ ସଂସାର । ୨୨୦॥
ମୋ ଆତ୍ମା ଇଷ୍ଟଦେବ ତୁହୁ । ତୁ ମୋର ମନେ ବାଞ୍ଛାଉଛୁ ॥
ନିଷ୍କାମ ଭାବେ ତୋ ଭଜନ । ତୋ ଦେହେଁ ହୋଇବି ମୁଁ ଲୀନ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଭଗବାନ । ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଦେଲେ ଆଲିଙ୍ଗନ ॥
ଭକ୍ତ ଦେହରେ ଲୀନହୋଇ । ହୃଦୟପଦ୍ମ ମଧ୍ୟେ ରହି ॥
ଅତି ଆନନ୍ଦେ ବଜେ ଜର । ଦେବୀକୃଷ୍ଣ ଉଦ୍ଧବ ପାଶୋର ॥
ସୁଦାମପ୍ରେମେ ଅମ୍ଭେ ପଡ଼ି । ଏଣୁ ଗୋବିନ୍ଦ ଗଲେ ଛାଡ଼ି ॥
ରାଧା ଗୋପୀଙ୍କ ଅନୁରାଗେ । ମୁନି କହିଲେ ରାଜାଆଗେ ॥
ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ମନ ଶୁଣ । ନିଷ୍କାମପ୍ରେମ ଏ କଥନ ॥
ଏ ଭାବେ ଥିଲେ ଅବଧୂତ । ନିଷ୍କାମଭକ୍ତି-ପ୍ରେମଯୁକ୍ତ ॥
ଇତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ । ଭକ୍ତିବିଭେଦ ଭାଗବତ ॥
କୃଷ୍ଣ ଚରଣେ ଦେଇ ମତି । ଭଣଇ ସୁଜନ ଭୂପତି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତେ ଭକ୍ତିବିଭେଦ ଭାଗବତେ ମନଜ୍ଞାନ ଶୁକ ପରୀକ୍ଷିତ ସମ୍ବାଦେ ରାଧା ଗୋପୀ ନିଷ୍କାମଭକ୍ତି କଥନେ ନାମ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ମନ ଶୁଣ । ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବଙ୍କ ବଚନ ॥
କହନ୍ତି ଶୁଣ ନୃପମଣି । ବର୍ଣ୍ଣନ ସକଳ ଗୋପିନୀ ॥
ସମେ ହୋଇଲେ ଏକଭାଗ । ଶୋଭିଲେ ବନ ଏକଦେଶ ॥
ପୂର୍ବେ ଯେ ବ୍ରଜାଙ୍ଗନା ସଖି । ପଶ୍ଚିମ ଦିଗେ ମୁନିଅଂଶୀ ॥
ଉତ୍ତରେ ଅମର ଦୁହିତା । ଦକ୍ଷିଣେ ନିଗମ ବନିତା ॥
ଯେ ଯହା ଭାବ ଅନୁସାରେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଭଜନ୍ତି ବନରେ ॥

ଚତୁର୍ଥ ଦଶା ବରବର । ଶୁଣ ଉଚ୍ଚାର ଉଚ୍ଚସ୍ୱର ॥
ବେଦ କନ୍ୟାଏ ବଟେ ଭର । ଯେ ଜନ ଶବ୍ଦ ସ୍ୱମର ॥
ଜ୍ଞାନ ପାଇଲେ ଯାଉ ଭ୍ରମ । ଜାଣିଲେ କୃଷ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ॥
ଅମ୍ଭେ ସକଳ ବେଦ ଅଂଶୀ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗୋଲକବାସୀ ॥
ଚେତିଲେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଚେତାଇ । ଭାବିଲେ ବେଦାନ୍ତ ନିଶାଇ ॥
କୃଷ୍ଣର ଦେବେ ସେ କାମିନୀ । ବେଦାନ୍ତମତ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନୀ ॥
ସ୍ୱଚରେ ଶୁଣ ନୃପଗଣ । ଯେ ବେଦ କନ୍ୟଙ୍କ ବଚନ ॥
ଯେ ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ ଅଜ । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ବ୍ରହ୍ମବୀଜ ॥
ଯେ ନିରଞ୍ଜନ ନିରାକାର । ନିରବଲମ୍ବ ନିରାଧାର ॥
ତୋହର ଆଦ ଅନ୍ତ ନାହିଁ । ନୂତନ ପୁରାତନ ନାହିଁ ॥
ବାଲ ଯୁବାଙ୍କ ସ୍ଥୈର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧ । ତୋହର ଯହିଁ ଜନ୍ମ ବଧ ॥
ଦୀର୍ଘ ବା ହ୍ରସ୍ୱ ସ୍ଥୂଳ କ୍ଷୀଣ । ଉଚ୍ଚ ବା ନୀଚ ମଧ୍ୟମାନ ॥
ତୁ ନୋହୁ ଅଲପ ବହୁତ । ଅବ୍ୟକ୍ତ ଅପୂର୍ବ ଅଦ୍ଭୁତ ॥
ଶ୍ୱେତ ଅଶ୍ୱେତ ପୀତାରୁଣ । ତୋହର ନାହିଁ ବର୍ଣ୍ଣ ଚିହ୍ନ ୧୦ ॥
ତୋରେ ନ ଦେଖଇ ନୟନ । ଶୁଣି ନ ପାରଇ ଶ୍ରବଣ ॥
ଜିହ୍ୱା ନ ପାରଇ ବଖାଣି । ମନ ନ ପାରେ ଅନୁମାନି ॥
ତୁ ବର୍ଣ୍ଣ ବେଦକୁ ବାହାର । ସ୍ଥୂଳ ଶୂନ୍ୟରୁ ଅଭ୍ୟନ୍ତର ॥
ତୁ ଦଶଦଗରେ ସମାନ । ଅଚ୍ଛିଦ୍ର ସର୍ବାଙ୍ଗ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ॥
ସକଳସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟେ ତୋର । ଦେବତ ଅମୂଲ୍ୟ ଅପାର ॥
ତୋ ମଧ୍ୟେ ଅଶେଷ ସଂସାର । ତୁ ନୋହୁ ବାହାର ଭିତର ॥
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଅନ୍ତର ବାହାରେ । ଅଚଳ ଜଳ ପବନରେ ॥
ଖୋଜିବା ତୋ ନ ଥିବା ସ୍ଥାନ । ଜୀବ ଅଜୀବ ସ୍ଥୂଳ ଶୂନ୍ୟ ॥
ତ୍ରିଗୁଣ ତ୍ରିବେଦ ତ୍ରିସ୍ୱର । ଅନନ୍ତା ଶକ୍ତି ଏ ତୋହର ॥

ମୋର ଅନନ୍ତା ଶକ୍ତି କର୍ମ । କର୍ମେ ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବେ ଭ୍ରମ ।।
କର୍ମେ ଅଧୀନ ଏ ଜଗତ । କର୍ମର ପଥେ ଅବତାର ।।
ଉତ୍ପତ୍ତି ସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କ୍ଷୟ । ଏ ସବୁ କଥା କର୍ମ ମୟ ।।
କାମ୍ୟ କରନ୍ତ ମନେ ଧରି । ଏ ଭକ୍ତ ପଥେ କର୍ମ କରି ।।
ଏ ଭକ୍ତ ପଥେ ଅଗୋଚର । ଏଣୁ ତୁ କର୍ମରୁ ବାହାର ।।
କର୍ମ ନ ପାରେ ମୋରେ ଛୁଇଁ । ଜଳେ ନ ଭିଜେ ଯେସନେ ଘଇ ।।
କର୍ମ ସେ ଦେହର ଅଧୀନ । ତୁ ଥାଉ କର୍ମ ବନ୍ଧୁଁ ଭିନ୍ନ ।।
କର୍ମ କେବଳ ମୋର ମାୟା । ଦେହୁଁ ଜନ୍ମଇ ଯେସନେ ଛାୟା ।।
ଦେହର ରହିଁ ଶମ ଯାହିଁ । ଏରୂପେ ସୃଷ୍ଟି ମୋର ରହିଁ ।।
ଜଣାଏ ଅବତାର ପ୍ରସ୍ତେ । ଅନେକେ ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଳୟେ ।।
ସ୍ଥିତି ଅଶେଷ ସଂସାର । ଏମନ୍ତ ମହିମା ମୋହର ।।
ମୋର ତୁଳନା ଅନ୍ୟ ତୁହି । ଆନ ଉପମା ମୋର ନାହିଁ ।।
ବାସନା ବାସୁଦେବ କହି । ଏ ଅନୁମାନ ନ ଘଟଇ ।।
କର୍ପୂର କସ୍ତୁରୀ ଚନ୍ଦନ । ବିବିଧ ଫଳ ଫୁଲମାନ ।।
ଏହାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ଥାଇ ବାସ । ଅଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ପ୍ରକାଶ ।।
ବାସନା ଅବଲମ୍ବେ ଥାଇ । ପବନ ସଙ୍ଗେ ଚଳଇ ।।
ଏଣୁ ଏ ବାସନା ଦୃଷ୍ଟର । ମୋଠେ ନୁହଇ ପଟାନ୍ତର ।।
ରବି ଶଶାଙ୍କ ଅଗ୍ନି ମଣି । ତାରା ଜଡିତ ଜ୍ୟୋତି ଗଣି ।।
ଜ୍ୟୋତି ଏ ଅବଲମ୍ବେ ଥାନ୍ତି । ଉଦୟ ଅସ୍ତ ସେ ହୁଅନ୍ତି ।।
ଏଣୁ ଏ ଜ୍ୟୋତିର ଦୃଷ୍ଟର । ନୁହଇ ଉପମା ମୋହର ।।
ପ୍ରାଣ ଯେ ଥାଇ ପିଣ୍ଡସଙ୍ଗେ । ଅଛାଦି ପ୍ରଭୁ ଅଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ।।
ଶରବଧନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ । ପିଣ୍ଡ ଉହାଡ଼େ ପ୍ରାଣ ଥାଇ ।।
ପବନ ସଙ୍ଗତେ ଚଳଇ । ପ୍ରାଣ ପରମ ଏକ ହୋଇ ।।

ତାର ତତ୍ତ୍ୱ ସର୍ବ ଧର୍ମ । ନାଟୀର ପ୍ରାୟେ ପିଣ୍ଡ ଭ୍ରମ ।
ଏ ଆତ୍ମା ଧର୍ମ ବନ୍ଧ ହେଉ । ତାହାର ଘଟେ ସଞ୍ଚରଇ ।
ଜୀବ ପରମ ତେଜ ଅଂଶ । ଏ ବନ୍ଧ ମୁକ୍ତିରେ ପ୍ରବେଶ ।
ତୋହର ବନ୍ଧ ମୁକ୍ତି ନାହିଁ । ଚଳ ପ୍ରଚଳ ଅବା ନାହିଁ ।
ଏଣୁ ଏ ଆତ୍ମାର ବନ୍ଧନ । ତୋତେ ନୁହଇ ଘଟାନ୍ତର ।
ମତ୍ସ୍ୟାଦି ଅବତାରମାନ । ଏଥିରୁ ଉଦ୍ଭବ ଭଗବାନ ।
ସତ୍ତ୍ୱ ଯେବେ ରଣେ ଯାଇ । ଶରୀରେ ଜନମ ଘାଇଲ ।
ମଂଗ୍ରାମେ ଖଡ୍ଗ ଖପ୍ପ ଧର । ହବତ ବେଗେ ପରହର ।
ଜଳଚ ଦୋଳେ ବା ଶରୀର । ଏରୂପେ ତୋର ଅବତାର ।୬୦।
ଯେବେ ବୋଲିବା ଶୂନ୍ୟ ପ୍ରାୟେ । ବ୍ୟାପି ରହିଛୁ ସର୍ବଠାଏ ।
ଦଶ ଦିଗରେ ସମସର । ବାହ୍ୟ ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ପୂର ।
ଅନାଦି ଅନନ୍ତ ଅପାର । ଶୂନ୍ୟ ଅବ୍ୟୟ ନିରାକାର ।
ନାରୂପ ଅଲେଖ ଅଟଳ । ଶୂନ୍ୟକୁ ତାଳ ନ ହୋଇଲ ।
ତୋ ଗୁଣ ସବୁ ଶୂନ୍ୟେ ଲେଟେ । କେବଳ ନଥାଏ ନ ଘଟେ ।
ଶୂନ୍ୟର ଅସ୍ତି ନାସ୍ତି ନାହିଁ । ଏଣୁ ତୋ ତୁଳନା ନୁହଇ ।
ନାସ୍ତିରେ ତୋର ଅସ୍ତି ଅଛି । ନାସ୍ତି ନ ତୋର ତୁଲେ ଅଛି ।
ଏଣୁ ଏ ଶୂନ୍ୟର ଦଶର । ନୁହଇ ସମାନ ତୋହର ।
ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ କହେ ବେଦ । ଏଣୁ ନ ଜାଣେ ତୋର ଭେଦ ।
ପ୍ରାଣ ଯେସନେ ପିଣ୍ଡେ ଥାଇ । ପିଣ୍ଡ ଚାହାନ୍ତୁ ନ ଦେଖଇ ॥୭୦॥
ଏରୂପେ ବେଦ ମନ୍ତ୍ର କହି । ବେଦ ନ ଜାଣେ ତୋର ମର୍ମ ।
ଏଣୁ ଏ ବେଦର ବଖର । ପଞ୍ଚାଶ ବର୍ଣ୍ଣର ଉଦର ।
ବର୍ଣ୍ଣରୁ ମଂହା ଉଦ୍ଭବ ତର । କହି ନ ପାରଇ ଉଚ୍ଚାର ।
ନାନା ପ୍ରକାରେ ବେଦ ଭେଦେ । ପଞ୍ଚାଶବର୍ଣ୍ଣେ ସବୁ ମିଶେ ।

ବର୍ତ୍ତି ତାହାରେ ବ୍ରହ୍ମ ରହି । ଏଣୁ ତ ଯାରେ ବେଦ କହି ॥
ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଭାବ ଘନ । ଦେହ ଆତ୍ମାରେ ଅନୁମାନ ॥
ଯେଠାରେ ଦେହ ଆତ୍ମା ନାହିଁ । ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଭାବଗ୍ରାହୀ ॥
ଏଣୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଭାବ । ଏଥି କି ଅନେକ ଦୁର୍ଲଭ ॥
ଶବ୍ଦ ବ୍ରହ୍ମ ତୋର ନାମ । ସେ ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ ନିରୁପମ ॥
ତାହୁଁ ଝୁରଇ କେବା ଝୁରେ । ନିରବଲମ୍ବ ନିରାଧାରେ ॥
ସେ ନାଦ ଅନ୍ତର ବାହାରେ । ସମାନ ଦଶ ଦିଗନ୍ତରେ ॥
ଅବ୍ୟୟ ନାଦ ଅନାହତ । ସର୍ବଦା ଶୁଣେ ଏକମନ ॥
ଅବର୍ତ୍ତି ଅବକାଶ ଧ୍ୱନି । କର୍ଣ୍ଣ ମୁଦିଲେ ତାହା ଶୁଣି ॥
ଅନାଦି ଅନନ୍ତ ସେ ନାଦ । ତାହାକୁ ନ ଲାଗେ ପ୍ରମାଦ ॥
ପ୍ରଳୟ ସୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିତି କ୍ଷୟ । ତୋ ନାମ ନାଦରୁ ଉଦୟ ॥
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଦେବାରୁ ନକଳ । ତୋ ନାମ ବଦନ ନିର୍ଝର ॥
ଯେସନେ ଶିଶିର ପ୍ରବେଶେ । ନୀହାର ଆକାଶରୁ ଖସେ ॥
କାରୁଣ୍ୟ ସିନ୍ଧୁପୂର୍ତ୍ତି ହେଲେ । ତୋ ନାମ ଅମୃତ ନ ଗଲେ ॥
ଯେସନେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ରବିକର । ଗଗନୁ ନ ପଡ଼େ ତୁଷାର ॥
ସେ ଯେ କାରୁଣ୍ୟ ମହାନୀର । ନବଦ୍ୱୀପରେ ନାହିଁ ଆର ।୯୦।
ବ୍ରହ୍ମା ଅଯୁତ ଦେହ ବହି । ମନନ୍ତୁ ବେଗ ଯେବେ ଯାଇ ॥
ନ ପାଇ ତାର ସ୍ଥୂଳ କୂଳ । ଏରୂପେ ସେ କାରୁଣ୍ୟଜଳ ॥
ସେ ଜଳେ ଅବା ନାମପୂର୍ଣ୍ଣ । ନାମ ବ୍ରହ୍ମରୁ ଉତପନ୍ନ ॥
ଚୁମ୍ବକ ଲୌହ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ । ସେ ନାନା ଅବଲମ୍ବେ ଥାଇ ॥
ଯେସନେ ତୋ'ର ବେଣୁସ୍ୱନ । ନାଦିତ ହୁଅଇ ଉଜାଣ ॥
ପବନ ହୁଅଇ ସ୍ଥାବର । ଜୀବ ଅଜୀବ ବିପଯ୍ୟର ॥
ପାଷାଣ ଦ୍ରବ ହୋଇ ବହେ । ଦ୍ରବ ପାଷାଣ ପ୍ରାୟ ରହେ ॥

ଲଭେ ତୋର ନାଦ ସ୍ୱନ । ହିରଣ୍ୟସିନ୍ଧୁରୁ ପ୍ରମତ ।
ଯାହାରୁ ସେସଟେ ଅଙ୍କୁର । ଜନ୍ମି ଜନ୍ମଇ ବାସେଶ୍ୱର
ଅଶେଷ ଅନଳଙ୍କ ଫଣୀ । ସେ ନାଗ ଦେହଜ୍ୟୋତି ବଶି ।
ଅଛନ୍ତି ଭୁଜଙ୍ଗ କଳେବର । ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବେ ଅଗୋଚର ।
ନାମ ଅନନ୍ତ ଅହିରାଜ । ସହସ୍ର ଫଣା ମଣିତେଜ ।
ଅନେକ ଆଦିତ୍ୟର ଜ୍ୟୋତି । ଏକେ ଏକେ ମଣି ଝଟକନ୍ତି ।
ସେ ମଣି ମାଣିକ୍ୟ କିରଣ । ପ୍ରକାଶେ ଅଶେଷ ଯୋଜନ ।
ସେ ଜ୍ୟୋତି ଯୋଗିଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଯୋଗୀ ଦେଖନ୍ତି ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ
ଏଣୁଟି ଯୋଗିଙ୍କର ଯେତେ । ବୋଲନ୍ତି ଜ୍ୟୋତିରୂପ ତୋତେ ।
ତୋ ନାମ ଅନାହତ ଧ୍ୱନି । ସେ ନାଦ ନେତ୍ରପଥେ ଶୁଣି ।
ଏଣୁ ଜାଣନ୍ତି ସେ ପୁରୁଷ । ଅଶେଷ ଯୋଗିଙ୍କର ଈଶ ।
ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ମନ ଦେହ । ସହସ୍ରେ ଫଣା ଟେକି ଥାଇ ।
ଏ ଦେହେ ଯେତେ ଜାତି ନାଗ । ସର୍ବ ଦେବଙ୍କୁ ଅନୁରାଗ ।୧୧୦।
ଅନନ୍ତ ନିଶ୍ୱାସ ସମୀର । ତରଙ୍ଗଧର ଏ ସାଗର ।
ତରଙ୍ଗ ମଧ୍ୟେ ଜାତ ହୋଇ । ତାହାକୁ ମହାବିଷ୍ଣୁ କହି ।
ସେ ମହାବିଷ୍ଣୁ କଳେବର । ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବେ ଅଗୋଚର ।
ଅନନ୍ତ ନାଭିହୋଲେ ଯାଇ । ସେ ମହାବିଷ୍ଣୁ ସ୍ମରଣେ ଥାଇ ।
ତାହାଙ୍କ ଶେଷ ନାଗଶେଷ । ସେ ଯୋଗନିଦ୍ରାରେ ଅବେଶ ।
ନାଦ ଶବଦେ ଦେଇ ମନ । ସେ ବିଷ୍ଣୁ ଧରନ୍ତି ଶସ୍ୱନ ।
ସ୍ୱପ୍ନ ବେଳହାଲ ଜାଣି । ଉଣ୍ଠି ଜନ୍ମିଲେ ହିରଣୁଣୀ ।
ପଦ୍ମିନୀ ରୁକ୍ମିଣୀ ସେ ହେନ । ସପତ ଶୃଙ୍ଗାରକୁ ସେନ ।
ନାମ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସୁଗ । ସେ ବିଷ୍ଣୁ ଚରଣେ ସେବନ୍ତି ।
ସ୍ୱପ୍ନେ ବିଷ୍ଣୁ ଅଚେତନ । ନାଭିରୁ ଜନ୍ମିଲା କମଳ ।

ଅଶେଷ ଚୈତନ୍ୟ ହୋଇ । ଜଗତେ ବଢ଼ି ଯାଉଥାଇ ॥
ତେବେହେଁ ନାଗଫଣାଯାଏ । ସେ ପଦ୍ମ ତେବେହେଁ ନ ଯାଏ ॥
ଫଣାର ତଳେ ଅଉଦୂରେ । ଫୁଟଇ ଅଶେଷ ଦଳରେ ॥
ତହିଁ ସହସ୍ରଦଳ ସାର । ତା ମଧ୍ୟେ ଷୋଡ଼ଶ ଦଳର ॥
ଷୋଡ଼ଶେ ସାର ଅଷ୍ଟଦଳ । କର୍ଣ୍ଣିକା କେଶର ଅମୂଲ୍ୟ ॥
କେଶର ମଧ୍ୟେ କଳ୍ପ ବୃକ୍ଷ । ମଣିମଣ୍ଡପ ସୁପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ॥
ମଣ୍ଡପମଧ୍ୟେ ରତ୍ନବେଦୀ । ସେ ଚନ୍ଦ୍ର ମଣିରେ ଅଛାଦି ॥
ବେଦୀ ଉପରେ ସିଂହାସନ । ସେ ପଦ୍ମରାଗ ସୁଗଠନ ॥
ସିଂହାସନର ପ୍ରଭା ବଳେ । ଚନ୍ଦ୍ରମଣ୍ଡଳ ପ୍ରଭା ନ ସେ ॥
ମଧ୍ୟରେ ସିଂହାସନ କାନ୍ତି । ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱମ ଅଗ୍ନି ପ୍ରାପ୍ତ ଜ୍ୟୋତି ୧୩୦
ଜ୍ୟୋତିର ମଧ୍ୟେ ସୁଶୋଭନ । ବତଶ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଆସନ ॥
ସେ କଳ୍ପବୃକ୍ଷ ଆଚ୍ଛାଦନ । ସମତା ଚଉର ଯୋଜନ ॥
ପ୍ରଷ୍ଟବ ନୀଳମଣି ଅଗ୍ର । ପଞ୍ଚବର୍ଣ୍ଣରେ ଫୁଲ ଶୋଭା ॥
ଗଜମୁକ୍ତା ଝୁମ୍ପାମାଳ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସଦୃଶ ବକଳ ॥
ମଞ୍ଜି ତା ରତ୍ନକର ବାସ । ଝରଇ ପୁଷ୍ପରଜ ରସ ॥
ଦେଖି କୋକିଳ ଶୁକ ଶାରୀ । ମତ୍ତ ମୟୂର ନାଦ କରି ॥
ହଂସ ହଂସାଳି ରତିବାଦ । ଡାହୁକ ରଚନାର ଶବଦ ॥
ଏମନ୍ତେ ନାନାପକ୍ଷୀ ନାଦ । ଶୁଣନ୍ତେ ବଢ଼ଇ ଆନନ୍ଦ ॥
ଦ୍ୱାଦଶ ବୃନ୍ଦାବନ ଭେଦ । ବଦେ ନାଗରୀ ନାମେ ଦସ ॥
ଶ୍ୟାମ ରାଧିକା କେଳି କୁଣ୍ଡ । ଯହିଁ ପାଲଟେ ନିଜ ପିଣ୍ଡ ॥
ବ୍ରହ୍ମାଦି ରୁଦ୍ର କୁଣ୍ଡ ଯହିଁ । ଶୁଦ୍ଧ ସନକାଦି ସେ ରହିଁ ॥
ତା ମଧ୍ୟେ ସପ୍ତ ଆବରଣ । ନବମ ଭେଦ ବସ୍ତୁରଣ ॥
ଅଶେଷ ଲୀଳା ତହିଁ ଯୁତ । ସବେଦ ପାଶୋରଲୁ ବର

ମୋର ଗୋଲକ ପଦ୍ମତଳେ । ଜଳଧା ଅଛହିଁ ସତଳେ ॥
ଅଶେଷ ପଦ୍ମ ତହିଁ ଫୁଟି । ବଢ଼ିଛେ ବ୍ରହ୍ମା କୋଟି କୋଟି ॥
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କେ ଏହିଁକ ଜଗତ । ଏରୂପେ ସୃଷ୍ଟି ଅପ୍ରମିତ ॥
ଯେସନେ ଘଟ ତୋଷଣାସି । ଘଟନେ ଏତ ତୋଷ ହଉ ॥
ସେ ଘଟକୋଷ ନୃତେ ଚର । ବ୍ରହ୍ମା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଏ ପ୍ରକାର ॥
ପଦ୍ମରୁ ବ୍ରହ୍ମା ଜାତ ହୋଇ । ଉଦାସ ମନେ ବସୁରଇ ॥
ତାଙ୍କୁ ଅଇଲ ହେବା ମୁହିଁ । ମୋହର ଜନ୍ମଦାତା ଚାହିଁ ॥
ଏହା ଚିନ୍ତଇ ଦେଖାଲେ । ଉଦପଡ଼ିଲା ନିମ୍ନଜଳେ ॥
ଅନେକ ଦିନ ଜଳେ ଯାଇ । ବିମୁଖ ହୋଇ ଲେଉଟଇ ॥
ପୁଣି ବସିଲ ପଦ୍ମ ପତ୍ରେ । ତତ୍ତ୍ୱ ଚିନ୍ତେଯଇ ଶୂନ୍ୟରେ ॥
ଶୂନ୍ୟେ ମୋହର ନାମ ଧ୍ୱନି । ଅଷ୍ଟ ଶ୍ରବଣେ ତାହା ଶୁଣି ॥
ବସିଲ କରିଲ ମନର । ଦେ ସାଙ୍ଗ ଦେବଣ ଅକ୍ଷର ॥
ବୁଝି ନ ପାର ବ୍ରହ୍ମା ତାହା । ସେ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ସୁଅ ସାହା ॥
ଏମନ୍ତ ମନେ ମନେ ଗୁଣି । ଓଁ ନାଦ ବୋଲି ଅନୁମାନି ॥
ଓଁ ନାଦ ଦୃଢ଼ ଦେଲା ଚକ୍ରେ । ଉଗ୍ରତେଣ ବ୍ରହ୍ମାର ଅଗ୍ରରେ ॥
ଓଁ ନ ର ଅର୍ଦ୍ଧ ମାତ୍ରା ଶୂନ୍ୟ । ଦଶିଲେ ବ୍ରହ୍ମ ର ଲୋଚନ ॥
ଓଁ କାରରୂପ ବ୍ରହ୍ମା ଦେଖି । ପ୍ରାଣାମ ଦେଲା ଅଷ୍ଟଆଖି ।୧୬୦
ଓଁ କାର ଅକ୍ଷର ମାନତା । ପ୍ରକଟ ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ର ତା ॥
ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ର ବେଦ ମାତ । ବ୍ରହ୍ମାର ମଧ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ ॥
ବ୍ରହ୍ମା ତା ଜପ ସ୍ମରଣ । ଉତ୍ତ୍ରେଣ ଘାଇ ଜଳ ଜ୍ଞାତ ॥
ମୁଁ ବ୍ରହ୍ମ ଉତ୍ତୋଗେଣେ ଭ୍ରମ । ସୃଷ୍ଟି ଉଅଣ ମୋର କର୍ମ ॥
ଏମନ୍ତ ଚିନ୍ତନ ମନର । ଜଗମ ଦେଲା ସେ ଉଚ୍ଚାର ॥
ଶୁଣ ନିଗମ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତେ । ଟଂଦଲେ ବ୍ରହ୍ମାର ଅଗ୍ରତେ ॥

ବ୍ରହ୍ମା ରଚନ୍ତି ଚତୁ ବେଦ । ପୁଣି ତୋ ନାମ ମଧେ ଗୁଣି ।
ଅଛି କଣ୍ଟଲେ ମନ ଦେଇ । ଶୁଣିଲା ଓଁ କାର ନୃହଇ ।
ତା ଗାଳ ଧର୍ମ ସିଦ୍ଧ ହେଲା । ତୋ ନାମ ବେଦ ନ ପଢ଼ିଲା ।
ଏଣୁଟି ମହିମା ତୋହର । ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବେ ଅଗୋଚର ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଏ ବେଦମନ୍ତ୍ରବଳେ । ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ଅବହେଳେ ।
ବିଷ୍ଣୁର ଲୋମ ଅଛି ଲକ୍ଷ । ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ସ୍ତମ୍ଭ ।
ସେ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ନିଶ୍ୱାସ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଅଯୁତ ।
ସେ କୃଷ୍ଣ କଳା-ଅବତଂଶ । ସେ ମହାବିଷ୍ଣୁ ତୋର ଅଂଶ ।
ତୁ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ଅବିନାଶୀ । ଅମ୍ଭେ ତୋହର ନିଜ ଦାସୀ ।
ଏ ବ୍ରଜଭୂମି ବୃନ୍ଦାବନ । ଗୁପତେ ପ୍ରେମମନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ।
ଏ ପ୍ରେମ ମିଶି ତାହିଁ ଭସ୍ମ । ଏଣୁ ତୁ କରନ୍ତି ସଂଶୟ ।
ଏ ପ୍ରେମେ ତୋର ମୂଳ ଧନ । ଏ ପ୍ରେମ ଦାନେ ତୁ କୃପଣ ।
ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେବା ବିସ୍ମରୁଛୁ । ଏବେ କପଟେ ଲୁଚୁଅଛୁ ।
ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ଯେବେ ପାଇ । ଦେବାକୁ ସର ନ ବଳଇ ।
ଏବେ ତୁ ନ ଦେବା ବିଷୟ । ବୋଇଲା ବୋଲ ନ ସ୍ମରଇ ।
ତୁମ୍ଭେ ନ ସ୍ମରିଲ ଯେବେ । ଅମ୍ଭେ ଚେତାଇ ଦେଉଁ ଏବେ
ତାହାରୁ ଯେରୂପ ପ୍ରକାଶ । ମୋହିତ ମଦନ ଅଶେଷ ।
ଦ୍ୱିଭୁଜ କୃଷ୍ଣ ବେଣୁଧର । ନବଘନୋର ମନୋହର ।
ସଜଳ ନୀଳ ଘନଶ୍ୟାମ । ବଦନ ଅଞ୍ଜନ ଚିକ୍କଣ ।
ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ସୁଶୋଭିନା ଇନ୍ଦ୍ର ନୀଳମଣି ପ୍ରତିମା ।
ମୟୂରମୁକୁଟ ଶୋଭନ । ଗୁଞ୍ଜପୁଞ୍ଜ ଶୋଭାବନ ।
ଶ୍ରୀ ଗୋପୀଚନ୍ଦନ ତିଳକ । ବସ୍ତୁଷୋଡଶ ଅଳଙ୍କ ।
ଚଞ୍ଚଳ ମକର କୁଣ୍ଡଳ । ମଣ୍ଡିତ ଦିବ୍ୟ ଗଣ୍ଡସ୍ଥଳ ।

ଅରୁଣନେତ୍ର ପଦ୍ମଦଳ । ଖଞ୍ଜନଗଞ୍ଜନ ଚଞ୍ଚଳ ।
ନାସାରେ ଏକ ମୁକ୍ତାବଳେ । ଭାବ କି ଉଦେ ରବିପରେ ।
ରଙ୍ଗ ଅଧର ମନ୍ଦହାସେ । ପ୍ରବାଳ ମୁକ୍ତା ପ୍ରାପ୍ତ ଦଶେ ।
କଣ୍ଠେ କୌସ୍ତୁଭ ପଞ୍ଚରେଖ । ସୁଭଶ କୁଳୀ ବ୍ୟାଘ୍ରନଖ ।
ହୃଦେ ଶ୍ରୀବତ୍ସ ବନମାଳୀ । ତାହି ଉପ୍ପର ହେମାବଳୀ ।
ଡମ୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ସିଂହଠାଣି । ଲଟେ ମେଖଳା ସୁକିଙ୍କିଣୀ ।
ପୀତପଟାମ୍ବର କାଛଣି । ଘନେ କି ସ୍ଥିର ଦାମିନୀ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମଞ୍ଜୁଳ ମଞ୍ଜୀର । ହରଳ ଶବଦେ ମଧୁର ।
ନଖ ଚନ୍ଦ୍ରମା ସ୍ବଚ୍ଛ କାନ୍ତି । କିରଣ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଜ୍ୟୋତି ।
ଅରୁଣ ଅମ୍ବୁଜ ଚରଣ । ଶୋଭିତ ଅଷ୍ଟଚିହ୍ନ ଘନ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରତ୍ନ ଏକେ ହର । ଅମୂଲ୍ୟ ଅଷ୍ଟ ଅଳଙ୍କାର ।
ହରଷ ଚନ୍ଦେ ଗା ଅର୍ଚ୍ଚିତ । ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ ଚନ୍ଦନ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ।
ନାନା ସୁଗନ୍ଧ ଦିବ୍ୟ ଫୁଲେ । ଲୋଲୁପେ ଭୃଙ୍ଗମାଳ ବୁଲେ ॥
ତାମ୍ବୂଳ ହର ଅଷ୍ଟଦଳ । ଅତି ସୁପ୍ରସନ୍ନ ବଦନ ।
ମଲ୍ଲିକୁଞ୍ଜର ଲୀଳାଗତି । ଲଜ୍ଜିତ କୋଟି ରତିପତି ।
କମଳ ରହିକନାଗର । ସୁନ୍ଦରଶ୍ୟାମ ନଟବର ।
ସଙ୍ଗୀତ ବାଦ୍ୟରେ ନୃତ୍ୟପ୍ରିୟ । ଅପ ବଂ ସୁରୁଷରବନ ।
ନ ମଥାଷ୍ଟର ବଡ଼ାଂଗୁରୁ । କାମିନୀକୁଳ କଳ୍ପତରୁ ।
ସବାଙ୍ଗ ଚତୁର ଚନ୍ଦ୍ରମା । ସକଳିଗୁଣେ ଅନୁପମା ।
ଧ୍ୟାନ ବିଧାନ ରୂପଧର । ବଂଶୀ ବିନୋଦ ନାଦ କର ।
ଗୋଲୋକବାଞ୍ଛା-ବୃକ୍ଷମୂଳେ । ମଣି ମଣ୍ଡପ ମଧ୍ୟସ୍ଥଳେ ।
ପାଦରେ ପାଦଛନ୍ଦ କେଲ । ତ୍ରିଭଙ୍ଗିଭଙ୍ଗେ ଉଭା ହୋଇ ।
ଅବଲମ୍ବନ କଳ୍ପତରୁ । ବଂଶୀ ବିନୋଦ ନାଦ କରୁ ।

ପ୍ରଥମ ବଂଶୀ ଉଚ୍ଚାଟନ । ପ୍ରକାଶେ ବେଦକନ୍ୟାଗଣ ॥
ସ୍ତମ୍ଭନ ବଂଶୀନାଦ ଶୁଣି । ଉଦତ ଦେବରାଜଧ୍ୱନି ॥
ବଶୀକରଣନାଦ ବଂଶୀ । ଚନ୍ଦ୍ରଂ ଜନ୍ମିଲେ ମୁନିଅଂଶୀ ॥
ମୋହନ ନାଦ ଯେ ମୁରଲୀ । ଚନ୍ଦ୍ରଂ ହବର ବ୍ରଜବାଳୀ ॥
କନ୍ୟାଙ୍କ ଜନ୍ମ ଏ ପ୍ରକାର । ଷୋଳ ସହସ୍ର ଚତୁର୍ବ୍ବର୍ଣ ।
ବେଶ ବସ୍ତ୍ର ମନୋହର । ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁଗନ୍ଧ ସୁନ୍ଦର ।
ଦେଖି କାମିନୀ ବୃନ୍ଦବୃନ୍ଦ । ତୋ ମନେ ବଢିଲା ଆନନ୍ଦ ॥
ଯେସନେ ଗାଳ ବେଣୁଥାଳ । ଏକ ରୁ ପ୍ରକାଶ ଯୁଗଳ ।୨୨୦॥
ତୋହର ଜୀବଆତ୍ମା ସେଠେ । ପରମ ମିଶି ତାର ମଧ୍ୟେ ।
ଦ୍ୱି ଅର୍ଦ୍ଧେ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣହେଲ । ଏଣୁ ସେ ଏକ ଅଙ୍ଗ ହୁଇ ॥
ଜୀବ ପରମ ଅଂଶ ବେନି । ଯୋଗ ସଂଯୋଗେ ଭବ ଗଣି ।
ତୋ ଦେହଶ୍ରୀରୁ ପ୍ରକାଶ । ହୁଅନ୍ତି ଗୋପାଳ ଦ୍ୱାଦଶ ।।
ଗୋପାଳଦେହରୁ ଅନେକ । ସମ୍ଭୂତ ଶ୍ରୀବ୍ରଜବାଳକ ।
କାଳକ ବସ୍ତ୍ରାଏ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ । ଗୋଷ୍ଠୁ ଗୋପାଳ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ॥
ସୁଖବାସରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ । ଦ୍ୱିଅକ୍ଷୁ ଜନ୍ମଲ କଟାକ୍ଷ ।
କଟାକ୍ଷୁ କାମ ପ୍ରେମ ଜାତ । ସୁରଭିରସେ ବଢେ ତତ୍ତ୍ୱ ।
ତବା ମୃଦଙ୍ଗ ବୀଣା ତାଳ । ବିବିଧ ବାଦ୍ୟ ସୁରଥାଳ ।
ସଙ୍ଗୀତ ବିଦ୍ୟା ନୃତ୍ୟଗୀତ । ନାନା ବିନୋଦ ରଙ୍ଗେ ରତ ।
ତୁ ରସେଥିଲୁ ସପରସେ । ସମସ୍ତେ ଖଟିଥିଲୁଁ ପାଶେ ।
ନାନା ବିନୋଦ ଅଭିଳାଷେ । ରହସ୍ୟ ହାସ୍ୟ ପରିହାସେ ।
ଆମ୍ଭେ ଯେ ସ୍ୱନନ୍ଦନ୍ୟାଗଣେ । ସମସ୍ତେ ଥିଲୁଁ ବଦ୍ୟମାନେ ।
ଏହାଙ୍କ ମଧ୍ୟେ ତୁମ୍ଭେ ଥାଇ । ବିରହ ବିହାର ଦେଖାଇ ।
ସର୍ବାଙ୍ଗେ ପୁଲକ ପୂରିତ । ଅରୁଣ ନେତ୍ର ଅଶ୍ରୁ ଯୁକ୍ତ ।

ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନିଶ୍ୱାସ ସଘନ । ଲୁଣ୍ଠିତ ଗଦ୍‌ଗଦ ବଚନ ।
ଅଧର କମ୍ପ ଉନମାଦ । ଉଦାସ ହରଷ ବିଷାଦ ।
ମୂହୁ ଚଃଚକ୍ଷେ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ । କ୍ଷଣକେ ହେଉ ଯେ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ।
ହାସ୍ୟ ରୋଦନ ମିଶାମିଶି । ଏ ଭାବେ ଭୋର ହେବେ ବସି ।
ସମସ୍ତେ ହୋଇଲୁଁ ଚକିତ । ଏ ଲୋକେ ଏହ ବିପରୀତ ।
ଏ ଜନେ ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ସୁଖ । ଏଠାରେ ନାହିଁ ଦୁଃଖ ସୁଖ ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଏକମେଳେ । ପଡିଲୁଁ ଭୋର ପାଦତଳେ ।
ବୋଇଲୁଁ ନାହାର ବରଦେ । ବିଚାର ପ୍ରକାଶିଲୁ ଦେବେ ।
ଏ କଥା କହ ତୁ ବହନ । ହୋଇଲେ ରକ୍ଷିତ ଜୀବନ ।
ତୋହର ଏ ଦମୂକ୍ଷ ଦେଖି । ଜୀବନ ନ ରହୁଛି ରକ୍ଷି ।
ବେଗେ କହନ୍ତୁ ହର ତାପ । ହୋଇଲେ ଛାଡ ଅମ୍ଭ ଅପ ।
ତା ଶୁଣି ଧଇର୍ଯ୍ୟ ଧଇଲୁ । ସବୁଙ୍କୁ ଭୁଜ କସଇଲୁ ।
ଯେ ଅଶ୍ରୁ ସଖୀଙ୍କ ଲୋଚନେ । ପୋଛିଲୁ ତୋ ଛନ୍ନ ବସନେ ।
ସୁଧିକା ଅଣି ପାନ ଜଳ । ଧୋଇଲ ତୋ ମୁଖକମଳ ।
ପୋଛିଲେ ଛିଡିବ ସ ଘେନ । ଅଧ ବଷ ଦେ ଠାକୁରାଣୀ ।
ସବୁଙ୍କୁ କହ ଶାନ୍ତ ହିତ । ବୋଇଲୁ ଶୁଣ ଏ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ।
ଏ ଯେ ଶୃଙ୍ଗାରରସ ସାର । କହିଲେ ଏ ଗୂଢ ପ୍ରକାର ।
ସ୍ୱକିୟା ସମାନ ବଟଣି । ଚତୁର୍ଥେ ଶୁଦ୍ଧପ୍ରେମାରୂପୀ ।
ପ୍ରକିୟା ରସଭେଦ ହୁଇ । ଅନ୍ତର୍ଗୀ ଶୁଦ୍ଧପ୍ରେମା ହୋଇ ।
ଶୁଣ ଏ ସ୍ୱଦଙ୍କ ପ୍ରକାର । ଯେ ଯେଉଁ ପ୍ରଭୁରେ ପ୍ରବଳ ।
ସ୍ୱକିୟା ସ୍ୱଭକ୍ତର ଦାସୀ । ରାହାଙ୍କୁ ଅଣି ହଲ୍ଲ ଦଇ ।
ଏହି ଜର୍ଜଳ ପ୍ରେମଦତ୍ତା । ଦଇବଯୋଗେ ସିନା ହତ୍ୟା ।
ନର ଚକ୍ଷ୍ୟାର ନ ଅପୂର୍ବ । ସେ ତୁଳାସ୍ତର ବକ୍ଷସ୍ତର ।

ଔଷଧ ଯେସନେ ନ ରୁଚଇ । ବ୍ୟାଧି ସଂଯୋଗବଲେ ଖାଇ ।
ଏରୂପେ ପ୍ରେମ ଜନ୍ମାଇଲ । ଅବା ମିଳଇ ପରସ୍ପର ।
ଲଜ୍ଜା ଏହାର ମୂଳଧନ । ଏ କୁଳବଧୂଙ୍କ ଲକ୍ଷଣ ।
ଏଥିରେ କି ପ୍ରେମ ପ୍ରଧାନ । ସମାନ ରସ ଏବେ ଶୁଣ ।
ଯେ ନାୟିକାନାୟକ ଥାଇ । ଧନେ ସୁରତରସ ଦେଇ ।
ସେ ନାରୀ ଗଣିକା ସଦୃଶ । ତାଙ୍କୁ ଭଜନ୍ତି କୁପୁରୁଷ ।
ରସିକ ପୁରୁଷ ନିର୍ଦ୍ଧନେ । ସେ ନାରୀ ଛାଡଇ ତକ୍ଷଣେ ।
ଅଧମ ଯେବେ ଧନ ଦେଇ । ତା ମନ ତାହାଙ୍କୁ ରମଇ ।
ଧନ ପ୍ରଧାନଟି ଏ ରସ । ଏଥିରେ ନାହିଁ ପ୍ରେମ ରସ ।
ବର୍ତ୍ତଣୀ ରସ ଏବେ ଶୁଣ । ଯାଇଲେ ପୁରୁଷ ନିର୍ଦ୍ଧନ ।
ନ ଛୁଟ ପାଖ ସତ ଦଣ୍ଡ । କି ଅବା ଏଥିରୁ ବିଶେଷ ।
ଅନେକ ପୁରୁଷେ ମିଳଇ । ଯେବେବନ୍ଧେ ଶାନ୍ତି ନ ଲଭଇ ।
ଗାଢ଼ ସୁରତ ସହିଁ ଯାଇ । ତା ମନ ତାହାଙ୍କୁ ରମଇ ।୧୬୧।
ସେ ଯେବେ ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ଜାଡ଼ । ତାର ତା ଠହୁଁ ନାହିଁ ବଡ଼ ।
ତାହାର ବଚନେ ବିଶ୍ୱାସ । କରଇ ସ୍ୱାମୀ ସୁତ ନାଶ ।
ସର୍ବ ସମ୍ପଦ ପରିହରେ । ତା ସଙ୍ଗେ ଚଳେ ଦେଶାନ୍ତରେ ।
ତହିଁ ଶୋଭଇ ମନେ ମନେ । ତା ଠହୁଁ ବଳ ଆଉ ଜଣେ ।
ସୁରତ ଅପାରେ ବିଶେଷ । ତା ଠହୁଁ ପଇଲେ ପୁରୁଷ ।
ତା ବୋଲେ ତାଙ୍କୁ ନାଶ କରେ । ତା ସଙ୍ଗେ ଏକାନ୍ତେ ବିହରେ ।
ସେ ପୁରୁଷହିଁ ନୋହେ ମୂଳ । ପୁଣି ଲୋଡ଼ଇ ତହୁଁ ବଳ ।
ଗାଢ ସୁରତ ମୂଳ ତହିଁ । ପୀରତି ଅଂଶ ଲେଶ ନାହିଁ ।
ନିର୍ଲଜ୍ଜ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ନିର୍ଭୟେ । ଷୋଡଶ ଅଭୀର ଉପାସ୍ୟେ ।୧୭୦।
ଏରୂପେ ବନ୍ଧପୀଙ୍କ ରସ । ଶୁ ଯେ କହିଲୁ ପୀରବାସ ।

ପୁଣି କହୁଛୁଁ ଏବେ ଶୁଣ । ଯେ ଶୁଦ୍ଧପ୍ରେମୀର ଲକ୍ଷଣ ॥
ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟେ ଶୁଦ୍ଧପ୍ରେମା । ନେ କହୁ ତାହାଙ୍କ ମହମା ॥
ଅଷ୍ଟ ବରଷ ଲୋକ ଯାଉ । ନବମ ପ୍ରବେଶ ହୁଅଇ ॥
ପ୍ରେମ କପୋତ ଯଚ୍ଛା ନଦ । ଫୁଟନ୍ତି ଶବ୍ଦର ଗାଉଛି ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ମଦର ସହାନ । ଶକ୍ତିକ୍ରମରେ ଚଲେ ଦାନ ॥
ପ୍ରେମିକ ପୁରୁଷ ପଣରୁଁ । ଏ ଯଉବନ ତାଲୁ ଦେଲୁଁ ॥
ଏମନ୍ତେ ବଞ୍ଚା ନନ ମନେ । ଫୁଟନ୍ତି ପାଙ୍ଗି ଚରଣେ ॥
ଯେବେ ଦଧାରା ବଶେ ଥାଇ । ଅନ୍ୟେକ ପଢ ବସ୍ତ୍ର ହୋଇ ॥
ତା ସଙ୍ଗେ ଥାନ୍ତି ଲକ୍ଷବରେ । ବନ୍ଦୀ ଯେମନ୍ତ ବନ୍ଧଘରେ ॥
କାହାକୁ କହିବେ ସେ କଥା । ମଙ୍ଗଳା ଯେଉଁ ମନୋବ୍ୟଥା ॥
ଏହି ଗୁହାଂସ ଅକଳନ । ମଙ୍ଗଳା ଜାଣି ତଉ ତରୁ ॥
ତାହାଙ୍କ ଦୃଢପ୍ରେମ ଜାଣି । ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ଭବାନୀ ॥
ପ୍ରେମିକ ପୁରୁଷ ଲକ୍ଷଣ । ତାହାଙ୍କୁ ହୁଅଇ ପ୍ରସନ୍ନ ॥
ଏକାନ୍ତ କେଟ ଚତୁଷ୍ପକ୍ଷ । କଟାକ୍ଷେ ମୋଶାଇ ଚଟକ୍ଷ ॥
ମନରେ ମନ ମିଶେ ସଇଁ । ଜୀବନ ପ ଲକ୍ଷ ହୁଅଇ ॥
ନିର୍ମଳ ଶୁଦ୍ଧପ୍ରେମ ମୋହେ । ଲକ୍ଷଣେ ଯାଶୋରନ୍ତି ଦେହେ ॥
ପରମେ ଜୀବ ପ୍ରାପ୍ୟେ ମିଶେ । ପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଶୂନ୍ୟ ବଶେ ॥
ଦର୍ଶନ ମାତ୍ରକେ ଏ ଗତି । ଏମନ୍ତ ନିର୍ମଳ ପୀରତି ॥
ସୁରତି ବୋଲେ ଏତେ ମୂଳ । ଦର୍ଶନେ ହୋଇନଥି ଫଳ ।୭୦॥
ତା ସଙ୍ଗେ ଥିଲେ ଯୋଗବନେ । କେତେ ବୈକୁଣ୍ଠ ପ୍ରାପ୍ତ ମନେ ॥
ବୈକୁଣ୍ଠ ତାଳ ସଙ୍ଗତ । ଯେସନେ ଘୋର ଜଙ୍ଗାବନ ॥
ତା ସଙ୍ଗ ଛଡ଼ାଇବା ଧର୍ମ । ତାକୁ ସେ ବୋଲନ୍ତି କୁକର୍ମ ॥
ଗୁରୁବଚନ ବେଦବାଣୀ । ଶାନ୍ତକୁଁ ଅଧିକ ତା ମଣି ॥

ଦେ ବୋଲେ ଦଣ୍ଡ ସର୍ବ ନାଶ । ଲୋକେ କରନ୍ତେ ଉପହାସ ॥
କରନ୍ତେ ପଣ୍ଡିତ ଜର୍ବରେ । ଅନାଦି ହୋଇବ ନାଦିରେ ॥
ଛାଡନ୍ତେ ସ୍ୱାମୀ ବନ୍ଧୁ ସୁତେ । ତହିଁକି ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ ଚିତ୍ତେ ॥
ସର୍ବସମ୍ପଦ ନେବେ ଭୂପ । ତହୁଁ କି ମନେ ନାହିଁ ତାପ ॥
ଦେ ବୋଲେ ନଷ୍ଟ ହେବ ପ୍ରାଣେ । ତହିଁକି ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ ମନେ ॥
ସର୍ବସମ୍ପଦ ଦେହ ପ୍ରାଣ । ତା ପାଦେ କରେ ସମର୍ପଣ ।୬୧୦
ପ୍ରେମପୀୟୂଷରସ ଶାଦ । ଅନ୍ୟ ରସ ନ ଲାଗଇ ॥
ବ୍ରହ୍ମାଦି ରୁଦ୍ରାଦି ଯେ ଦେବେ । କନ୍ଦର୍ପ କୁବେର ବାସବେ ॥
ଭୂପତି ଗନ୍ଧର୍ବ କିନ୍ନରେ । ସେ ତୃଣଜ୍ଞାନହିଁ ନ କରେ ॥
ଦେଖି ପ୍ରତିମା ପ୍ରିୟ ରୂପ । ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ନାହିଁ ଭୁରୁକ୍ଷେପ ॥
ବ୍ରହ୍ମଲୋକାଦି ଦେବ କି ସେ । ଗୌରବର୍ଗ ତୁଚ୍ଛ ପ୍ରାୟ ଦିଶେ ॥
ସେ ସର୍ବ ଜ୍ଞାନଧର୍ମ ଯାକ । ମୁଁ ବୋଇଲେହେଁ ଅପ୍ରମାଣ ॥
ମୋର ବଚନ ନ ଶୁଣନ୍ତି । ଏମନ୍ତ ଦୃଢ଼ ପ୍ରେମ ପ୍ରୀତି ॥
ନିଷ୍ଠା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଶୁଦ୍ଧାଶୁଦ୍ଧ । ସେ ପ୍ରେମେ କି ବିଧି ନିଷେଧ ॥
ପ୍ରଭୁ ସେବକ ବନ୍ଧୁ ସଖା । ସେ ପ୍ରେମେ ନ ମିଶେ ଏମାନ ॥
ପ୍ରେମଙ୍କ ସ୍ୱରୂପଟି ମୁହିଁ । ମୋ ବିନୁ ପ୍ରେମଜ୍ଞାତା ନାହିଁ ॥
ତାହାଙ୍କ ଭାବ ଅନୁସାର । ପ୍ରେମଙ୍କରୂପେ ଅବତାର ॥
ତାହାଙ୍କୁ ମନୋରଥ ଦେଇ । ସେ ପ୍ରେମରସେ ବଶହୋଇ ॥
ସେ ଭାବ ସେନ ଆତ୍ମା ମତେ । ପୁଣି ମିଳଇ ଅଳ୍ପ ପ୍ରାଣେ ॥
କାର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଅତିଶର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥଳ । ସକଳ ଲୀଳା ଏଥେଁ ଠୁଳ ॥
ଅଶେଷ ସୃଷ୍ଟି ତ୍ରିଜ ସ୍ଥାନ । କାର୍ଯ୍ୟରେ ମୋର ପ୍ରଭୁପଣ ॥
ଆମ୍ଭେ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟନାଶ୍ରେୟ । ତୁମ୍ଭରେ ପ୍ରେମ ମିଶି ରହୁ ॥
ନିଷ୍ଠା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଶୁଦ୍ଧାଶୁଦ୍ଧ । ମିଶିଛୁ ଏ ବିଧିନିଷେଧ ॥

ପ୍ରଭୁ ସେବକ ଭାବ ଯହିଁ । ଏ ପ୍ରେମେ ଏବେ ଗୋଳ ଅଛି
ଅନ୍ତ ଇଚ୍ଛା ଯହିଁ ମିଶେ । ସେ ପ୍ରେମେ ମୋ ଆତ୍ମା ନ ଭସେ
ବାହ୍ୟରେ ଥାଇ ଏଥେ ଭାସି । କେବଳ ଆତ୍ମାରେ ନ ମିଶି ।୩୩୦
ପ୍ରେମରେ ଭକ୍ତ ମିଶେ ଯହିଁ । ଭକ୍ତ ଭଗବାନେ ମୁଁ କହଇ ।
ଏ ପ୍ରେମେ ମୋତେ ନ ଲଭଇ । ଦର୍ପଣ ପରି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ।
ନିର୍ମଳ ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକାଶ । ମଳିନ ଭାବକୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ।
ତୁମ୍ଭ ହୃଦରେ ଦବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ । ଠାକୁର ବୋଲି ମୋତେ ଜାଣ
ଠାକୁର ନହିଁ ଭକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱ । ସେବକ ଭାବକେ ଉଚିତ ।
ଯେ ଯାହା ସେବା ଯେଣୁ ସ୍ଥାନେ । ତୁମ୍ଭେ ଯେ ଶଟ ଶବ୍ଦ ମନେ ।
ମୋ ଜନ ଅବନଣ ଚଳି । ସେବାରୁ ହୋଇଛ ସୁହାଗୀ ।
ସେ ଶୁଦ୍ଧପ୍ରେମାଙ୍କ ଚରଣେ । ମୁହିଁ ଶଟଙ୍କ ଦାସ ପଣେ ।
ଯେବେ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ନନ ମନ । ଅମ୍ଭଙ୍କୁ କରନ୍ତି ଉତ୍ସବ ।
ସେ ବାଳ ଯେବେ ସ୍ତଣଚଇ । ଦେବ, ଜାଣଇ ଆତ୍ମା ମୋର ।
ସେ ବେଦ ସ୍ତୁତି ବ୍ରହ୍ମାମୁଖେ । ମୁଁ ନ ଶୁଣଇଁ ତେତେ ସୁଖେ ।
ସେବକ ଭାବେ ନହିଁ ଥାଇ । ହୋଇ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପାସୋରଇ ।
ଏ ମୋର ପ୍ରେମ ଧର୍ମ ଧନ । ସେ ପ୍ରେମରୂପା ରୂପା ଧ୍ୟାନ ।
ତାହାଙ୍କ ମନ ଏବେ ଶୁଣ । ପଦଷ କର ଗୋ ଶ୍ରବଣ ।
ଆତ୍ମା ସହିତେ ତାହାଙ୍କର । ଯେରୂପେ ଅଛଇ ବେଭାର ।
ଝୋଲ ଦେଖିଲେ ମୋ ବଦନେ । ଘୋଟନ୍ତି ପିଙ୍ଗଳ ବସନେ ।
ଶୋଷାରୁ ଯେଉ ଫୁଲ ମାଳ । ଶୋଷେ ଦଅନ୍ତି ମୋର ଭଳ ।
ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଏକ ଥାଳେ । ସଙ୍ଗରେ ଭୁଞ୍ଜୁ ଏକମେଳେ ।
ତାମ୍ବୂଳ ଦେଖି ତାଙ୍କ ମୁଖେ । ମୁଁ ଯେ ମାଗଇ ଅହ୍ଲାସୁଖେ ।
ଅଧରେ ଅଧର ମେଳାଇ । ମୁଖତାମ୍ବୂଳ ମୁଖେ ଦେଇ ।୩୪୦

ଲବଣଁ ଯେତେ ସ୍ୱାଦୁ ତହିଁ । ଅଶେଷ ସଂଖ୍ୟ ଶ୍ଳେଷ ନାହିଁ ॥
ଦଅନ୍ତି ନଅନ୍ତି ଚମ୍ବନ । ସେ ସୁଖ ନ ପାସୋରେ ମନ ॥
ବିଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରେମ ଯେବେ ନାହିଁ । ଅମୃତ ଭୁଞ୍ଜିବ ମୁଁ କାହିଁ ।
ଯେବେ ପବିତ୍ର ପୁଣ୍ୟ ଥାଇ । ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଅଧ ସୁଖେ ଖାଇ ।
ଏ ମୋର ସ୍ୱଭାବ ପ୍ରକୃତି । ଜାଣନ୍ତି ସେହି ପ୍ରେମାବତୀ ।
ତୁମ୍ଭେ ଯୋ ଶୁଣ ଦେଇ ଚିତ୍ତ । ଗୁପତ କରୁଛୁଁ ବ୍ୟକତ ।
ଏ ପ୍ରେମ ଅଧିକାର ସ୍ଥାନ । ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜଭୂମି ବୃନ୍ଦାବନ ।
ଯାହାର କୂଳେ କାଳିନ୍ଦ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବନିତା ବିନୋଦ ।
ଯହିଁର ନାମ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ । ଶ୍ରୀ ବଂଶୀବଟ ଅଚ୍ଛାଦନ ।
ବକୁଳ କଦମ୍ବ କଲମ । ମାଧବୀ ମାଳତୀ କୁସୁମ ।୩୬୦।
କେତେ ଜାତିଙ୍କ ତରୁଗଣେ । କେତେ ଅହ୍ଲାଦ ଫଳମାନେ ।
ଲତା ଦିଅନ୍ତି ବାଞ୍ଛା ଫଳ । କେତେ ସୌରଭ ପୁଷ୍ପକୁଳ ।
ଏବିଧି ପୁଷ୍ପ ସଉରଭେ । ମତ୍ତ ମଧୁପ ମଣ୍ଡଳେରେ ।
କେତେ କୋକିଳ ଶାରୀ ଶୁକ । କପୋତ ଚକୋର ମୟୂର ॥
ଯେ ଖଗ ମୃଗ ତରୁ ତୃଣ । ନବୀନ ପ୍ରେମରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ଗୋରୁ ଗୋପାଳ ଗୋପୀବୃନ୍ଦ । ବିବିଧ ବିନୋଦ ଆନନ୍ଦ ।
କାଳିନ୍ଦୀ ହ୍ରଦ କୋକନଦ । କଞ୍ଜ କହ୍ଲାର କୁମୁଦ ।
ହଂସ ହଂସାଳୀ ଚକ୍ରବାକ । କରନ୍ତି କେଳି ଏକୁଁ ଏକ ।
ଶୀତଳ ସମୀର ସୁବାସ । ଝରଇ ପୁଷ୍ପରଜ ରସ ।
ବୃକ୍ଷ ଛାୟାରେ ଜଳ ନିଶି । ଚନ୍ଦ୍ର ବଚନ୍ଦ୍ର ଭୂମି ଦିଶି ।
ସେ ନଦୀ ତଟେ ଉପବନ । ଶ୍ରୀପତି ପ୍ରେମ ମର୍ମସ୍ଥାନ ।
ସେ ପ୍ରେମାବତୀଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ । ପ୍ରେମ ଅନେକ ରଙ୍ଗରସେ ।
ସେ ସୁଖାନନ୍ଦେ ଯୋଉ ମୋହେ । ଜଗତେ ସଙ୍ଗ ରଙ୍ଗ ଦେଇ ।

ସେଠାରେ ମୋ ଅସ୍ମା ବସନ୍ତେ । ବାହ୍ୟରେ ଥାଇ ଧର୍ମଧାମେ ॥
ନିତି ଦିବସ ଅନୁକ୍ଷଣେ । ସେ ପ୍ରେମାବତୀଙ୍କ ଚରଣେ ॥
ଜାଣନ୍ତୁ ଜନ ଅସ୍ମାମାନ । ପାଶୋର ଥାଇ ଜନ୍ୟ ସ୍ତୁତ ॥
ସେ ପ୍ରେମାବତୀଙ୍କ ମହିମା । କେ କହିପାରେ ଗୁଣସୀମା ॥
ଅଧର୍ମ ପଥ ଅତେବାଳନ୍ତି । ନିର୍ବାଣ ପଦକୁ ଲଭନ୍ତି ॥
ଏ ଉକ୍ତ କର୍ମ ତାହାଙ୍କର । ବ୍ରହ୍ମାଦି ରୁଦ୍ରେ ଅଗୋଚର ॥
ମୋ ରୂପ ଆଦି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ । ତାହାଙ୍କ ରୂପରୁ ପ୍ରକାଶ ।୩୮୦ ॥
ସେହି ବଳୁନ୍ତ ତାହାଙ୍କର । ମୁଁ ଦଶରୂପୀ ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ॥
ମୋ ତହିଁ ଭାବ ମୋର ବହୁ । କେବଳ ନାମ ମାତ୍ର ଅଛୁ ॥
ଏ ଯେ ମୋହର ନିଜ ଦେହ । କେବଳ ତାଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହ ॥
ସେ ଶ୍ରୀ ସ୍ୱରମା ମହାରମ । କଥନେ କୁହଇ ସକ୍ଷମ ॥
ସବସ୍ତୁ ଗଣ୍ୟା ମୋର ପ୍ରାସ୍ୟ । ବାଞ୍ଛାରୁ ହୋଇନ୍ତି ଉଦୟ ॥
ଜାଣନ୍ତୁ ଜନ ପ୍ରେମରୂପେ । ସୃଷ୍ଟି ରଚନ୍ତି ଏକରୂପେ ॥
ଏଣୁ ମୁଁ ତାହାଙ୍କ ଆସ୍ତୃତ । ସେ ମୋର ପ୍ରାଣ ପଞ୍ଚଭୂତ ॥
ଏବେ ମୁଁ ଯିବି ସେ ଭୁବନ । ସମସ୍ତେ ସାବଧାନେ ଶୁଣ ॥
ଶୁଣିଲେ ଜନ୍ୟନାସ୍ତି ସର୍ବ । ଗ୍ଲାନିଲ ସୁହାସିନୀ ଗର୍ବ ॥
ତୋ ପଦପଦ୍ମତଳେ ପଡି । ଉଷ୍ମା କହୋଇଲେ କରଯୋଡି ॥
ନୟନେ ଅଶ୍ରୁ ଅଜ ଥଳ । କଣ୍ଠରେ ଗଦ୍ଗଦ ବଚନ ॥
ବୋଇଲେ ତୋର ମୁଖ ଚାହିଁ । କରୁଣା ହିନ୍ଦୁ ଗ୍ଲାବକ୍ଷାପୀ ॥
ଅମ୍ଭଙ୍କୁ କର ଏ ଗ୍ଲାଜନ । ସେ ଭୂମି କରନ୍ତୁ ଦର୍ଶନ ॥
ସେ ପ୍ରେମାବତୀଙ୍କ ଚରଣେ । ସ୍ଥାବେ ପୂଜନ୍ତୁ ଦାସୀପଣେ ॥
ସେ ଯେବେ କରୁଣା କରବେ । ନିର୍ମଳ ପ୍ରେମ ଶିଖାଇବେ ॥
ତାହାଙ୍କ ଉପଦେଶ ସେନ । କେଇନ୍ତୁ ତୋର ସୁହାସିନୀ ॥

ନନ୍ଦରାଣୀଙ୍କ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି । ତୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲୁ ବେନୁପାଣି ।
ଯେବେ ଗୋ ଯିବ ଗୋପପୁର । ଆମ୍ଭର ଏ ବଚନ ଧର ।
ନିଷ୍ଠା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଶୁଦ୍ଧାଶୁଦ୍ଧ । ତୁମ୍ଭର ଯେ ବିଧି ନିଷେଧ ।
ପ୍ରଭୁ ସେବକ ଭାବ ତୁଲ । ଏହା ଗୋ ଯିବ ଏଥେ ଥୋଇ ।
ଏକାନ୍ତ ଶୁଦ୍ଧପ୍ରେମ ଭାବ । ଜେବେ ସେ ଭୂମି ଯେ ଗମ୍ୟ ହେବ
ଏମନ୍ତ ସେ ଭୂମିରେ ନାହିଁ । ବାଚ୍ଛ ଦେଉଛନ୍ତି ପଢାଇ ।
ଏ ବ୍ରଜବାସିଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ । ଯାଉଛ,ନିଜ ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତେ ।
ତାହାଙ୍କ ମତେ ମତିଦେବ । ଦଶ୍ବ ପ୍ରେମକୁ ପାଇବ ।
ଯେ ପ୍ରେମ ମର୍ମଆଜ୍ଞା ମୋର । ସେ ଭାବ ହୋଇବ ତୁମ୍ଭର ।
ତୋହର ଆଜ୍ଞା ଘେନି ଶିରେ । ଜନ୍ମିଲୁଁ ଆସି ଗୋପପୁରେ ।
ସେ କଥା କସଇଁ ପାସୋରୁ । ତୁ ଯେ ଏ ପ୍ରେମଦଶା ଗୁରୁ ।
ମନ ବଚନ ଚଇତନ୍ୟ । ତୋର ସ୍ୱରୂପ ଭଗବାନ ।
ଅମୃତ ମନୋରଥ ପୂର୍ଣ୍ଣେ । ତୋର ନିଜସ୍ୱ ବୃନ୍ଦାବନେ ।
ଗାଢ଼ ହେ ଏ ତୁ ପଣପଣ । ପ୍ରେମ ପୀୟୂଷ କର ଦାନ ।
ଏମନ୍ତ କହୁଁ କହୁଁ ଗୋରେ । ସେ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ପାସୋରିଲେ ।
ଏହାନ୍ତ ପ୍ରେମେ ହେଲେ ମନ । ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ବେଦକନ୍ୟାଗଣ ।
ଜାନନ୍ତି ମନର ବେଦନେ । ହା କୃଷ୍ଣ ଛଡ଼ିଗଲୁ କେଣେ ।
ଦେଖାଅ ପ୍ରସନ୍ନ ବଦନ । ପରମ ଆନନ୍ଦ ସଦନ ।
ପ ନାନା ବାକ୍ୟ ଭଣି. । ଶୋଭିଲେ ଜଗମନଧନୀ ।
ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ମନ ଶୁଣ । ମୂନ କହନ୍ତି ହେ ଗଗନ ।
ଯେ ଲୀଳ ଯେଉଁ ପ୍ରୟୋଜନେ । ପରମ ବ୍ରହ୍ମ ବୃନ୍ଦାବନେ ।
ଯାହା କହିଲେ ବେଦଅଂଶୀ । ସେ କଥା ତୁହି ତୁ ବିଶେଷି ।
କହ ଭୂପତି ପଣ୍ଡିତ । ବୈଷ୍ଣବ ବିପ୍ର ସାରସ୍ୱତ ॥

ନାନା ପ୍ରକାରେ କୃଷ୍ଣଗୁଣ । ଯେମନ୍ତେ ହେବ ଉଚ୍ଚାରଣ ॥
ଏ ଶ୍ରୀ ଭାଗବତ ଚରିତ । ସମୁଦ୍ରଅମୃତ ସମ୍ଭୃତ ॥
ଅମୃତଗର୍ଭ ଯେବେ ହେଲ । ଅମୂଲ୍ୟ ମୁକ୍ତାଫଳ ପାଇ ॥
ଅଚେତ ଅଛି କୁଢ଼ ଥାଇ । ଯେସନ ପ୍ରଘାତ ଲଗାଇ ॥
ସେ ଧରେ ଅନଳ ବହୁତ । ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରକାଶଇ ବସ୍ତୁ ॥
ତନ୍ତ୍ରର କୃଷ୍ଣଚରିତ । ସୁଜନ କରନ୍ତି ନିର୍ମିତ ॥
ମଧୁର ଯେସନେ ଇକ୍ଷୁରସ । ଗୁଡ଼ରୁ ଅଧିକ ବିଶେଷ ॥
ଗୁଡ଼ ତଦାର ମିଶ୍ରି ସାର । ସେ ତହୁଁ କରନ୍ତି ବାହାର ॥
ତଦାର ମିଶ୍ରି ଯେ ନ ଚଳେ । ଲୁଣ ଷ୍ଟୁଟ ପ୍ରାପ୍ତ ମଣେ ॥
ସେ ପ୍ରାଣୀ ସେ ସ୍ୱାଦୁବସ୍ତୁ । ଏରୂପେ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମତତ୍ତ୍ୱ ॥
ଯେ ଏହା ଶୁଣେ ଚିତ୍ତଦେଇ । ତା ଭକ୍ତି ସାଜବୃକ୍ଷ ବଢ଼େ ॥
ଅନ୍ତେ ସେସନ ବେଦେ ଶୂନ୍ୟ । ବେଲଦୂତ ବେଳ ଦଶଗୁଣ
ବଢ଼ଇ ପ୍ରେମ ସେହିମତ । ସ୍ମରଣେ ଦାଅ ଏଥେ ଚିତ୍ତ ॥
ଶ୍ରୀ ଗୋପୀ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରିତ । ନାମ ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତେ ଭକ୍ତିବିନୋଦ ଭାଗବତେ ମହାଜ୍ଞାନ ଶୁକପରୀକ୍ଷିତ ସମ୍ବାଦେ ବେଦତନ୍ତ୍ର୍ୟା ଚରିତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଥନେ ନାମ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—✳—

ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟଃ ।

ଜ୍ଞାନ ବୋଲନ୍ତି ମନ ଶୁଣ । ମୂଳ ତତ୍ତ୍ୱ ହେ ସଜନ ॥
ଉତ୍ତରଦନେ ବେଦଅଂଶୀ । କୃଷ୍ଣ ଗୋଚରନ୍ତି ବନେ ପଶି ॥
ମେଘ ଅନ୍ଧାରେ ରହିଁ ଭର । ସେ ଦେବସନ୍ଧି ସ୍ମରଣ ॥
ଚେତ ପାଇଲେ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ । ଜାଣିଲେ କୃଷ୍ଣ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ॥